

RARE BOOK
ROOM
Z
241
B82
1481

Original title

Prologus Arminensis.

ANONYMI LUBICENSIS

ut videtur

HERMANNI SINÆ, ORDINIS PRÆDICATORUM

PROLOGUS ARMINENSIS

IN MAPPAM TERRÆ SANCTÆ

LUBICÆ ANTE ANNUM MCDLXXX IMPRESSUS

QUEM SUMPTIBUS

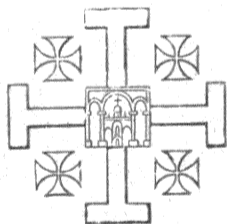
SOCIETATIS ILLUSTRANDIS ORIENTIS LATINI MONUMENTIS

Viduae Gillot arte heliographica redditum

R. P. GUILLELMUS-ANTONIUS NEUMANN, Ord. Cist.,

S. Theologie doctor, ejusdemque in Cæsarea Vindobonensi Universitate pro-

PRÆFATIONE ORNABAT

N° 53

M. LE MARQUIS DE LABORDE

UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY
OCTAVIA WILLIAMS BATES
BEQUEST

2

241

29

B32

1481

ANONYMI LUBICENSIS

ut videtur

HERMANNI SINÆ, ORDINIS PRÆDicatorum

PROLOGUS ARMINENSIS

IN MAPPAM TERRÆ SANCTÆ

LUBICÆ ANTE ANNUM MCDLXXX IMPRESSUS

QUEM SUMPTIBUS

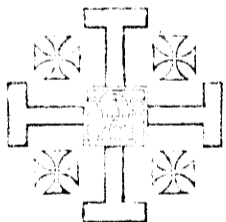
SOCIETATIS ILLUSTRANDIS ORIENTIS LATINI MONUMENTIS

Viduæ Gillot arte heliographica redditum

R. P. GUILLELMUS-ANTONIUS NEUMANN, Ord. Cist.,

S. Theologiæ doctor, ejusdemque in Cæsarea Vindobonensi Univerſitate professor,

PRÆFATIONE ORNABAT

GENEVÆ

TYPIS J.-G. FICK

—
M. D. CCC. LXXXV

RÉIMPRESSIONS PHOTOTYPOGRAPHIQUES

I-IV

Tiré à 90 exemplaires, dont 50 sur peau de vélin.

N° 53

M. LE MARQUIS DE LABORDE

I. PROLOGI ARMINENSIS BIBLIOGRAPHIA.¹ — Quum, anno Domini 1875, Societas illustrandis Orientis latini monumentis consilium iniret, tractatum cui titulus *Prologus Arminensis*, primis typicæ artis temporibus impressum, photographica imitatione exprimendi, unum hujus libri exemplar præ manibus erat, quod in bibliotheca publica Monacensi asservatur (n. I).

Cæterum exemplaria alia, a diversis eruditibus indicata, non multos ante annos exstitisse non ignorabamus, scilicet:

II. BRUXELLIS. — Exemplar quod possidebat La Serna-Santander.²

III. HANOVERÆ. — Exemplar bibliothecæ regiæ, anno 1844 a v. cl. Grotefend descriptum.³

IV. ROMÆ. — Exemplar quoddam, quod, teste confratre nostro, v. cl. Augusto Pecoul, anno 1869 veno ponebatur.

Sed ea nos, omni via & modo quærentes, huc usque latuerunt.

Deficientibus ergo exemplaribus, Monacense solum adhibendum erat, licet paulisper mancum & temporum injuriis vitiatum: paginis aliquot humore corruptis, litteris & nonnullis verborum syllabis, in margine positis, a conglutinatore cum margine abscissis. Quædam insuper lineæ originalis Monacensis rubro atramento per litteras majores seu *capitales* & sub ipso textu depictæ harum partium imaginem photographice adulterabant; quæ, postea ex tabulis metallicis sedula cura ablata, formam litterarum istarum in quibusdam locis non leviter immutarunt.

Incepto opere, prioribusque ejus fasciculis in lucem editis, meliora, hucusque non cognita, *Prologi Arminensis* exemplaria in diversis Europæ septemtrionalis bibliothecis reperta sunt, quorum auxilio, quæ in nostro ectypo manca erant, nunc jam suppleri potuerunt.⁴ Hæc exemplaria sunt:

V. KILONIÆ. Bibl. univ. (ol. monasterij Bordeholmenfis). — A glutinatoris scapello non mutilatum. Litteræ capitales rubro colore pictæ; rubricator insuper verbo nonnulla correxit, alia adpositis notis explicavit.

VI-VIII. LUBICÆ. Bibl. civitatis. — Tria exemplaria, nullam aut fere nullam perpeffa rubricationem.

IX. HAUNIÆ. Bibl. regia. — Exemplar quod, ut ex diversis operculi figuris conjici potest, a Lubicensi quodam opifice conglutinatum est.

X. ROSTOCHII. Bibl. univ. — Eximium exemplar cum Flavij Josephi *Operibus*, a Luca Brandis in civitate Lubica impressis, conglutinatum.

II. LIBRI DESCRIPTIO. — Prologus noster quindecim impressus est plagulis; chartæ, fulvæ & crassæ, diversis insignitæ sunt filigranis: aliæ capite bovis, aliæ littera y; tres autem (10, 11 & 12), quæ aliquantulum minores sunt reliquis, formam filigrani rudem exhibent, quam *anchoram* putaverim. Singulæ plagulæ quatuor continent paginas, forma quam vocant *in-folio*. Pagina prima vacua. Pag. 2 exhibet « *Scema Templi Salemonis in monte moria ymaginarium*, » per totam paginæ superficiem, ut etiam pp. 12, 22 & 23 sunt impressæ. Reliquæ libri paginæ duabus columnis sunt distinctæ. In pag. 3 ipse textus incipit & usque p. 50 extenditur. Ab hac pagina incipit fasciculus amborum *Librorum Machabæorum* usque ad pag. 58. Finem faciunt tabula rerum alphabetica & colophon. Mappa Terræ Sanctæ paginas 22 & 23 occupat. Columnæ altitudine dispares (280 usque 287 mill.), latitudine tamen sibi æquales (87 mill.), lineas continent tum 56, tum 57 & 58. In qualibet linea circiter 45 litteras computabis. Defunt foliorum numeratio, signaturæ, custodes. In Tabula rerum alphabetica columnæ plagularum apertarum designantur litteris a. b. c. d., columnarum vero partes per I, II, III.

Triplex litterarum genus typographus noster adhibuit: tum illud, quo typographi prima hujus artis ætate ad *Miffalia* excudenda utebantur (vide colophonem), tum quodam majusculo ad scemata capitulorumque titulos; tertium denique minus, ad textum operis ipsum. Quodlibet litterarum genus suas capitales habet. Locus *initialium* usque ad p. 29 (& iterum in pag. 31) rubricatori reservatus est; in reliquis paginis nulla artis illuminatoriæ ratio habita.

Notandum est, cum in multis textus partibus, tum in *Tabula rerum* litteram G capitalem pro littera B esse positam; nec filendum, punctum super litteram i longe ad dexteram ipsius litteræ esse locatum, tali modo: i'. Errores typographicos non paucos in textu reperies, alios ex confusione litterarum n & u, alios ex typhothetæ ignorantia & levitate ortos. Vide, ex. gr.: p. 8 a iij, ubi *licinium* pro *luminum*, p. 33 b.j. (lin. 6), ubi *uterimus*, pro *uterinus*. In eodem capite a typhotheta sensus sententiæ turbatus esse videtur: « *In legaliter* » &c. usque: « *Nunc*: » p. 44 b. ij ubi « *sathopol* » pro « *scithopolis* » legitur.

III. QUANDO ET UBI PROLOGUS IMPRESSUS SIT. — Nec nomen typographi, nec locus, nec annus in libro annotatur. Ad sæculum tamen XV pertinere, tam ex litterarum forma, quam ex toto libri habitu apparet. Post annum 1460 *Prologum* esse scriptum & typis excusum, ex eo sequitur, quod ille annus in pag. 18 a iij adscriptus est: « His diebus scilicet anno Domini « M CCCC LX. » Quum plurima operis exemplaria in bibliothecis urbium septemtrionalium (nullum — excepto Monacensi — in partibus meridionalibus) inveniantur, in istis regionibus officina typographi quærenda videtur. His animadvertis, librum nostrum cum aliis contulimus, ejusdem fere ætatis & originis, quærentes patriam & nomen nostri typographi. Nec frustra: nam non paucos invenimus libros, quorum habitus, litterarum forma, charta tam bene cum nostro libro conveniunt, ut communem eorum patriam cum quadam certitudine affirmare possimus. Rem hoc loco exponere, multis argumentis implicatam, non convenit; invenies longiorem demonstrationem in *Archivorum Orientis Latini* tomo III. Sufficiat finem nostræ disquisitionis attulisse, qui hic est: « *Prologus Arminensis* in urbe Lubeca typis expressus est: verosimiliter a Mathæo Brandis, illo typographo, « qui aliquibus operibus in sua officina impressis in ultima pagina appinxit *cranium humanum*, epidermide orbatum, aut *scutum cum tribus fructibus papaveris*; hunc Mathæum Brandis ante annum 1481, forsitan circa annum 1476 operis nostri typographum fuisse « conjicimus. »

IV. ARGUMENTUM ET PROPOSITUM OPERIS. — Geographiam Terræ Sanctæ, omisissis tamen capitulis de fructibus, animalibus & incolis, noster *Prologus* tractat, adjiciens multa, quæ ad archæologiam sacram, ad historiam gentis Hebraicæ & ad historiam (& mythologiam) de Mohammede pertinent. In illis tamen enarrandis non tantum (saltem in quibusdam sententiis) verbis cujusdam testis & spectatoris utitur, sed multos adhibet scriptores antiquos & mediævales: Plinium, Josephum, Ecclesiæ Patres

1. De hoc libro cf.: Santander, *Dictionnaire bibliographique du XVe siècle*, Bruxelles, 1806, t. II, p. 88, n° 129. — Ebert, *Allg. bibl. Lex.*, ad vocem: ARMINENSIS, n° 1210. — Brunet, *Manuel du libraire*, n° 19589. — Hain, *Repertor.*, n° 1798. — Græffe, *Trésor*, ad vocem Arminensis. — Tobler, *Bibliogr. geogr. Palest.*, p. 233.

2. *Catologue de M. de la Serna-Santander*, Bruxelles, an XI [1803], 5 v. in-8, III, pp. 50-51, n. 3792.

3. Grotefend, *Verzeichniss der Handschriften und Incunabeln der Stadtbibliothek zu Hannover*, 1844, p. 30, n° 209.

4. Pp. 22-23:

Pro *Solanus*, lege: *Oriens sive ventus Solanus*.

Post *Aram*, adde: *Basan Terra — Civitas Bofor*.

In margine inferiore adde: *sive faonius*. Aliquas ibidem voces etiam correxit exemplaris Bordeholmenfis rubricator.

& scriptores plurimos, imprimis vero Burchardum de Monte-Sion (quem *B. de Bergis* appellat), Rorgonem (Fretellum) & Ludolfum de Sudheim; apponimus & *Legendam* sanctorum, *Libros apocryphos* N. T. & hebraicum tractatum *Ra. Sa.*, quas voces ipse *Rabbi Salomo* explicat. Vix tamen omnes hos libros ipse in compilando suo opere ad manum habuit: nobis enim suspicio oritur, eum *multa* — non omnia — ex libro quodam hausisse, in quo fragmenta horum scriptorum in quandam « catenam » erant collecta, forsan ex exemplari quodam Burchardi de Monte-Sion: invenimus enim in bibliotheca civica Hamburgensi¹ codicem quemdam, qui continet glossas in multis cum nostro *Prologo* convenientes: easdem enim res ex iisdem scriptoribus exscribunt, ut noster auctor.

An auctor ipse Palæstinam adierit, non liquet. Sed nisi Terram Sanctam ipse illustravit, peregrinum audiit, statum anni 1460 describentem, qui labente memoria, falsa cum veris retulit, ex. gr. in valle Cedron multas esse cedros. Nam testem, qui rem vidit, indicant, quæ de Probatica Piscina & de Sepulcro B. M. Virginis bene observata describuntur. Romæ etiam commoratus esse videtur testis noster, nam altare Lateranense (p. 8. b. iij) per collationem commemorat.

Propositum suum in compilando opere claris verbis indicat, & pluribus locis (conferas imprimis colophonem). Tractatum scribere voluit pro prædicatoribus pauperibus qui multos libros comparare non valent, ex quo *S. Scripturæ* scientiam urbiumque Terræ Sanctæ notitiam accipere possint, « qua ignorata, iudicabunt de locis istis & distantia eorum sicut cecus de colore. » Quid, si æstimamus, eum in hoc *Prologo* scripsisse exordium cujusdam magni commentarii in *Scripturam sacram*, quem tamen, aut morte præventus, aut alia ex causa, ad finem non perduxerit?

Mappis tribus² ornatus est *Prologus*, quarum una templum Hierosolymitanum, secunda urbem sanctam, tertia denique totam Palæstinam effingere intendit; barbaræ autem istæ, quæ sola locorum nomina tantum exhibent, quasi, parcimonie gratia, lineas geographicas describendi cura rubricatoribus demandata fuisset: generis istius mapparum, quas gallice vocamus *cartes muettes*, opus plane contrarium, cujus (etsi nullum e *Prologi* exemplaribus, quæ in manu habuimus, ita completum fuerit) nullum aliud specimen, in libris sæculo XV impressis, reperiri potuisse arbitramur. Anonymum pseudo-mapparum suarum nomina e Burchardi de Monte-Sion mappis, five ex ea quam præbebant codices, exemplari Hamburgensi (nº 59) fimiles, five ex ea quam nobis *Rudimentum novitiorum* servavit, five ex utraque mappa simul sumpsisse plane liquet.

V. CUR PROLOGUS « ARMINENSIS » VOCETUR, ET QUIS EJUS FUERIT AUCTOR? — Ad ecclesiasticum ordinem pertinere anonymum nostrum ex libri proposito patet. Lubicensis urbis filium ex pluribus locis libri videmus, quibus de civitate « *Lubec* » loquitur. Si inter clericos sæculares hujus civitatis hominem litteratum, cui ascribere possimus nostrum opus, quærimus, nullum invenimus, nisi illum magistrum *Volmarum de Anderten*, canonicum ecclesiæ Lubicensis, qui in curia Romana quondam causarum procurator fuerat. Quum tamen totam suam bibliothecam anno 1479 civitati *Hannoveranæ* legaverit, omni jure præsupponimus, eum præbendam quidem Lubicensem possedisse, Hannoveræ autem habitasse, nec Lubicensem civem fuisse. Melle³ quidem duo testamenta adducit, quorum alterum (ex anno 1431) stipendium promittit illi sacerdoti, qui in Terram Sanctam proficisceretur, alterum (ex anno 1459) idem pro peregrinatione ad limina Apostolorum facit. Talibus testamentis, quorum infinitus numerus in Archivio publico Lubicensi asservatur, factum est, ut multi Lubicenses in Terram Sanctam peregrinarentur.

Verum an inter istos peregrinatores quisquam verba nostri colophonis conscribere ausus sit, & an inter clericos sæculares Lubicenses quisquam nostrum librum scribere potuerit, dubitaverim. Res litterariæ Lubicenses eo tempore potissime a duobus magnis monasteriis colebantur, quorum unum *ad Arcem* vocabatur Dominicanorum, & alterum *ad S. Catherinam* Franciscanorum. S. Francisci ordinis filium nostrum auctorem fuisse, non credimus: nam de rebus ordinis Franciscanorum in Terra Sancta non loquitur; Franciscanus non omisisset indulgentias in Terra Sancta acquirendas. Adde quod viator, quem auctor consuluit (nisi ipse auctor & viator una persona sint) in Franciscanorum monasterio in Monte-Sion non habitavit, quod certo fecisset, si ejusdem ordinis frater fuisset.

Multo potius auctorem inter fratres prædicatorum quærimus, in eodem monasterio, quod olim ille Hermanus Cornerus illustravit, qui optimus Lubicensis historiographus vocari meretur. Hermanus ille, dico, quem in scribendi modo, in multis sententiis & verbis imitatus esse videtur noster *Prologus Arminensis*. — In citatis ex sacra *Scriptura*, noster auctor adhibet « textum correctum ». Dominicani vero non unum tantum, sed plura fecerunt *Correctoria*. Dominicanos multos invenimus inter prædicatorum « sancti passagij ». Imo inter eos sunt, qui theoriam prædicationis belli sacri conscriberent: Humbertus de Romanis & auctores *Tractatus* cujusdam *de Turcis*, qui in pluribus Austriae bibliothecis inter manuscripta asservatur. Quia isti tractatus a prædicatore crucis sufficientem notitiam Terræ Sanctæ exposcunt, Burchardus de Monte-Sion huic postulato satisfacit, egregia sua opera de Terra Sancta conscribens. Horum virorum exemplo pulsus, Lubicensis noster, frater Ord. Præd., suum *Prologum Arminensem* composuit, exscribens imprimis Burchardum de Monte-Sion.

Titulum suo libro imposuit; aut quia ipse ARMINIUS (nunc germanice *Hermann*) nuncupabatur, aut quia in conscribendo opere Hermannum Cornerum imitabatur; aut ambo causæ concurrebant. Perquirentibus nobis in Archivio publico Lubicensi historiam Monasterij ad Arcem, oblatus est liber manuscriptus doctissimi Melle, quo urbem Lubicensem describit. In hoc libro⁴ feriem conscripsit Melle monachorum Prædicatorum, quorum nomina in documentis antiquis adscripta inveniuntur. Inter hos eminent HERMANNUS SINA, qui anno 1481 lector theologiæ fuit (*Lesemeister*). Is quidem patricia gente natus, ad honorem lectoratus in sua juventute provectus, nostrum librum conscribere poterat: rem tamen dubie ponimus, quum firmis argumentis eam ad hunc usque diem demonstrare non valeamus.

1. Bibl. Joann., cod. nº 59, chart. sæc. XIV-XV.

2. Pp. 2, 12, 22 & 23.

3. *De itineribus Lubicensium sacris*, Lubecæ, 1711, p. 22 & 101.

4. Tom. I, p. 489.

Scema templi
salemonis in mō/
te mozia ymagi/
nariū Et est mōs
mozia quāuis al/
tus. bassioz mon/
te syon. Nūc tñ in
veritate videt bas
sioz ciuitate quia
vozagines sunt p
multas destru
ctiones ciuita/
tis replete.

Muster. Ad austrū a templo erat arx dauid sine moīs syon.

Templi Tectum planū erat. fuitq; terciū deambulatoriū idēz tectū

Telum primum siue
maius in introitu
templi.

Secundū deambulatoriū. et mansio templi tercia

Oriens. Ad
orientem erat
mons oliueti
et Bethania
atq; iordanis

Ihic ymaginetur magna et alta turris triū parietū
siue murozū. quia templum in oziente murum non
habuit. sed tantū vela. et erat de marmoze candido
quod parium dicitur.

Occidens. Ad occidētē
templi erat ciuitas ibe/
rusalem in decliui mon/
tis syon.

Coclea Ihic yma/
ginetur siue ascen/
sus ad mansiones
supiores et erat in
muro australi.

Primū deambulatoriū et mansio secunda

Introitus templi T.

Telum minus
inter sanctum et
sanctum sanctorū

Porticus ante
templum que et
vestibulum. D.

Mansio prima et di/
cebat Sanctuz siue
domus exterioz. L.

Candelabz. N.

Sanctum sancto
rum siue domus
interioz aut oza/
culum. P.

Altare olocausti
sub diuo in atrio
sacerdotum. F.

Mensa ppositionis panū. xij. M.

Paries
cedrinus

Appiciatorii. R.
Archa. Q.
Cherubin. ij. S.

Aptura. xxv. cubitoz
ante atriu sacerdotū.
que non claudabatur.

Mare eneū in
atrio sacerdotū
ad austrū. E.

Decem luteris. quinq; a dextris et quinq;
a sinistris templum intrantium.

Porta speciosa que
stabat in muro atrij
viroz mūdoz Actū. iij. K.

Atrium sacerdotū siue interius. Et ymaginetur per quadz totius
templi. sic et alia atria tria. B.
Ihic ymaginetur fundamentū totius templi salemonis.

Porta aurea. non porta
ciuitatis sed templi. et erat
ante portam speciosam
ad orientem.

Atrium viroz mūdozum. H.

In hac occurrit ioachim
pater vginis marie. vxozī
sue anne. de absentia sua
turbate.

Atrium mulierum mundarum. J.

Atrium immundozum et gentiliū. K.

Aquilo. Ad aquilonez erat pbatica pi/
scina in area templi Ihoc est in atrio sacerdotum.

**Incipit prologus Arminensis in map-
pam Terresancte. templi domini. Ac san-
cte ciuitatis Hierusalem.**

quo sensus literalis vniuersalis sacre
pagine sit omni sensu exposiciois eiusde
certior. Nam alioz certitudo sensui a
certitudine sensus lrālis dependet. cū
omnis expositio spiritualis semp debeat fulciri
aliqua lrāli expositione scdm aug⁹. Ideo sūope
satagandū vt in omni loco sacre scripture. prius
diligenter capiat sensus lrālis. Quo intellecto
satis p̄mte offert se ex dictis doctoz sanctorum
sensus spūalis cū dicat Gregori. xx. morali. c. j.
Sacrascriptura que om̄ez scientiam atqz doctri-
naz transcendit sue locutionis more. vno eodēqz
sermone. sic narrat gestū. vt etiam p̄dat m̄ste-
rium. et sic scit p̄terita dicere. ut eorū nouerit
futura predicare. Sed quia de terra p̄missionis
et locis eiusde. sepe ingerit legentibz difficulta-
tem sacre pagine textus. versus quam celi p̄tem
sint situata. Ideo in presenti p̄ talismodi eluci-
datione sermo breuis p̄stringet loca famosiora
totius terresancte. cū certa depictione. vt sic fa-
ciliter capiat diligens lector om̄ia loca ista et eo-
rundez distantiam. Quibz masticatis statim iu-
dicabit de plaga celi. et distantia vnus ab alte-
ro. quod non modice iuuabit eū intelligere ali-
quatenus. taz noui q̄ veteri testamētoz textuz.
Statimqz etiā directe diiudicabit de ventis p̄-
cipalioribus et int̄medijs eorūde. non tantum
de terrasancta. sed et de om̄i loco mūdi. firmato
prius centro in terrasancta. que totius orbis ha-
bitabilis circa limites accon siue p̄tholomaidis q̄
iij. dietis a hirlm versus aquilonez distat centz
dici potest scdm bedaz. Sed quia dignius insen-
sibile in terra illa locatū non legitur templo sa-
lemonis. ideo de ip̄o et eius attinentijs in quibz
difficultas libet ediscere p̄mūz. Deinde de ipsa
sancta ciuitate Hirlm et eius attinentijs. portis
scz edificijs. montibz. fontibus. vallibz. piscinis.
intus et extra iacentibz. Demū de diuisione to-
tius terresancte de loco in locuz. qd lucrosū erit
predicatori nouicio ad sciendum quemlibet xpi
p̄dicationis locum. Insup et multa alia in lege
veteri p̄tenta. Jocundū enim est habere multos
libros. sed iocūdiffimū habere materiaz in vnuz
ex diuersis floribus redactaz. conflatam. et com-
pactam. vt mentes doctozū succincte videantur
breni locello. finaliter etiā adijciēt loca que-
dam remota a terra illa. vt sciatur versus quam
celi partez quilibet eoz fuerit locatus. Et in cō-
clusionē vterqz liber machabeoz. vbi itez diffi-
cultas compando alterū ad alterū. iuxta annoz
certam supputationem. Est etiam sciendū qd
cuilibet capitulo p̄mittitur certa lrā alphabeti.
aut numerus quidaz. Ideo his bene p̄sideratis
in picturis circa quilibet dictionez aut locū. p̄priū

statim recurrat lector cum eadez litera sue p̄side-
rationis ad notulam hanc ubi inueniet eandem
cū expositione p̄grua loci. aut dictionis eiusde.
Terbigratia ante expositionez scematis templi
habes A. quaz etiam lrāz repies in pictura circa
illam dictionez templū. Et in p̄ctione terresan-
cte circa illam dictionez hirlm habes numerum
vnitatis cū quo recurre ad hanc notulaz ad nu-
merū eundez circa eandem dictionez locatū.

**Capitulū primū de scemate templi
Hierosolimitani. A.**

Cema templi Hierosolimitani.

Ubi notandū qd tria leguntur templa
fuisse famosissima. Primū fuit salemo-
nis de quo hic. Quo destructo p̄ caldeos nunq̄
tale est reedificatū. Secundū fuit in honorem
Iouis in monte Harisim ad duas dietas cū me-
dia de Hierusalem. versus aquilonē in samaria.
que quondā fuit regnum israhel de quo templo
et monte dicitur Joh. iij. c. et deut. xxvij. Hoc
templū p̄curauit edificari saraballa. p̄fect⁹ darij
magni. manasse fratri iadi summi sacerdotis in
hierusalem. quia Iadus filiam habuit saraballe
p̄fati. tpe Alos regis iuda de quo Math. j. et
tpe Arsamis regis Babilonis. et Ptolomei totor
regis egipti. Dario enim ab Alexandro magno
deuicto. sociauit se saraballa alexandro. et ab eo
impetrauit huius templi edificationē. ad modū
templi hierosolimitani. factus dux in samaria.
et p̄mansit hoc templū vsqz ad destructionē fa-
ctam p̄ romanos tpe Titi et vespasiani. Terciū
fuit templū in egipto in ciuitate Heliopoleos.
factū ab Onia fratre simonis iusti. Onias pon-
tifer assūptis iudeoz plimis asseruit se implere
vaticiniū Vsa. xix. Erit altare dñi in egipto. et
fugit in egiptū et honorifice susceptus a Pto-
meo epiphane. sexto anno introitus Onie licen-
ciauit eū epiphanes templū edificare ad modū
templi hierosolimitani. anno regni sui. xxiij. et
anno pontificij onie in hirlm. xxi. et stabat illud
templū p̄ annos. ccl. vsqz ad vespasianū. qui fū-
ditus ciuitatē et templū euertit. scdm bedam in
li. minori de t̄pibus. et Comestozem in visione
decima danielis. Item notandū qd ut colligit
deutro. xij. in p̄ncipio. Dñs precepit israheli. ut
non in plibus s; in vno loco. quez dñs eligeret.
sacrificia et oblationes ei offerrent ad que scilicet
tenebant ex debito. quous scdm ra. sa. filij israhel
in deserto. etiam post p̄structionē tabernaculi.
poterant offerre sacrificia et oblationes volun-
tarias alibi q̄ in tabernaculo. Iste vero locus a
dño finaliter eligendus fuit in tribu beniamin
in cuius sorte fuit templū postea a salemone cō-
structū. iij. Regū. vi. et infra scilicet quando isrl
venit ad requiem. Archa igitur p̄mo fuit locata
in silo scz anno. xiiij. ducatus iosue. et ibi habuit
stabilez mansionem. c. lxxij. annis vsqz ad mortez

hdy. j. Re. iij. Et tunc ducta in castra. capta est a philisteis / ubi fuit septem mensibz. j. Re. vj. in principio. Et inde reducta translata est in chariatharim. j. Re. vij. ubi mansit annis multis. Deinde in malphat / ut dicit in li. de be. questi onibus. Et inde in galghala ut dicit ibidez. Et inde i nobe tpe saul. j. Re. xxj. Et inde i gaba. j. Re. vij. Et inde in domu ebededom p dauid Et inde in ciuitatez dauid. i. in monte syon. ij. Re. vj. Et inde in teplo saleonis cu tabernaclo federis qd fecit moyses. qd qz fuit repositu cu alijs vasis sacris in thesauris domo dni / ut dicit iij. Re. vij. in principio / et hoc in mense septimo

Deinde videns dauid q dn̄s dedit ei requie ab vniuersis inimicis suis / credidit esse tpe edi ficandi templu / ut pceptu fuit deut. xij. ut supra dictu est. igit ad hoc se disposuit. Sed phibitus a dno fuit. ij. Re. vij. in principio. et. j. palip. c. xxij. qz filio suo salemoni hoc dn̄s reseruauit ut dicitur ibidez in medio et infra. Et his tpi bus archa sp tegebat pellibz rubricatis usqz ad tpa salemonis. ij. Re. vij. Ideo dicit Cant. j. Sicut pelles salemonis. et dicit in plali pelles et non pelles s3m correctu textu. Hoc est q dauid dixit ad Nathan prophetam. j. Re. vij. in principio. Videlicet q ego habitez in domo cedrina. et ar cha dei posita est in medio pelliu. Et quis da uid fuit phibitus de templo edificando. multa tamen nimis cōgregauit salemoni filio suo pro singulis correquisitis ad templu edificandum.

Igitur. xl. anno regni dauid et ultimo / puo / catis omnibus sacerdotibz. leuitis. pncipibus et omni populo itez fecit salemonez inungi in regem. j. palip. xxix. in fine. et pcepit sibi custo dire legem dei. et pietate et ut templu domino edificaret. Ad qd edificandu tradidit sibi auri centumilia talenta. argenti millemilia. ferri et eris supramodu. lapidū vero et lignoz supra / modū. ut latius dicit. j. palip. xxij. et. xxij. De dit eiaz illi descriptione templi et alioz edifici orū. ut dicitur. j. palip. xxvij. in medio. In illo scz loco quez emit de ornaz siue areuna iebuseo quando angelus cecidit populū. ubi tuc dauid pstruxit altare et obtulit olocausta et pacifica que et dn̄s de celo incendit / in signum gratie et acceptacois illius oblationis. quia dauid tanto timore cōcussus erat ex visione gladii angelici q ire non poterat in gabaon / ubi tunc erat ta bernaculu et altare olocausti quod fecit moyses in deserto Exo. xxv. ut dicitur. j. palip. xxj. in fine. Erat aut gabaon siue gaba. tribus leucis de hierusalem inter aquilonem et occidentem.

Est eiaz sciendu ne nouelli pdicatores palo gissentur in termis / q differentia e inter taber naculu et templu domini. Naz tabernaculu di citur a taberna. et est domus innaturalis sicut tentoria et castra fiunt in expeditione militum que relinquuntur finito bello. et nuc figuntur hic

nunc illic. et cu transmigracione migrat. Et ta bernaculu federis / de quo Exo. xxvj. erat domo quadrata et oblonga / tribus clausa parietibus. aquilonari. meridiano et occidentali. Ab oriente vo liber erat introitus / ut sole oriente radijs eius illustraret. Et erat huc domo in duas distin eta ptes. Pars occidentalis q fuit posterior ha buit. x. cubitos in longu / in latum. et totidez in altu. et dicebat aditu / siue sanctusancti / aut san ctasanctoz vel sanctuariūsanctuarij. Anterior ps ad oriente. xx. cubitis protendebat. que cois erat sacerdotibz tm̄ et non laicis. et dicebatur sanctu aut sancta siue sanctuariu. In his duabz domibz erant ea que infra dicent fuisse et in te plo. sed in teplo erant oia speciososa ac pnciosi ora. Templu aut dicit quasi tectu amplu. et e nome generale ad oes domos apas. Sed tem plu put fuit deo vero psecratu dicit a theos qd est deus. et platea qd est latu / quasi platea siue ampla mansio dei. Et multa significat templu Primo domu dei / de quo loquimur hic. Secū do eccliam militantē. i. statu ecclesie dei in hoc mundo. j. ad corint. iij. Templu dei sanctu est qd estis vos. Tercio dicit anima usq. Ps. x. Dns in teplo sancto suo. Quarto pncip p xpo Ps. xvij. Exaudiuit de teplo san bō suo vocem meaz. Quinto dicit xpi natura huana Job. ij. Soluite teplu hoc / et in triduo re. Sexto dicit mudus Vla. vj. Et ea q sub ipo erant replebat teplu. Septio dicit vita etna. Ps. v. Adorabo ad teplu sanctu re. Tabernaculu vero federis erat figura tepli saleonis. et teplu salemonis fi gura celiceloz siue etne gle. Itez tabernaculu qd erat mutabile / statu mutabilis vite pntis si gnicat. que nunq in eodez pmanet / s3 ut luna crescit et decrescit. Templu vero qd erat fixu / statu vite etne significat. que oino est imutabi lis In figura cui dicit. ij. Re. vj. q post edifi cacoz tepli saleonis non e auditus sonit mallei aut securis i eo. qz ois pturbatio cessabit i statu futuro. Ideo dicit luce. xj. Ego dormio et pueri mei mecu sut in cubili et ostiu meū clausu est re Itez oes idolatre getiles adorabāt ad oriētez in solis reuerentia. Ideo statutū est ut ipi hebrei adoraret ad occidentē ubi erat sanctasanctoz. si cut n̄ chor nūc est ad orientē. ut ipi discrepa rent a maledicta idolafa. Tu eiaz qz tot stato poris tabernaculi et tepli ordinabat ad figuran daz mortē xpi. q significat p occasu. Ps. lxxij. Qui ascendit sup occasu re. Xpc sup occasu ascē dit qn mortē vicit. In nouo tm̄ testamēto ado ram ad orientez / quis dn̄s sit ubiqz. qz ois n̄za illuatio est a deo / sicut lumē mudi ab oriente. Secūdo qz oriēs est nobilioz ps mudi. Tercio qz paradisus e in oriēte et ois mot celi e ab oriēte et xpc ab oriēte ascendit. et ita ad iudiciū veiet. Ubi vo saleoni demratū fuit teplu edificandu / erat i dez loc ubi abrahaz voluit imolasse pfaac

Benifis. xxij. ut dicit Lira ibidez. et. ij. Regum vlti. et fuit in monte mozia. Sed nō est dicendū q̄ iacob hic dormiuit sc̄dm Hiero. et Jobānem tanuen. et Borchar. q̄d̄is sic asserat Lira gen. xxvij. Alia etiā multa dauid tūc precepit salemoni sc̄z vt ioab interficeret. et semey. et filius berselay grōsus existeret. et. que late patent. iij. Regū. ij. Et de ordinacōe cultus diuini vt patet pmo palip. xxij. vsqz in finem libri. Et post hoc cū esset. lxx. annoz et sex mensūz moritur. et in ciuitate dauid hoc est in monte syon sepelitur. vbi iam est ecclesia montis syon. Salemon igit̄ anno quarto regni sui. hoc ē ab exitu de egipto āno. cccclxxx. sc̄dz He. ve. iij. Regū. vi. S̄z sc̄dm iosephū li. vij. antiquitatū. c. vlti. āno. cccclij. mēse. ij. idest in maio cepit edificare templū de marmoze candido q̄d parium dicitur in vertice mnotis mozia qui est bassior monte syon. et in pte orientali ciuitatis hirlm. cuius sup̄ciliū deiecit qz strictū erat sc̄dz Comestoz et apliauit in longū et latū q̄tu; arcus p̄t iacere sc̄dz Borchar. nec templū apporximauit muro ciuitatis tūc. sicut illud q̄d nunc ē. qz istud habuit tm̄ iij. ata multū lata sc̄dz eunde; vt infra patebit. q̄d vero nūc est circa centū tm̄ pedes distat a muro ciuitatis orientali. Capitulum secundum. **S**

Qtū autēz edificium templi habuit intra muros. lx. cubitos vsuales longitudinis. xx. latitudinis. et. cxx. cubitos altitudinis. Longitudo diuidebat̄ in. ij. ptes. Prima habuit xl. cubitos longitudinis ab oriente in occioētez. xx. latitudinis. et. cxx. altitudinis vsqz ad p̄mu; tabulatū. et dicebat̄ sanctū siue domus exterior. Secūda pars totius domus versus occidentem dicebat̄ sanctūsanctoz. siue domus interior aut oraculum. et habuit. xx. cubitos longitudinis et totidez latitudinis et. cxx. altitudinis. et diuidebatur a sancto p̄ parietez cedzinū. altū. xx. cubitorū. Et in eo erant tā. de quibz infra dicetur.

Itēz nota q̄ tota altitudo templi fuit diuisa in tres ptes vt patet hic in pictura. Prima et inferior. erat tota diuino cultui deputata. In alijs vero mansionibz sup̄ioribz custodiebant̄ vestes ministroz ip̄ius templi. et cetera templi p̄ciosa et habuit templū siue tris illa. fenestras exterius strictas et interioris latas. vt latius aer illūinans infunderet̄. In inferiori pte siue mansione nihil videbat̄ nisi aurū. vt dicitur. iij. Regū. vi. Naz et pauimentū erat stratū cū laminis aureis. sup̄ tabulis abigenis mediantibz ponderosis clauis. quozum quilibet habebat. c. sidos auri. Murus etiam interior erat subductus tabulis cedzinis. eodem modo deauratis similiter et trabes vna cū laquearibz q̄d vulgo forner dicitur. iij. Regū. vi. Et erat pulcerrime sculpture. etia; satis p̄fū de in laminis istis. Ubi vero p̄ma mansio t̄minabatur ibi secūda iniciebat̄. habēs altitudinis

xxx. cubitos. Quelibet autē mansio siue solarium. in circuitu sue sūmitatis habuit forinsecus vnū deambulatoziū quod Math. iij. dicit̄ pinnaculum. idest eyne louene. Quia trabes ita longē p̄minebant vltra murū. ad austrū et aquilone; in quolibet solario. Et habebant ista deambulatoria. cācellos siue appodiacoēs ad extra. a casu protegentes in eis ambulantes. Tabulatū siue deambulatoziū inferius. v. mediū. vj. superius vij. latitudinis cubitos habuit. qz circa q̄dlibet deambulatoziū erat murus introceptus. idest. asgheseth. vt sic desup̄ existentes et inferius videre volentes. possent p̄pendiculariter sine impedimento inferius videre. Ad orientez et occidentez deambulatoria nō erant sc̄dm comestozem Lira tamen dicit q̄ erant ad occidentē. Tercia vero mansio habuit altitudinis cubitos. lx. vsqz ad tectū in quo et terciū incipiebat deambulatoziū q̄d erat a pauimēto. cxx. cubitis. Et sup̄mi habebant altitudinē. v. cubitorū. De altitudine alioz non legitur. Tectū vero erat planū more palestino cuius aqua desup̄ cadens recipitur in cisternis pro vsu hūano. Et salemon ita feruide p̄struxit. q̄. vij. annis et. vij. mensibus totū p̄fecit. sc̄z in. xj. anno regni sui in octobze. Dicit tr̄ Comestoz q̄ in septembze. et intelligit̄ de lunatione. qz iudei menses computāt sc̄dm lunacōes. Et sacerdotes cū leuitis. p̄gregatis om̄ibz maio ribus natu ex israhel ad regez. tulerūt cū tubilo archam dñi. de ciuitate dauid. i. de monte syon ad sanctas sanctoz sub alas cherubin. iij. Re. vij. in p̄ncipio. Et celebrata ē templi dedicatio. xiiij. diebus. Nam et sexto die dedicacōis p̄chrebat festū scenophegie De quo Leuit. xxij. post medium. qz mensis. vij. apud hebreos quasi totus festiuus fuit. vt patet ibidem in glo. Et stabat illud tēplū annis. cccclj. vsqz ad. xi. annū regni sedechie. regis. xx. iuda. iij. Regum. xxv. et. ij. Paralip. vltimo. Deinde post. lxx. annos captiuitatis babilonice. reuersi sūt iudei sub duce sorobabel Anno sc̄z. iij. monarchie ciri regis p̄saz De quo vsa. xlv. c. in p̄ncipio. Et sub ihū sūmo pontifice filio iozedech. p̄mi Esdre. iij. et anno ij. regressionis ceperūt reedificare templū. Sed accusati a principibz vicinis ad cambisem. qui et nabugodonosoz. interdicti sūt edificare. Sed p̄ relaxationē itēz edificabāt p̄ficientes annis. xlvi. Jo. ij. c. Et illud templū stabat tpe xpi. nec fuit tam gloriozū sicut p̄mū. Mons autē syon erat a sinistris templi. inter austrū et occidentez. incipiens a porta siloe. que et porta aquaz dicebat̄. Et dicebatur ciuitas dauid. p̄mo palip. xi. post p̄ncipiū. Et arx dauid. idest turris in eo erat. De qua p̄mo macha. i. in medio et eiusdē. c. vi. Ab arcendō hostibus. Et ciuitas dauid spaciōsa erat faciens semicirculū ab austro ciuitatis hierusalem versus occidentem multa h̄is edificia.

Ab hoc loco tpe machabeoz multū impeditus est cultus diuin⁹ in tēplo ut patet. j. machab. j. in medio. qz mons syon altior erat mōte mozia. Erat tñ maxia vorago int montē syon et mozia et int montē syon et ciuitatē iherlm. S3 salemōn iij. R. ix. edificans mello voraginē quasi adēquauit solo. Cap. tertium. C.

E velo sciendum Qz templu habuit tñ tres muros. qz in oriente erat sine muro. Sed ibi velis et cortinis tegebat. mobilib⁹ in circulis iuxta exigentiaz tēperiei ipius aeris. Et illa ps erat tēpli totius latitudo. hñs. xx. cubitos. Et in angulo muri australis ad orientem erat coclea s3m Josephū ad supiores māiones duas. Per hāc quidaz asserūt xp̄z pductū a diabolo in pinnaculū. Math. iij. et nō absurde qz tēptatoz hūanaz gessit mansuetudinē erga xp̄m temptandū. Quāuis aliū eū p aera ductū affirmant. qd et Grego. tenet. Erat et aliud veluz tenuissimū int sanctū et sanctūsanctoz descendens p. x. cubitos. Et vtrūqz dicunt doct. scissū fuisse in xp̄i passione iuxta cōmuniozem viam Math. xxvij. De qualitate vō utriusqz veli habetur luculent Exo. xxxvi.

Capitulum quartum. D.

E porticu quod et vestibulū idest armariuz Joelis. ij. dicit sciendū qd erat ad orientem in facie tēpli immediate int altare olocausti et eoz sive tēplū. hñs. xx. cubitoz lōgitudinez s3m latitudiez tēpli. et. x. cubitoz latitudine. altitudinē vero cū templo s3m Josephū li. vij. antiquitarū. c. ij. et. ij. palip. ij. Et erat interius tota deaurata. habuitqz colūnas mirabiles valde. et psertim. ii. cubitoz. xxxv. in medio stātes. et dicebant iachim. et boos. et dilabant. x. cubitis scdm latitudinē introitus tēpli. De hoc porticu ascendebāt sacerdotes vestiti sacris vestibz et discalciati in tēplū p gōus. xv. cāntantes. xv. ps. ut dicit glo. sup titulo ps. cxix. Quitus tñ gradus. x. et. xv. aplozes erāt alijs oibz. Erant etiā et ali. xiiij. gōus p quos ascēdebāt sacerdotes de ato sacerdotū ad vestiblm teste Jose. li. vij. ant. c. ij. et hoc p̄us pedibz et manib⁹ lotis in mari eneo. Alij vō asserūt qd tñ vñ. erant. put vidit Ezechiel de tēplo spūali. c. xl. ut dicit Comestoz.

Capitulum quintū. E.

Are eneu. i. lauatoziū fusile stabat in atrio sacerdotū. ut sacerdotes pedibz nudis tēplū ingressuri lauaret man⁹ et pedes. De quo exo. xxx. in medio. Et in circuitu illius lauacri stabant multa specula a deuotis oblata mulierib⁹. ut patet Exo. xxxvij. post pncipiū. in glo. et stabat ante altare olocausti. et habuit altitudinē. v. cubitoz. et latitudiez. x. cubitoz. Diametraliter in pte supiori. recipiēs triamilia metretas. i. circa. vñmilīa stopas aq. basiqz ei⁹

stabat sup. xij. boues eneos. tres computando ad q̄libet ventū celi int quatuoz. quoz anteri. ora tñ pminebat. Item ibidez stabat. x. lute. res enei fusiles. i. conchx lauatozie eiusdez factu. re. altitudis. iiii. cubitoz. latitudis vō supius tñ vnus cubiti Inferius vō vnus cubiti et dimidij. et quilibz recipiebat. xl. batos. i. cxxx. stopas aq. et in eis abluabantur intestina et pedes olocaustoz. Cap. sextum. f.

Itare olocausti vel olocaustomatū

idest altare sacrificij. qz in illo offerebant deo sacrificia de his q̄ erant a pplo possessa. qz carnes in eo cōburebant. et sanguis hostiaz ibi fundebat. S3 a digniori sacrificio quod est olocaustu dictu est. teste tho. in p̄ma secūde. q. c. ij. ar. ij. in solucōe. vj. argu. Stabat in ato sacerdotū sub diuo. i. sub celo sine tecto. ante faciez tēpli in oriente. aliq̄tulū tamē ad meridiez. et erat p̄cauū et sine opimēto. hñs arulā ereā inferior. et. xx. cubitos longitudinis. et totidez altitudinis. decēqz latitudis. Et erat de lapidibz impolitis. s3 ere ex omi pte circuitectū. et in medio eiusdez erat sub eo fouea grādis p defluxu cinerū. et sanguis qui ad crepidiez eius fūdebat. Et erat eadē fouea ad orientē fenestrata p mūdificatione. f. habuit et aliaz fenestrā in oriente supra pfataz. ubi inferebant ea q̄ ignez quotidie nutebāt. qz dicit Leuit. vj. Ignis in altari meo sp̄ ardebit. i. mane et vespere sctus a sacerdote sub gūi pena. Iste ignis p̄mo datus fuit moyse de sublimi. Leuit. ix. in fine. et p̄tinue durauit usqz ad captiuitate babilonicā. quē hieremias abscondit in valle iosaphat in puteo. ij. macha. p̄mo. et. j. q. j. Sicut eunuch⁹. et post reditū de captitate relatus p modū aque crasse de eodez puteo durauit quousqz sūmū iason emit sacerdotiū s3m Aug⁹. et tūc dei nutu extinct⁹. depe. d. ij. f. Int hoc hircū. In medio hui⁹ altaris pendebat cratis. iij. cathenis de. iij. cornibz altaris supioribz. ad quā cremanda dño in odorē ponebant. que ignis de arula p craticlaz ascendens plumebat. Tpe aut mīstracōnis ponebāt gōus p mīstro ad altare s3m Rabbi sa. s3 mīstero expleto statū tollebat. Pro quo notandū qd s3m Tho. in p̄ma secūde. q. c. ij. in solucōe. vñ. argu. in fine qd de quadruplici altari fiendo fit iussio in lege. Primū de tra qd fuit olocausti. et erat omi pplo sp̄picuū Exo. xx. Secūdū fuit ligneu. eiusdem. xxxvij. in pnci. qd non phibeat habere gōus. eo qd altū erat. qz iam vsus femi. naliū fuit sacerdotibz indult⁹. et illud etiā fuit olocausti s3 portatile. et qñ situabantur castra. illud implebat terra usqz ad sūmū. et immolabatur q̄ debebant. surgētibz vō castris leuebat altare. p̄fluebatqz tra manens in loco. Terciū fuit eneu. exo. xl. ibi posuit et tētoziū et hoc p̄ altare fuit olocausti. Quartū fuit totū aureum

Ero. xl. ibi Posuit et al. aureū. et illud fuit incē
 siue thimiamatis / qđ solis lucebat sacerdotibz
 videre. Legat igit̃ textus caute **Ero. xx.** in fine
 Nō ascendēs p̃ gaus 2c. et eiusdeꝝ. xxvii. in fi.
 quibz solus feinaliū sacerdotibz fuit indult⁹. Est
 tñ sciendū qđ q̃uis saleōn fecit illud altare ma/
 gnū olocasti. altare tñ min⁹ qđ moyses p̃ olo/
 causto in deserto fecerat / ponebat seorsū in eod̃
 atrio sacerdotū p̃ sui reuerētia. In hoc altari
 olocasti fiebat quotidie duo sacrificia ut patet
 numeri. xxvii. in p̃nci. absqz alijs sacrificijs q̃
 ibi fiebāt. Naz mane ante solis ortū s̃m Jole.
 totaliter offerebat ibi agnus āniculus. i. agnus
 admin⁹. viij. dieꝝ a die natiuitatis sue / usqz ad
 cōplecōz vnus ani s̃m Liraz ubi s̃. Et vespere
 alt agn⁹ eciaꝝ talis s̃ melior / an solis occasū. cuz
 farina oleo tuso p̃p̃sa / ut hētur **Ero. xxix.** ante
 finē. Iuge sūt illud sacrificiū significabat p̃petui/
 tateꝝ dñe beatitudis quā eciaꝝ hēbrei sicut et nē
 xp̃iani p̃fitebant̃. ut dī Tho. in p̃ma secūde. q.
 cii. et Surgeñ numeri. xxvii. In sup̃ figurabat
 eternitateꝝ agni immaculati ihū xp̃i **Hebre. xiiij.**
 Jhūs xp̃c heri 2c. ut dicit Lira **ero. xxix.** Hōc
 pacto p̃us lotis manibz et pedibz statū sacerdos
 ingressus sc̃m cuz prunis et thiamate obtulit bis
 de die incensū / in altari thiamatis cremās illud
 ut p̃ **Ero. xxx.** Et quidā volūt qđ mane thus.
 et vespe thimiamata t̃p̃ digni⁹ incēdebat figurās
 oblationē xp̃i in cruce dicētis **ps̃. cxi.** Elauatio
 manuū mea. sa. ves. Lira tñ dicit **ero. xxx.** post
 p̃nci. qđ ista d̃za ex scriptura sacra haberi nō po/
 terit. Eodeꝝ tpe. s. mane extinguebat sacerdos
 iij. lucernas de. viij. lucernis cadelabri. q. viij. p̃
 nocteꝝ dārebāt quibz extinctis cremabat. vespe
 vero illas. iij. lucernas reaccēdit. et deinde thi/
 miamata obtulit. **Cap. septimum. 5.**

e atrijs. iij. nota Q̃ primū dicebat
 atrii sacerdotū / siue atrii interi⁹. et erat
 platea grādis ex om̃i pte imēdiate cingēs tem/
 plū / sicut nostz cimiteriū. et hoc p̃ quadꝝ. Ad
 orienteꝝ tñ magis extendebat̃. p̃p̃ altare olo/
 causti et mare eneu et alia multa q̃ ibi hēbant̃.
 Istud atrii muro cingebat̃ breui qui dicebatur
 gyon siue cancellus. ut dicit̃ in speculo histori.
 li. iij. c. lxxx. ne quis exceptis tēpli m̃istris illic
 intraret. Et tantū vnū habuit introitum scz ab
 oriente. xxv. cubitoꝝ sine foribz ut patet hic in
 pictura. Pavimentū huius atrij vario erat mar/
 more stratū. Murus huius atrij erat intus ve/
 stitus cedro. ad hūc murū appodiati sacerdo/
 tes psallebant. et ad populū p̃uersi loquebant̃
 ei legeꝝ domini. In hoc muro multe stabant co/
 lumne. multa habentes legis monita / literis he/
 braicis. grecis et latinis scripta. et ne quis intra/
 ret nisi in certis casibz. Ad hāc aperturaz atrij
 offerebāt viri et mulieres / ministris templi eis
 occurrentibus oblationes. Nec aaronite illic in

trabant qui macula habebant / q̃uis de p̃tibus
 sacrificioꝝ alebant̃. Ad hanc aperturaz ascende
 batur per. xiiij. gradus.

Capitulum octauum. 10.

trium secundū quod erat viroꝝ
 mūdoꝝum / erat in decliui montis statim
 infra atrium sacerdotū / cingens illud ex omni
 parte. et dicebat̃ sanctū / siue aula / aut basilicā.
 Et erat multo maius atrio sacerdotū. cuius pa/
 uimentū erat ex marmore vario. et erat circūse/
 ptū muro altitudinis. xxv. cubitoꝝ interius. ex/
 terius vero. xl. s̃m decliuitateꝝ collis. et q̃uis
 altus / non tamē phibebat templi aspectū. quia
 multū declinauit collis. Jite murus in occidēte
 nullaz habuit portaz. In vtroqz vero latere ha/
 buit porticus circūiacentes et in fronte / instar
 monasterij. Latitudo porticus erat. xxx. cubito
 rum / in latere meridiano et aquilinari erāt. iij
 porte / duplices valuas habentes / mirabilē pul/
 cras. In his sedebant ianitores / ut immundos
 introire p̃hiberēt. ut dicit̃ li. iij. speculi. c. lxxxj.
 In oriente vō erat porta speciosa. de qua **Act.
 iij.** In lateribus porte speciose erant. ij. portule
 ad quas m̃istri descendebāt ad recipiendas ob/
 lationes a mulieribz. Ad hoc atrii ascendebā
 viri vndeūqz p̃ portas. iij. p̃fatas ad orandū /
 sub diuo tpe sereno. In porticibz p̃fatis stabant
 diuerse arche. s. **Musach** ubi ponebant̃ oblati/
 ones regū et magnaz festiuitatū. **Corbam** ubi
 reponebant̃ oblatiōes p̃ sacerdotibz / et votiuā.
 Et **gazophilaciū** / ubi reponebantur oblationes
 paupm et quotidiane ad opa tēpli. In portici/
 bus eciaꝝ laterū erant pastofozia / ubi p̃federūt
 offerentes / comedendo coraz dño que se p̃tin/
 gebant. **Deut. xij.** post p̃nci. **Ibideꝝ** erāt cathe/
 dre doctorū / ubi credit̃ xp̃c inuent⁹ fuisse a p̃ntē
 bus **Luce. ij.** et **synedre. i.** p̃istoria. et **exedre. i.**
 sedes assessozum ipoz iudicū. Hōc atrii large
 dicit̃ templū in multis locis euangelij. **Math.
 xxj.** et **xxvj.** et **Jo. xx.** et sic de multis alijs. **Ideo**
 dicit̃ Lira **Math. xxj.** post p̃nci. ibi **Et** intrauit
 ihūs in tēplū dei / qđ ihūs nunq̃ fuit in tēplo. qz
 non fuit aaronita. s̃ de tribu iuda / qui poterat
 redemi **Leuit. xij.** **Cap. nonum. 3.**

trium terciū dicebat atru mūdanū
 mulierū. et erat sub ato viroꝝ iaz dicto
 in decliui mōtis. Et erat simile atrio secūdo. s̃
 non taz formosū. in quo orabāt mulieres mūde
 tantū. Et hoc eciaꝝ ab alijs muro diuidebat̃.

Capitulum decimū. k.

trium. iij. in quo orabant immūdi
 viri et mulieres et gentiles / cingebat oīa
 predicta. cuius mur⁹ exterior / in radice montis
 positus / ascendebat. ccc. cubitis usqz ad ṽticem
 collis ipius templi. nec tñ impediēbat aspectū
 tēpli. nec atrij sacerdotū. qz tñ descendit mōtis

circuitis. In hoc atrio vendebantur animalia. Job. ij. et Math. xxi. s3m Albertū magnū sup Job. Inter atria stabat ecia3 porticus. i. oratorū salomonis ad austrū tēpli / quaz caldei destruxerūt. iij. Re. xxv. s3 post cū templo ē reedificatū In hac ambulabat ihūs Johannis. x. ibi. facta sūt encenia 2c. Cap. xi. L.

anctum diuidebat a sanctoanctoꝝ p parietem cedrinū / altū. xx. cubitoꝝ totū deauratū. Et tūc erant adhuc. x. cubiti usq3 ad laquearia siue lobii. tūc a sūmo pēdebat velū tenuissimū quasi ad pedes pietis. et erat de. iij. coloribz. et intertexta erat cherubin. Cuiq3 tante tenuitatis q̄ nec aspectū pietis deaurati impediēbat. vide sup2a lrā C. et hoc fiebat ut nebula siue fumus fortius intraret de altari in sanctumsanctoꝝ. Cap. xij. M.

ensa. xij. panū p̄posicionis erat de lignis sethin impuribilibz. hīs longitudo. ij. cubitoꝝ. et latitudinē vnius. et altitudo vniū cū semissi. et erat deaurata ex omni pte auro purissimo hīs. iij. pedes cū. iij. circulis aureis / in quibz erant vectes. i. baculi aurei quibz portabatur. Habuitq3 labiū siue coronaz in circuitu vt tablā schaquoꝝ. et huic labio affixa erat corona aurea mirifice sculpta. alta digitis iij. cuius medietas eminebat sup2a mēsa. alia medietas inferius pendeat in decoꝝ. Et hec mensa stabat ad aquilonē in sancto non longe ab introitu. Sup hac singulis sabbatis ponebantur diluculo / in duplici ordine sex altiussecus p sacerdotē. xij. azimi panes calidi et rotūdi / in memoriaz. xij. t̄buū israhel. de simila. i. farina mū / dissima. et stabat ibi usq3 in primū sabbatū ad eandē horā. Et singuli panes hēbant supimpositaz pateāz aureaz cū pugillo thuris. et sublatis illis noui ponebant. thursq3 totū incendebat in altari thiamatis. sublatis vō panes t̄m sacerdotes comederūt. naz et soli sacerdotes eos pinsitabant in patellis aureis et p̄cauis / ut dicit Lira exo. xxv. ante finē. et Leuit. xxiiij. Et dicebant panes faciez siue sancti. aut sacerdotales seu p̄posicionis. qz coraz dño ponebant. et in necessitate poterāt dari mūdīs et castis hoīb3 ut p3. j. Re. xxi. in p̄ncipio. et. xxv. q. j. Jero. 9. His ita respondet post p̄nci. Cap. xij. N.

andelabꝝ vō ductile p malleū / ex auro purissimo. C. et. xx. libraz / vt dicit Ra. sa. qd fecit moyses. de quo Exo. xxxv. ante finez. et eiusde3. xxxviij. ante fine. vñ. brachioꝝ cū. vij. lucernis siue lapidibz / posuit ad austrū oblique p̄tra mensaz. et altare stabat in medio S3 p̄ter illud candelabꝝ posuit adhuc. x. eiusde3 scematis s3 maioris q̄titatis. v. hinc et. v. inde. Siliter p̄ter mēsa3 moysi adhuc. x. maiores. v. hinc et. v. inde. Siliter et infusoria aurea forcipēs. i. emūctoria licminū. et vascula aurea ad

extinguendū in aqua q̄ emūgebant. ne tēp̄ redderent odorē dicta extincoria ibide3 glōsissime locauit. Cap. xiiij. D.

Altare thiamatis / siue incensū qd Aug^o ppter sui excellentiaz vocat sanctū sanctoꝝ qz dicit Exo. xxx. Sanctūsanctoꝝ erit dño. Maz p̄tifer semel in āno stillabat sangēz sup illud Leuit. xvj. in medio reuersus a sanctoanctoꝝ. Stabat in sancto siue in domo exteriore / sc̄m de lapidibz ferro nō tactis. i. nō sectis optū in circuitu et in sup̄ficie tabulis cedrinis. q̄ lamis aureis opiebant. et erat multo maius altari qd fecit moyses Exo. xxx. in p̄nci. q̄tum t̄m dicit Comestoz se nō legisse. In hoc fiebat quotidie duo sacrificia ut dictū est lrā 9. Altare vō moysi aureū Exo. xl. qd min^o fuit / stabat seorsū ob sui reueretiaz in sanctoanctoꝝ / nō t̄m ad vsū thiamatis. s3 ad aliquos vsus singlares Et erat aliud de lignis sethin / aēro ex oī pte circūamictū. hīs cubitū longitudis. et totidē latitudis. et. ij. cubitos altitudis. de quo exo. xxx. Altare vō saleōnis erat de lapidibz ut dictū est / hīs labiū in circuitu ut dcm̄ est de mēsa p̄p̄ois. et hoc supius t̄m. et stabat circa pietēz cedrinū in sancto int̄ mensaz et candelabꝝ. et ut hebrei dicūt craticla3 non habuit. s3 in bacilla portabant carbones viui de altare olocausti. et illis thiamata supponebat et cremebat in eodē instrumēto. et sic nō erat necesse expurgare cineres. de qua expurgacōe nulla fit mētio in scripturis s3m Lira quod et Surgens affirmat. et dicebat altare oraculi / idest coram oraculo.

Capitulum. xv. P.

anctumsanctoꝝ / siue oraculū / siue dom^o interior erat. xx. cubitoꝝ latitudis et totidēz lōgitudis. et. xxx. altitudis ut p̄missū est. s. in pte occidēali ipius totius tēpli. Et p̄tinebat tria. s. archaz testamēti. cherubin et p̄p̄ciatorū. ut dicit ad hebre. c. ix. de quibz statim infra dicit. Cap. xvj. Q.

archa erat de lignis sethin / habēs in lōgitudine. ij. cubitos hūanos cū semissi. in altitudie. j. cubitū cū semissi. et in latitudine totidēz. sicut altare lateranēse in curia romana. et erat deaurata intus et foris. et erat sine pedibus / habuitq3 coronā supius in circuitu sicut mensa scaquaria. Et in quolibet latere longitudinis habuit. ij. arcuos / in quibz sp̄ erāt vectes deaurati / de lignis sethin quibus portabatur. qui ecia3 nunq̄ extrahebant Exo. xxxv. ante mediū Cuius moralitas habetur in pastorali greg. li. p̄mo. c. xxij. Et stabat archa in sanctoanctoꝝ / p̄tinens. ij. tabulas decez mandatoꝝ dei. vñaz auream continentem manna. et virgam aaron que fronderat Numeri. xvij. ut dicitur ad hebreos. ix. Et deutronomiū sc̄m Comestozem. De quo deutro. xvij. ante finez. et Josue. viij.

Hanc archaꝝ precibus suis absorptam in petra abscondit hieremias in heremo int̄ duos montes. in quibꝫ iacent Moyses et Aaron. numeri xx. in fine. Et deuteronomij ultimo prenoscens templū euertendū. quando violenter a iudeis cū Saruch notario suo ductus est in Egiptum Ubi et ppter verbum domini lapidatus est ab eisdem scꝫ in thafnis. Hieremie. xliij. et infra. Sed egipciꝫ honozantes ipsum ppter beneficia p̄stita. sepelierunt eum in sepulcris regū. Dixit aut̄ hiere. archaꝝ a nemine posse inueniri. nisi a moyse et aaron in fine mundi. et tūc deferri in montes syna scdm comesto. et vincen. libro. iij. spe. histo. cap. cxvj. Patet igitur qꝫ reuertentes de babilone post. lxx. annos fecerūt nouam archam federis siue testamenti in locū prioris. ut dicit idem Vincentius li. iij. cap. xxx. in fine. que postea inter manubias alias translata est de hierusalem per romanos ad Romaz.

Capitulum. xvij. R.

Propiciatorium erat tabula aurea super archam eiusdeꝫ mensura cū archa. et hoc inter. ij. alas cherubin se ptingentes scꝫ Thomaz in p̄ma secūde. q. x. et in solutione. vj. ar. ante mediū. et sic archa ymaginabatur quasi scabellū domini scdm liram. Et dicebat̄ ppiciatorium siue oraculum. eo qꝫ dominus ppicians populo. orabat. idest. respondebat de illo. Ps. lxxix. Qui sedes super cherubin manifestare. et Vel quia in die propiciationis. de quo Leuitici xxij. et numeri. xxx. dicebant ibi gloriāz domi semper descendere. De factura ppiciatorij habetur Exodi. xxx. ante mediū. et eiusdeꝫ. xxxvj. in principio. Capitulum. xvij. S.

uo quoqꝫ cherubin fecit salemon de lignis oliuarū. altitudinis. x. cubitorum. et posuit in oraculū in lateribus archę in medio pavimento oraculi. mutuo se respicientes. vs̄is tamen vultibus in ppiciatorium Stabantqꝫ in anterioribus angulis archę. distantes abinuicē quasi. x. cubitis. Habebantqꝫ pedes obliquatos quasi ad iubilandū seu saltandū elevatos. operos purissimo auro sicut et totū corpus. Et habebant alas aureas. v. cubitoꝝ longas. quarū due extēdebant̄ p̄tra archā. et mutuo sibi obuiantes iungebant̄ sup eam. tegentes sanctuariū infra se positū. Alas aut̄ alias duas extendebat̄ versus parietes. ita ut vna vnus tangeret parietē australem. et alia alterius parietem aquilonarem. Et eleuabant̄ alariū partes inferiores vtriusqꝫ cherubin a terra quasi. viij. cubitis. sic qꝫ archa posset competenter tolli. Texit quoqꝫ Salemon ambo cherubin. auri laminis purissimis. Illa tamē duo cherubin que fecit moyses Exodi. xxx. et eiusdeꝫ. xxxvj. fuerūt multo minorā istis. sed erant totaliter de auro purissimo

Capitulum. xix. T.

Introitus quoqꝫ templi de quo. iij. Re. vj. fuit talis qꝫ Salemon ad clausuraz eius fecit ostia de lignis abiegnis aut buxinis Postes v̄o de lignis oliuariū quadranglato. At in medio valuarum siue ostioꝝ stabat fortis postis. pulcraqꝫ sculptura in valuis. Quo autem clauderantur duplex est opinio. Videt̄ igitur Nicol de lira. iij. Re. vj. de eisdem De ostiis vero inter sanctū et sanctum. sanctoꝝ sciendū qꝫ quidam dicit̄ qꝫ vnū erat ppe latus meridionale templi Aliud in parte aquilonari. in pariete cetero diuidente sanctū. sanctoꝝ a sancto. Et inter ista duo ostia stabat altare oraci siue thimiamatis. Et postes harū valuarum erant. v. anguloꝝ in longitudine. Alij volūt elicere qꝫ duo ostiola erāt duplicata in vno foramine parietis predicti. vnum in vna parietis superficie versus sanctum. sanctoꝝ. Aliud in alia superficie versus sanctum. sic qꝫ paries videbat̄ p̄tinuus in vtraqꝫ parte. Et talis modus pluribꝫ placet.

Capitulum. xx. U.

e vasis aut̄ templi dicit Josephus li. viij. cap. iij. miranda valde. que etiam affatu vix proponi auribꝫ fidelium ac explicari poterint. scꝫ de ollis. de caldarijs. de trullis. de arpagionibus. de octingentis milibus vasorum vini. de decem milibus phialarū aurearum. et duplicatis aureis. de pateris octingentis milibus. de crateribus aureis septentis milibus. et argenteis duplicatis. de asseronibus vigintimilibus aureis. argenteis vero duplicatis. de thuribulibus vero aureis vigintimilibꝫ. quibus offerēbat̄ incensum. de alijs quinquagintamilibꝫ quibꝫ portabat̄ ignis de altari olocustomatis ad altare thimiamatis. De vestibus quoqꝫ sacris mira refert. que oīa fecit Salemon. et multa alia de quibus non est dicendum per singula. teste apostolo hebre. ix. Capitulum. xxi. X.

Ortas speciosa etiam stabat in oriente in facie templi in muro atrij viroꝝ mundorum. que duas in lateribus paruas portas habuit. ad quas descenderūt ministri pro recipiendis oblationibus a mulieribus. de hac actuum iij. Super hanc scꝫ Comestozem herodes ascionita factus rex a cesare. posuit aquilam ereaz immensi ponderis in romanoꝝ honozē. iudeis tamen id egrefertibus. quia nec erat locus regni ydoneus. quem vacuū honozē cesaris reliquit. Nec ille. et Vincentius libro septimo cap. quinquagesimo quinto in fine.

Capitulum. xxij. Y.

Alemon etiam in circuitu templi post vestibulū. xxx. paruas domos edificauit. que sui copulatione totū templi spaciūz ambiebant. usqꝫ ad primū tabulatum Et scdm

comestorē erant in numero. xxxvi. Domūcile. et erāt cubacula superi⁹. et cenacula inferi⁹ ipsoz ebdomadarioz qz erāt distincta et diuisa in ij. ptes iuxta altitudinē p̄me mātionis. Habebatur etiā p gazophilacijs vasoz et vestiū templi. Post hoc edificauit salemō in. xij. ānis tā edificia. s. domum p se. et aliam p regina filia p̄baronis. et terciā q̄ dicebat̄ dom⁹ salt⁹ eo q̄ circa eā erāt viridaria arborib⁹ plurib⁹ consita. Domus salemois erat sicut dom⁹ saltus. Ante domū suā stabat speciosa porticus. i. domūcula in qua sedit cū assessorib⁹ suis qñ tractabat de sentētia eloquēda. Ante hāc porticū erat adhuc due porticus minores iuxta longitudinem maioris. In vna tenebant̄ iudicia coia. In illa erat thron⁹ eburneus auro fuluo tectus de quo t̄c̄ij. R. x. Domus saltus erat inferi⁹ lapidea p̄ conseruacione pigmētōrū. Superior pars erat lignea de lignis libani. i. in qua reponebantur arma. Et ista domus habebat lōgitudinē centū cubitoz. et latitudinē. l. cuius et longitudinis fuit maior porticus ante domū regis. altitudinē vero. xxx. cubitoz. Habuit etiā hec p̄foribus domūculā lōgitudinis. l. cubitorū. Et hec domus superior saltus habebat. ij. ordies colūnaz. et quilibz ordo habuit. xv. colūnas. et sicerant. iij. meat⁹ in lōgitudine domus. Et erat maguū viridariū int̄ domū saltus et domū regis. Et dom⁹ regis quatuoz habuit mansioēs in altitudine. i. palip. ix. et. iij. x. vij. et. x. fecit insuper rex multa scuta. petas. utensilia.

Sequitur. c. xxiij. de vestib⁹

De vestibus legalibus sciendū est. q̄ rabbi salemō et fact⁹ tho in scda secunde. ar. v. in solutione. ix. argumēti ponit. viij. Hos sequitur wilhelmns in rationali pte terciā. titlo de indumentis legalibz. et burgen. exo. xxvij. et aggei secūdo. capitulo. Sed iosephus. li. iij. antiquitū. cap. viij. ponit. decē vestes. Hūc sequit̄ nico de. lira. exo. xxvij. eo q̄ iosephus fuit de genere sacerdotali. quiqz fuit in ierusalē. tpe eo quo tēplum post reditū d̄ babilone p̄structū. stabat. et sacerdotū misterīū in templo adhuc vigeat. et ideo oīa misteria templi bene nouit. et vestes vidit. Harū quatuoz deferebāt simplices sacerdotes quos chaneos nominabāt. Prima vocabatur feminalia linea. hanc induebat sacerdos p̄mum p̄pter turpitudinē carnis celandaz. De hac eze. xliij. in medio. i. i. feminalia linea. et erat hec vestes. de bisso albiſſima retozta. i. p̄texta. exo. xxvij. in fine. et p̄tendebat vsqz ad genua. Sacerdos tamē hac non vestiebatur nisi p̄us lotus manus et pedes in mari eneo. qz nudis pedibus semper ministrabāt. Secūda fuit sindon bisſina quam nos subūculā p̄. albā dicimus. et erat tunica dupla per totū. et habuit manicas strictas. p̄tendebatqz vsqz ad talum

decēter cozpoz̄i coaptata. vasculis hinc inde super humeros capiciū stringentibus. Tercia erat baltheus. i. zona vel cingulū de bisso. cocco. purpura et iacincto. ita reticulatus ut quasi pellis vipperea videretur et habuit latitudinē quatuoz digitoz. Hac cingebatur sacerdos super mens iniciū cingendi a pectore. circūductis lateribus iterū ante vmbilicū redibat. vbiqz modicum stringebatur. et fines eius vsqz ad tibias descenderūt in decozē quia erant de auro et alijs coloribus pulcre varietatis. et sic p̄debat quando sacerdos nil operabatur. qñ vero sanctificabatur. reflectebat illud sup humerū leuū. Quarta dicebatur thiara. media longa. et erat mitra de bisso. admodum pui cassidis. stans super caput sacerdotis. tēdens superius modicū in acutum. et ligabatur sub mēto cū vitta ne caderet quando mouebatur sacerdos. habens desuper aliud velamen bisſinū. usqz ad inferiora barbe descēdēs. celās mitre siue pillici ligaturas et totam capitis superficiem. Cap. xxij.

lie. sex vestes appropate erāt arabarchim. i. summo sacerdoti. Quia sumus sacerdos p̄dictis quatuoz vestib⁹. insuper induebat tunicā iacinctam. i. blaueā et talarē. cui⁹ capiciū et manicas extremitates erant p̄tecte diuersis colorib⁹ et lapidibus preciosis. et erat facta ad modum dalmatice nostre. Pro capicio vō habuit sectionē siue apturaz a medio pectoris usqz ad medium scapularū. q̄ aptura vittis stringebat. hinc inde scapulis astrictis quibusdaz vasculis. In fimbria vō. siue in ora. habuit. lxxij. titinabula et totidēz malāgnata siue malapunica facta de iacincto purpura. et cocco bistincto. s. in t̄pola. tim p̄. tintinabulū vñū malūpuncū et sic d̄aljs ut sic audieret sonuscū pontifex solus semel in āno ingrederetur sanctūsanctoz. et non mox retur. Et est coccus bistinctus p̄anus. mediū coloris inter rubrū et croceū sed ostrū siue purpura est p̄an⁹ sangwinei coloris m̄to rubri⁹ cocco

Secūda vestis erat superhumeralē. idest ephot s̄z non lineū. quo usi sūt samuel et d̄d. i. R. secundo et secundi. R. vi. qd̄ ponebat supra dictā tunicam. et erat de auro iacincto. purpura. cocco bistincto. et bisso retozta. i. twinata ghetwenet. pulcra varietate flozatu. sed figuras animalū non habebat. forma autem eius erat fere quadrata. ita lata q̄ humeros pontificis tegebat. et ita lōga q̄ retro dorsū tegebat usqz ad renes. retro dorsū vō tegebat t̄m pect⁹ i laterib⁹ nodul aureis stringebatur. In quolibz humero. maguū habuit lapidē onichinū. et in quolibz erant sculpta sex nomina filiorum israel. seniorū tamē sex nomina erant in humero dextro. In medio pectoris habuit foramen quadratum magnitudinis palmi in longum et latum. Et ad illud foramen ponebatur terciū

ornamentum pontificis scz rationale. i. logion cuius pānus erat idēz cū suphumerali. In hoc stabant. xij. lapides p̄ciosi Exo. xxviii. scz quatuor ordines. in quibz erant sculpta. xij. noīa filioꝝ israhel. ita q̄ noīa senioꝝ stabant in linea supiori. et sic de alijs. Et rōnale directe cōpleuit foramen in suphūerali dimissuz. et habuit. iij. anulos aureos in quatuor angulis. quibz corre spondebāt quatuor alij in suphūerali. duos in scapulis et. ij. retro circa renes. et sic simul strin gebant suphumerale et rōnale vncinis iacincti nis. simul et cū duobz catenis aureis ppt̄ ma iorem firmitatē circa hūeros pōtificis. In ratio nali vero erant doct̄na et veritas. i. fulgoꝝ p̄ce dens de. xij. lapidibz rationalis scz Josephum. significans dñm placatū et responsū p̄sperum. Et dicit idem. q̄ iste fulgoꝝ cessauit p. cc. ānos ante t̄p̄c illud quādo scripsit libros antiquitatū quos scripsit t̄p̄c Titi et vespasiani. qui ceperūt anno dñi. lxxij. Et scz Ra sa. nomen dñi tetra gramaton erat positū in rōnali sub lapidibz p̄fa tis. cuius v̄tute manifestabat̄ pontifici doct̄na et veritas q̄n̄ p̄sulebat dñm. Quartū indumē tum erat balthēus de. v. coloribus factus sicut suphūeralē. quo oēs vestes illas simul strinxit cuius fines dep̄cebant pulcherrima varietate in pte anteriori sacerdotis. Quintū ornamentū erat mitra iacinctina. i. cidaris siue corona pon tificalis. tiare bissine de qua supra. sup̄imposita et multo p̄ciosior ea. adornata mira pulcritudi ne malaḡnatoꝝ. habēs in occipite in pte inferi ori. ab aure ad aurem aureū semicirculū pulcre fabrefactū. Nec eciaꝝ mitra formā habuit cassi dis sicut et alia p̄dicta. Sextū ornamentū fuit lamina aurea. corniculata ad modū semilune. pendens in fronte pontificis ab aure in aurez. faciens cū p̄dicto semicirculo in occipite posito plenā coronaz. ideo dicebat̄ corona Exo. xxviii et stringebat̄ philis iacinctinis. In hac erat scri ptū nomen dñi tetragramaton. qd̄ est sanctū no men dñi quod est ineffabile. Comestoz dicit q̄ in hac lamina p̄cebat̄ anulus aureus in fronte pōtificis. His vestibz p̄cebat̄ pontifex orna tus. p̄ferens sup̄ se ymaginem totius orbis. put̄ Comestoz declarat in historia Exo. et sanctus Tho. ubi s̄. Predic̄is bene consideratis quasi idēz loquuntur doc. q̄uis v̄ba videant̄ diuersa. Et p̄ hec habet̄ totus textus ad lrām expositus Exo. xxviii. Habent eciaꝝ vestes p̄dicte diuer sa alia noīa. nūc in hebreo. nūc in greco. sed qz p̄fata sunt cōmūtoꝝa. ideo sufficient̄ p̄ presenti. Capitulū. xxv. 7.

T eciaꝝ quidā ex leuitico. p̄ paupibz sacer dotibz libris ob inopiaꝝ carentibz sūmarius breuis habeat̄. sciendū q̄ ea q̄ offerebant̄. si de sicca erāt materia. s. simila. pane. thure. farina. &c. sic dicebat̄ oblatio. Si v̄o de aīalibz tūc dice bat̄ sacrificiū. Nec poterat̄ añ dieꝝ. viij. sue na

tiuitatis offerri. nec eadeꝝ die mater et fetus ei⁹. Et fiebat̄ sacrificiū de. iij. sp̄ebz aīaliū tantū. scz bouis ouis et capre. et de duabz sp̄ebus aīuū scz turturis et colūbe. De bobz quidē. ouibz et ca pris. qz egipciū idolatre quibz longo t̄p̄e erant puerfati hebrei hec tria aīalia colebat̄ ut deos. Agnū siue arietē p̄pter p̄ueniētiaz cū ioue qui dī capite arietiuo dep̄ingebat̄. Bouēz qz apis qd̄ max̄im̄ numen egipciōꝝ putabat̄. in specie thauri de nilo flumine solebat̄ i suo festo appa rere. Fuit em̄ quondā rex argiuoꝝ. i. grecoꝝ fili⁹ foronei. et nauigio venit in egiptū. dicit̄ suo fratre suo egialeo in achaiā regnō eoz. q̄ est ps grece. qui factus est max̄im⁹ egipciōꝝ deus. ut dicit̄ Aug⁹ li. xvij. de ciuitate. et q̄n̄ mortu⁹ fuit dictus ē sozapis. qz sozon lingua illoꝝ sarthofa gū dicit̄. in sarthofago quidē eū ceperūt adora re anteq̄ fieret ei ecclā. et in illo sarthofago ap paruit demon in sp̄e bouis siue vituli quē ap̄m vocabat̄. qui eciaꝝ et in nilo solebat̄ appere. ha bēs in hūero dextro signū candidū ut luna cor niculata. quē egipciū in honozē sozapis alebant̄ quo mortuo. dyabolus alium vitulū p̄curauit. Hircū eciaꝝ p̄ deo adorabant. qz dyabolus eis eciaꝝ in sp̄e hirci apparere solebat. ob id egipciū reputabat̄ magnū nephas talia aīalia imolāē. Ideo dicit̄ exo. viij. Si mactauerim⁹ ea q̄ colūt egipciū coram eis. lapidibz nos obruet. Et ideo dñs talia aīalia iussit sibi offerri. ut iudeos sic ab idolaḡta retraheret egipciōꝝ quibz diu erant puerfati. Secūdo eciaꝝ ideo qz illa aīalia erant magis coīa in esū hoīm. Tercio qz bos signifi cauit̄ xpi pro oibz nobis imolandi fortitudinē. ouis innocenciā. Capra vel hircus aīal fetidū silitudinē carnis peccati. Turturēs et pulli co lūbaz idēz qz erāt in maḡ abūdātia in tra p̄missi onis. et in esū. taz paupis q̄ diuitis cedebat. tū qz mūdi sūt nut̄mēti plusq̄ cetera aues. tū quia turē xpi castitatē. colūba ei⁹ mititatē significat De passeribz v̄o tm̄ fiebat̄ oblatio i emūdacōe leprosi. Leuit. xij. De piscibz aut̄ nunq̄. Secū do p̄ncipalit̄ p̄siderāda ē p̄sona. p̄ qua fiebat̄ ob latio. qz si erat p̄ totā sinagoga fiebat̄ tm̄ semel in āno. et hircus immolabat̄ p̄ sacerdotē. alius v̄o non occidebat̄ s̄ mittebat̄ in desertū. Leuit. xvj. et Tho. p̄ma secūde. q. cii. ar. v. in solu. vj. argu. Et alexāder tercia pte sue sūme. q. xxxij. ar. ij. Si aut̄ fiebat̄ p̄ alia p̄sona. aut illa erat sa cerdos. aut p̄nceps. aut p̄sona p̄uata. De oibz his hētur. Leuit. c. iij. Tercio p̄ncipalit̄ p̄side randa ē causā. p̄ qua fiebat̄. qz si fiebat̄ sp̄ote s̄ obligacōne aliqua tūc erat olocastū. Leuit. iij. qd̄ totū incendebat̄ eciaꝝ cū pelle. et p̄ueniebat̄ p̄fectis. Si v̄o fiebat̄ ex necessitate remissionis peccati. dicebat̄ hostia p̄ peccato. et p̄ueniebat̄ statū penitentū. qd̄ sacrificiū in. ij. ptes diui debat̄. vna cōburebat̄. alia cedebat̄ in vsū sacer docij. Si vero fiebat̄ p̄ ḡtiarūactione beneficij

percepti dicebatur pacifica. que diuidebatur in tres ptes. nam vna ad honore dei intendebatur Alia cedebat in vsum sacerdotum Tercia in vsum offerenciū. et hec oblatio pueniebat statui pficientiū sym thomā pma scde. q. cū. ar. iij. in solucōe. viij. argumēti

Occidens

Mons syon. v.	Mons caluarie. ij. Sepulcrum dñi. iij. Solgathana ecclesia. iij. Cruz inuenitur xpi.	Porta iudiciaria vij.	Turris nebulosa vij.
Jacobus decollatur.	Porta dauid siue piscium aut negociatorū vi.	Lithostratos ix.	
Turris dauid x.		Domus pylati xij.	Porta effraim xij.
fons syon xi.		Domus herodis	
Ager fullonis	Domus scayphe xiiij.		
Auster	Sepultura gamalielis post reuelacōem factam luciano. c. xv		Aquilo
Petrus flet hic	Mons syon vi. Habitacō marie xvij. Mello xix.	Sepulcrum dauid vij. Iherusalem ca. j.	Sepulcrum helene regine
fons syloe xx.	Porta aquarum siue siloe. c. xxxvij.	Domus Anne. c. xxiiij.	Porta anguli siue beniamin c. xxxij.
Acheldemach xxi	Palacium salemonis.	Templum dñi. l. xxvij Mons mozia	Probatia piscina. c. xxxvij
Torrentes cedron hic incipit. xxij.		Porta speciosa Porta aurea	Piscina interior. c. xxix. Porta sterqilinij. xxxi.
Behennon xxij.	Sepulcrum ysaye prophete. xxiiij.	Phazelus turris	Sepulcrum marie xxxv.
fons rochel. c. xxv.	Torrentes cedron hic ptinuat	Vallis Josa phad. c. xxxiiij.	
Mons offensionis p̄mus. xxvi.	Epithaphium iosa phad regis iuda	Bethsemani villa siue p̄mediū xxxvi.	Mons offēsiōis sc̄ds sup c. xxvi
	Bethphage c. xxxix.	Mons oliueti hic incipit. xxxvij.	Ortus ozōis xpi
	Bethania castellū Marthe. xv. stadij de iherusalem idest medio miliari teutonicali Joh. xi. c. xxxvij.		

Situs ciuitatis Iherusalem et aspectus venientibus de iordane per bethania et montē oliueti in eā. ymaginetur ergo quis hic in monte oliueti se fore et ciuitatē sic contēplari. et omnia em̄ nuda patebūt et erit aquilinaris totius textus noui et veteris testamētoꝝ indagatoꝝ

Oriens

**Incipit descriptio Hierusalem cum
suis attinentijs. c. primum.**

Loziosa dicta sūt de te ciuitas
dei. Ita scribitur ps̄. lxxvi. q̄uis
ista verba p̄pheticē dicta sint de ciuitate ecclesie
dei. que more ciuitatis habet formositatē; Can-
ticoꝝ. iij. Tota pulcra es amica mea 2c. Con-
templacōz. ibidem cap. vj. Que est ista q̄ ascen-
dit p̄ desertū 2c. Unitatez et p̄cordiaz. cant. vj.
Una est colūba mea Caritatez et vnionez. ideo
ciuitas dicitur quasi ciuiū vnitas. act. iij. Mul-
titudinis credentiū erat cor vnū et anima vna.
Tamen in proposito historice assumūtur p̄ re-
comendatione sancte ciuitatis iherlm. que aliqui
tropolice tipū tenet anime fidelis. Aliquando
allegorice figura est ecclesie militantis. Anago-
gice vero tipū tenet ecclesie triūphantis. Histo-
rie tamen hic innitentes sciendū q̄ Hiebus vir
quidam qui ihericho edificauit. quasi hieicho
hierusalez ampliauit. que antea vocabat̄ salem
Naz multa tempibus diuersis habuit nomina
vnde. Solima luza bethel hierosolima hiebus
Helya vrb̄s sacra hierusalez dicit atqz salē. Est
tamē hoc caute legendū. Naz scdm̄ hieronimū
in eplā ad euangeliū sacerdotēz. alia est salem
opidū scz iuxta scitopolim. cuius rex fuit melchi-
sedech idest Sem filius noe. qui p̄mas decimas
ab abraham accepit Gen̄sis. xiiij. quiqz reuer-
tenti abrahe a cede inimicoꝝ panem et vinum
obtulit ibidez. Dicit igitur hiero. ibidez q̄ Iose-
phus et sui sequaces errauerūt. qui dixerūt mel-
chisedech fuisse regem in hierusalez. cū scriptū
sit Gen̄sis. xxxij. post mer̄ iu. Venit iacob in
sochot. i. in tabernacula. et fecit sibi ibi domos
et tentoria. et t. ansit in salez ciuitatez regionis
sichem. que est in terra chanaan. Deterēa sc̄m
hieronimū ibidez. via abrahe p̄sequētis hostes
suos. de valle mambre i dan que nūc paneas
dicitur. siue cesaria philippi Math. xvj. nō fuit
p̄ hierusalez. sed longe superius versus orientē
ad iordanēz. fuit igitur salez metropolis sichēz
ubi adhuc ruine ingentiū edificioꝝ ostendūtur
que fuerunt ipsius melchisedech. ab ortu cuius
usqz ad ortū abrahe fluxerunt anni. cccx. scdm̄
hieronimū ibidez. Qui etiam vult q̄ hec salez
dicitur Johannis. iij. c. salim ibi Erat iohānes
baptisans in enon iuxta salim quia aque multe
erant ibi. p̄ Sed contra predicta videtur esse
illud. iij. Regū. xvj. in fine. ubi dicitur q̄ abiel
de tribu beniamyn per multas successiones. pa-
ter cis. patris saul. edificauit hiericho. Respon-
detur. reedificauit tpe achab. post destructionē
hiericho factaz p̄ iosue. quod tamen fieri iosue
phibuit. Josue. vj. cap. in fine. Et ideo omnes
filij abiel mortui sūt p̄pter imprecationē quaz
fecit iosue reedificanti hiericho. Hicbus vō edi-

ficauit hiericho a principio Item sciendum
sc̄m iosephum li. vj. de bello iudaico cap. xij. q̄
hierusalez claudēbat̄ triplici muro. nisi ubi valli-
bus inuis cingebatur. ubi tantū vnū murū ha-
buit. Idem. iij. Regū. iij. in principio. in glosa
Erat itaqz tēpluz in interiori clausura cū regis
pallatio in monte mozia. In exteriori vere ma-
nuales artifices et vulg^o habitabant. In media
aut̄ habitabant p̄pbete et nobiles. ideo dicitur
iij. Re. xxij. post mediū. q̄ olda p̄phetes mane-
bat in iherlm in secūda scz clausura. Idēz habetur
Neemie. iij. cap. Et hierusalez sp̄ post destru-
tionem reedificata est in eodēz loco sicut p̄us.
Sed heliusdianus romanoꝝ imperator. xv.
qui cepit anno domini. cxx. hierusalē totaliter
euerit anno imp̄ij sui. xij. Dñi vero anno. cxxx
quā Titus in pte reliquit nō eueriaz. et iudeos
p̄ vniuersū orbem disp̄sit. Ps̄. xx. Pones eos s.
iudeos dorsū. quia fugientes dorsum dederūt
hostibus. Sed idēz helius ano imperij sui. xvij
in eodēz loco iherlm reī arauit et eaz helyam no-
minauit. omnibusqz iudeis intrare hanc interdixit
quia tantū xpianis p̄missa est. Ciuitatem vero
ita ampliauit ad occidentēz ad ciuitatis latitu-
dinē et nō longitudinē. q̄ loca passionis xp̄i et
sepulture includit. ducens m̄x nouum a porta
ephzaim siue sancti stephani in aquilone. usqz
ad turrim dd̄ versus austrū. ubi mur^o noue ciui-
tatis reintēḡtur cū veteri Legat̄ igit̄ caute glo-
ysa. xxv. ibi Posuisti ciuitatez in tumultū. que
dicit. q̄ iherlm nō est nūc in eo loco quo tūc. Et
anno primo marc^o ordinat̄ ep̄c in ir̄lm p̄mus ex
gentibz. xv. em̄ de iudea ep̄i ibi iaz obierāt. sc̄m
eusebiū. Et exinde greco more in orientali ecclia
misteria xpianoz sūt celebrata. que p̄us in he-
breo fiebant. Est aut̄ ir̄lm in decliui montis
posita dupliciter. et ab austro videlicet et ab oc-
cidente. Ab austro sita est in latere montis syon
immo p̄tim in ip̄o monte. p̄timqz in eius descē-
su. Descendit aut̄ longitudo eius ab ip̄o monte
syon se extendens p̄tra aquilonez. Ab occidēte
eciaz habet montē syon. qz syon ut luna cornicu-
lata se extēdit Et ab occidente in orientē depen-
det eius latitudo ab eodē monte usqz ad torrē-
tem cedron siue vallez iosaphad qd̄ idēz est. Et
sc̄m iosephū ambit^o totius ciuitatis ir̄lm absqz
mōte syon habuit p̄ girū. xxxij. stadia. qd̄ non
ē minus q̄ magnū miliare teutonicale. quin-
cim em̄ stadia faciūt mediū miliare teutonicale
Et in tanta distantia distabat Sethania a ir̄lm
ad orientēz Jo. xj. Et sc̄m iacobū de vitaco car-
dinalēz et patarchā hierosolomitānū latitudo
ciuitatis iherlm. que scz p̄tendit̄ ab occidente in
orientēz tanta ē q̄ a muro ad m̄x diametralit̄
h3 distātiāz q̄tum arcus quat̄ potest iactē Et dē
Iose. qui tpe destructionis p̄ Titū facte erat in
ir̄lm q̄ mur^o exterior ciuitatis cū mōte syon ha-
buit tres xc fortissias sigul p̄ ccc pedes distātibz

Circuitus vero ciuitatis nunc maior est quam tunc quia mons caluarie et sepulcrum Christi nunc includuntur, que tunc fuerunt extra ciuitatem ad occidentem secundum glo. ad hebre. xiiij. et secundum Iosephum. qui li. viij. belli iudaici per totum de ista ciuitate late pertractat.

Mons caluarie. iij.

Dns caluarie in quo xpc crucifixus fuit distat a loco sepulcri ad occidentem ciuitatis per septingentos pedes. et est ibi capella pulcherrima. Et a pavimento ascenditur ad locum ubi crux rupi erat infixam per pedes. xvij. Scissio rupis que facta fuit tempore passionis Christi sub manu eius sinistra tante est capacitatis quam caput bovis recipiat. et longitudo eius descendit usque ad pavimentum ecclesie predictae ad. xvij. pedes et est interioribus rubra ac si sit sanguine tincta Et altare valde decorum marmoreum stat ibidem iuxta eundem locum manus sinistrae. Huius ecclesie pavementum et parietes sunt marmore tecti opere musaico. ac intermixtum auro purissimo decorati. De caluarie versus orientem pedibus. xxxij. est altare sub quo maxima pars coluine porphyretice flagellationis xpi sub tabula habet altaris ita aperte quam osculari et tangi poterit Et secundum bedam super lucam adhuc dominici cruoris vestigia demant. Vno vero eius pars habetur romae secundum Jordanum in ecclesia sancte praxedis translata de constantinopoli. Et placet multis doctoribus quod xpus bis fuit flagellatus Primo secundum augustinum et bedam ut sic iudei penis et obprobriis eius saturati mortem ipsius ultra sitire delisterent. Et fortassis pylatus hanc flagellationem personaliter incepit ipsum ad eius pedes perstrato secundum augustinum in sermone. et postea ligatus est ad colunam ut sic pylatus eum redimere posset. Ideo dicitur luce. xxij. Corripiam illum et dimittam. Secundo flagellatus est post datam contra se sententiam mortis Math. xxvij. Ipsi autem flagellatus tradidit eis ut crucifigeretur. ubi Iherosolyma. Sciendum est autem pylatum romanis legibus ministrasse quibus sancitum est ut qui crucifigitur prius flagellatur. Item dicit nicodemus in suo euangelio de sententia xpi quae dedit pylatus dicens Sens tua et pontifices tui te regem comprobant. ideo iubeo te primum flagellari et in cruce leuari. Sed dices. latrones cum christo crucifigi. et petrus in Roma crucifixus non leguntur prius flagellati. Retur multa sunt facta que scripta non sunt. nam et omnes actus xpi scripti non sunt Io. xxi. quod vero Leonardus in sua passione dicit xpm flagellis cesum in templo ante presentationem anne relinquitur arbitrio lectoris. De altari predictae coluinae contra orientem ad. x. pedes descenditur per gradus. xlviij. ad locum ubi ab helena fuit crux xpi inuenta. et creditur ibi fuisse fossatum ciuitatis. et nunc est ibi capella

et duo altaria. Locus vero ubi stetit virgo maria cum alijs Io. xix. fuit collis ante crucez et non sub cruce. fere ad occidentem. sic quod directe poterat videre in faciem filij crucifixi. facies habetis ad occidentem et dorsum ad fossatum ciuitatis ubi crux postea inuenta fuit. Et quod maria Kobalini in sua fuit officia commissa. ideo tamen non fuit repudium aut diuortium inter ioseph adhuc viventem et mariam quo ad cohabitacionem secundum brixensem. xxvij. q. ij. Quod autem. et cap. Si enim. et erat iste locus sub rupe in qua crux Christi fuit fixa scilicet ubi stetit maria. In hac ecclesia inuenti sunt sancte crucis multa sunt altaria. Ante ostium huius ecclesie occidentale orauit maria egiptiaca ante ymaginem beate virginis et exaudita est. ut in eius legenda. Ab isto loco procedendo contra turrim dauid peruenitur ad locum ubi herodes agrippa decollauit iacobum maiorem Act. xij. Item non est preter silo. altior locus in ista terra hierusalem. nam de ea videtur tota arabia. mons nebo. et phasga in terra moab ubi mortuus est moyses. deutro. xxxij. circa nouem miliaria teutonica a hierusalem ad orientem. Videet etiam ibi ihericho et mare mortuum. et tota planities Jordanis usque ad petras deserti que alio nomine dicitur mons regalis. et est fortissimum castrum ubi soldanus habet preciosiorem thesaurum totius aegypti et arabie trans mare mortuum ad orientem. mare vero mortuum est ultra. vij. miliaria a hierusalem eodem itinere.

Sepulcrum domini. iij. et. iij.

Ota quod ecclesia sepulcri domini inter omnia loca sancta in hierusalem obtinet principatum. et est rotunda. et habet per diametrum inter colunas lxxij. pedes preter absides que habent latitudinem. x. pedum. Et spelunca sepulcri domini est in medio eiusdem ecclesie. supra quod est apertura rotunda in parte superiori ecclesie. ita ut tota cripta sancti sepulcri poterit videri. quia est sub diuo id est sub celo sine aliquo ecclesie tecto. Et est spelunca sepulcri rupis vna cauata. exterius marmore tecta. habes os dimissum valde ad orientem altum. iij. palmis. cuius mansio prima habet. viij. pedes longitudinis et latitudinis. Deinde est paries eiusdem rupis siue lapidis. in quo iterum est ostium paulomaius anteriori ostio. hoc ostium erat clausum et signatum magno lapide. quando mulieres venerunt ad sepulcrum Mar. xvi. que postquam intraverunt primam mansionem non clausam et videntes secundum ostium clausum. dixerunt. Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti. tunc iuxta Math. cap. xxvij. terremotus factus est magnus. scilicet in reuolutione lapidis per angelum. et custodes sepulcri pre timore facti sunt velut mortui. qui postea surgentes fugerunt in ciuitatem Et tunc mulieres respicientes viderunt lapidem reuolutum. quo aperto intraverunt secundum

ostium in mansionem secundam eiusdem longi-
tudinis et latitudinis sicut prima. In cuius de-
xtera parte erat sepulcrum Christi de marmore,
venas habente grisei, albi, rubeiq; coloris, ad
aquilonem. Ideo dicitur *Marci. xvi.* q. mulie-
res venientes ad sepulcrum viderunt iuuenem
sedente a dextris, et obstupuerunt. Lucas vero
dicit q. viderunt duos viros. Ideo dicit *Augu-
stinus* q. tres angeli ibi apparuerunt. vnus se-
dit super lapidem in prima mansione, qui et la-
pidem reuoluit. Alij duo apparuerunt super se-
pulcrum Christi in secunda mansione. vnus ad
caput, et alius ad pedes *Iohannis. xx.* Qui eci-
am solaz mariam magdalenaz tanq. feruentio-
rem dicit venisse ad sepulcrum. Lucas vero di-
cit plures fuisse q. tres, capitulo. *xxiij.* Tumba
vero sancti sepulcri est alta tribus palmis, et est
longi octo pedibus sicut et ipsa cripta siue spe-
lunca in secunda mansione s. m. Remigium. *Jor-
danu* et *Sorcharum*. Et illa spelunca sepulcri
nullum lumen celi recipit, quia nullaz habet fe-
nestram, sed intus pendent nouem lampades,
intus lumen ministrantes in secunda mansione
Lapis vero iste reuolutus ab ostio monumenti
in magna parte sui iacet in mansione prima.
Alia vo eius pars translata est in montem syon,
et altare positum est super eum. Solgathana
autem ecclesia adheret ecclesie sepulcri loco cho-
ri, et est oblonga, parum dimissior ea, sunt ta-
men sub vno tecto.

Mons syon. c. v.

In isto monte Salomon vinctus regni diadema
accepit, tercijs Regu primo ante finez. Iste mos
mittit aliquem tumorem de se in circuitu ciuita-
tis hierusalem, in occidente versus aquilonem
usq; ad sepulcrum Helene regine.

Porta dauid. c. vi.

Porta dauid erat in latere montis syon ad oc-
cidentem, ubi erat angulus ciuitatis inferioris
scilicet hierusalem, oppositus turri dauid ciui-
tati ibi imminente. Extra hanc portam videlicet
dauid iudas se suspendit laqueo. Actum primo
et *Mathei. xxvij.* in sicomoro, et hoc ante mor-
tem Christi scdm *Leonem* papa de pe. dis. *ij.*
Inter hec. s. sceleratioz. Et idem tenet *Orige-
nes* super *matheu*. *Hieronimus* vero asserit q.
post christi mortez. *Augustinus* vero in dubio
relinquit. Hec porta dauid eciaz dicebat porta
piscium, et p. eam via erat in *Joppe*, et dispo-
litim, idest *liddam*, et cetera maritima ptis occi-
dentalis terresancte, vnde pisces adducebant.
Dicebatur eciam hec porta, porta negotioz,
idest mercatioz, quia per eam erat via in *beth-
lehem*, *Ebron*, *Sazim*, *Egiptum* et *Ethiopiaz*.
Et ut quidam asserunt quando helius adrianus
amplauit ciuitatem includens caluarie locum
et Christi sepulcrum, in ista porta incepit mu-

rum nouum ducens usq; ad portam ephraim,
antiquo muro sublato cu porta iudiciaria, quaz
ad murum nouum statuit.

Porta iudiciaria siue vetus. vij.

Porta iudiciaria siue vetus erat in eadez pte
muri occidentalis sed magis contra aquilonez.
Vetus dicebatur quia stabat a tempore hebre-
seozum. Iudiciaria vero quia iudicium agita-
batur ante eam. Hec ducit in *sylo*, *bethozon* et
Sabaon, et montem martirum ubi. *xxx.* milia
martiru sunt sepulta, quos *Coforas* occidit, ut
habetur in ecclesiastica historia. Extra hanc vi-
delicet portam Christus fuit crucifixus, aliqua-
liter ductus contra austrum ad montem caluarie.
Hec porta nunc est in nouo muro ciuitatis, re-
spondens antique, que quondam fuit in anti-
quo muro. De alijs portis dicitur infra scdm
assignationem numeroz suozum.

Turris nebulosa. c. viij.

Turris nebulosa in altissimo iacet loco in mu-
ro ciuitatis hierusalem inter portam iudiciariaz
siue veterem, et portam sancti *Stephani*, siue
ephraim, in angulo inter aquilonem et occiden-
tem. Et videtur de hac turri mare mortuum. *Jor-
danis*, et eciaz quasi tota arabia, quia est in ru-
pe preclsa.

Lythostratos. c. ix.

Lythostratos erat locus iudicij circa portam
iudiciariam intra muros ciuitatis, et hebraice
dicebatur *gabbatha*, quod interpretatur collis
altus. In hoc loco sedit *pylatus* et non in domo
sua quando tulit sententiam mortis in *ihesum*.
Ideo dicitur notanter *Iohannis. xix.* Adduxit
foras *ihesum*, et sedit pro tribunali, in loco qui
dicitur scz grece *lythostratos*, a *lythos* quod est
lapis et *stratos* variatio, qz pauumentuz illius
domus erat diuersi coloris ex multis crustis la-
pidum paruozum, et est idem q. iudicium siue
iudiciale in latino, et corripit penultimam.

Turris dauid. c. x.

Turris dauid siue arx dauid erat mirabiliter
fortis, stabatq; ad finem occidentis in monte
syon, idest ciuitate dauid. Mons enim syon a
porta aquarum siue fontis *siloe* faciebat semi-
circulum ab oriente per austrum ad occidentez,
imminens ciuitati hierusalem ad austrum. Et
fuit locus tam spaciosus q. copetenter effecisset
ciuitatez. Et erat magna vallis et vorago a tur-
ri dauid versus orientem, contra montem mo-
ria in quo monte erat templum. Et ista vallis
diuisit ciuitatem hierusalem, et montem syon,
hoc est ciuitatem dauid, et processit ista vallis
versus torrentem *cedron*, per locum ubi nunc
est porta aquarum inter montem syon et pala-
cium regis *Salomonis*, quod scilicet palacium
fuit ad austrum montis mozia sicut, ut in figura

Thaballis pressura turri dauid p occidentem
versus aquilonez / faciens fossatū longitudinis
totius ciuitatis / usqz ad portam Ephraim siue
sancti stephani / vbi murus curuabat in orientē
usqz ad portaz anguli / que erat in angulo aq-
lonis et orientis ipsius ciuitatis. Et ibi iterū cur-
uabat murus ab aquilone in austrū p orientē
includens areaz templi et palaciū salemonis in
monte mozia / usqz ad portaz fontis siloe supra
dictam.

fons gyon. xi.

ons gyon erat circa montez gyon ad orientē
de quo supra numero. v. non longe ab agro
fullonis in circuitu mōtis syon / ad austrū turris
dauid. Aquas huius fontis duxit Ezechias in
superiorem piscinaz que est sup natatoriam siloe
iij. Re. xvij. et. ii. palip. xxij. in fine. quia ate
fontem siloe fecit stagnū ut sic aque colligerent
ciuibus in vsum tpe obsidionis sennachrib. et
ad pces ysaie pphete aque copiosius egressē sūt
scdm epyphanū. De isto fonte et piscina dicit
ysa. vij. Egredere ad extremū aqueductus supi-
oris piscine in via agri fullonis etc. Et dicit ista
piscina superior respectu natatorie siloe. qz nata-
toria siloe de ista piscina et de fonte siloe recipit
aquis tanq̄ inferior. Hoc itē opus achas ince-
pit sed pficere nō potuit. qz gloriose ezechie re-
seruati a deo fuit. Ipe etia ezechias obturauit
superiorem fontez gyon ante tpc obsidionis. et
auertit aquas eius subter ad occidentē vrbis da-
uid p vallem / inscindens ferro petraz sicut dicit
ecc. xlvij. inducens aquas per mediū ciuitatis
in piscinaz interiorē / que est ad dexteraz intrā
tibus portā gregis siue vallis. et ostenditur nūc
eadē piscina i ecclesia sancte anne Et hoc fecit
ut in obsidione haberet populus aquas etiam
si Assirij voluissent eos phibuisse circa fontem
gyon. De diuersis piscinis in et ppe iherlm dicit
infra numero. xx. qz tantū quatuor sūt. Circa pi-
scinam superiorē fullones in agro fullonū desic-
cabant pauos lotos in piscina.

Domus Pylati. xij.

omus pylati erat quasi in medio ciuitatis
sed tamen multū declinavit ad angulū int
occidentem et aquilonem. Hanc exte non lice-
bat iudicez post solis occasum Codice de officio
rectoris prouincie. l. vltima.

Porta ephraim. xij.

orta ephraim erat tertia porta a porta dauid
et est ad aquilonez ciuitatis. et itur p eaz in
montez ephraim / de quo fuit heleana pater sa-
muelis. j. x. j. Dicitur tamen nūc porta ista /
porta sancti stephani. qz extra hanc sanctus ste-
phanus fuit lapidatus. vij. klas januarij eodez
anno quo xpc crucifixus. et sepultus postmodū
in caphargamala deinde post multos dies in sy-
on inter Nicodemū et abibon in sepulcro sancti

Samalielis. inde translatus constantinopolim
venit demū romaz / etumulatus sancto lauren-
tio vbi scriptū est Quem syon occidit nobis bē-
santia milit. Per eandē portam itur in sicens
samariam et galileam. In hac porta puenit no-
uus murus includens sepulcz domini et calua-
ria cum antiquo ciuitatis muro.

Mons syon. xij. xv. et. xvi. et infra.

ons syon de quo supra ubi turris dauid. x.
ad austrū imminet toti ciuitati. quia in eius de-
cliu pēdet ciuitas ab austro ad aquilonez q̄uis
etia dependeat ab occidente in orientē ut s̄ di-
ctum est numero vnū. In hoc monte fuit sepul-
tura dauid et regū iuda ad aquilonez de cena-
culo / p̄tim in ecclesia mōtis syon et p̄tim extra.
Hic etia fuit sepultura gamalielis utdictū est
et habitatio marie virginis. Itē eūdo de ecclia
inventionis sancte crucis versus montem yon
occurrit domus Cayptz pontificis. et locus qui
dicitur carcer domi / in quo dicitur xpc reclusus
quando in diluculo pontifices et magistratus
dormiuerūt. Hanc aut factū iterū puenērūt et
p̄cluserūt q̄ vincitū presentarent eum pylato. et
in carcere fertur catina in collo xpi esse ligata.
Zbillo loco quasi ad austrū q̄tum est lapidis
iactus est domus marie. vbi etiam migravit a

Mello. xix. corpore.

ello siue cenaculum est ppe domū marie. et
est dictio hebraica. et quondaz erat p̄fuda vo-
rago int ciuitatez iherlm et ciuitatē dauid / idest
montez syon ut s̄ numero. x. In hac multū labo-
rauerunt reges iuda. sed salemon equauit eam
solo quia dicit. iij. x. ix. q̄ salemon edificauit
mello. ate finez cap. et ideo deinceps mōs syon
mello vocatus est. In isto loco fuit cenaculum
stratū. ubi xpc in parte superiori domus stans cū
xij. edebat agnū tipicum iuxta omne preceptū.
ero. xij. deinde p̄sedit cū xij. ibidez manducans
cū eis. Postea surgens a cena descendit in p̄tez
inferiore domus eiusdez q̄ dicebatur cubiculū /
sequentibus discipulis suis. et ibi eos lauit Jo.
xij. Postmodū reascendit p̄sedensqz cū eis dem
dixit eis Scitis quid fecerim vobis etc. nē ibidez
Postea instituit nouū sacramentū Luce. xxij.
desiderio desiderauit etc. ibidez fecit saluberrimū
istū sermonez Postq̄ iudas exiit. usqz ad finē
xij. cap. Jo. ubi dicit Surgite eamus hinc. In
hoc eodem cenaculo superiori acceperūt discipulē
spiritum sanctū Act. ij. cap. qz ibi manebant cū
matre ihū in oracoe eiusdez cap. j. et quibusdaz
alijs mulieribz. Sed in cubiculo / idest in parte
inferiori eiusdez domus appuit eis ihūs ianuis
clausis quinto / ip̄o die resurrectionis Lu. xxij.
et Jo. xx. vbi etia dedit ip̄is sp̄m sanctū p flatū
Unde ibi grego. in omelia qz pulcer est. In hoc
loco mō est pulcra ecclia in qua degūt monachi
griseū habentes habitum Qui etia pregnant

diuersis sectis monachorum regentiam in ecclesia

Fons siloe. c. xx. sancti sepulcri

ons siloe est inter montes syon et acheldemach in pede montis patris regiae salemonis in occidentali parte vallis iosophad. De hoc fonte fluit aqua in piscinam supioram et natatoriam siloe. dum salte abundat. quod non iugiter fluit sed interpolate. Quatuor enim piscine. id est congregaciones aquarum que tamen pisces minime habebant erant in et circa iherusalem. Prima et precipua erat pbatice in area templi ad aquilonem. de qua infra cap. xxviii. Elia fuit iuxta illam in ecclesia sancte anime. de qua supra ubi fons gyon numero. xj. Tercia erat natatoria siloe inter montes oliueti et montes syon prope acheldemach. de qua Jo. ix. c. ubi de ceco nato. hac etiam fecit ezechias rex iuda. Quarta dicebat supior piscina. vide supra numero. xj. Due ultime erant extra ciuitatem. prima due intra. Siloe interpretatur missus. nam dum manasses ferrauit sanctum ysaias. autem suum maternum lignea serra circa piscinam siloe. in angustiis percussit ysaias aquas. sed nemo illi dabat. ideo dominus de sublimi misit aquam in os eius. et postea expirauit. sepultus sub quercu rogel. ob hanc aque missionem siloe missus interpretatur. in perpetuam rei memoriam.

Ager Acheldemach. c. xxi.

acheldemach. i. ager sanguis est a fonte siloe ad iactum lapidis in orientem et austrum. emptus xxx. argenteis Math. xxv. in sepulturam peregrinorum. et multa inibi sunt preciosa monumenta. corpora etiam facilliter hic incinerantur. ad orientem huius agri. sed ad austrum montis syon est mons acheldemach valde altus. et tenet fere totam partem austrum respectu ciuitatis. Non tamen est aliquis mons in omnibus in circuitu iherusalem. tantum approximans ciuitati. quod ab eo poterit ciuitas machinis destrui.

Torrrens cedron. c. xxij.

torrens cedron multos habet cedros in circuitu. Et incipit prope ager acheldemach. intras vallē gehēnon. et iosophad. cingit ciuitatem ad orientem in montem oliueti et templum siue montem moria. aquis assumptis de prefatis piscinis et montibus circumiacentibus. scilicet Rama Anathot et multis alijs. Et longe sub sepulcro marie uirginis audit strepitus eius. Intra. quod est in valle iosophad. euntibus de iherusalem in montes oliueti et bethania. non tamen iugiter fluit. sed quando sumit aquas multas de montibus. Et ideo torrens sepe torret et aret. De hoc torrente dicitur Jo. xv. Egressus ihesus cum discipulis.

Sehennon siue tophet. c. xxij.

ehēnon fuit vallis circa iherusalem. et dicitur a ge. quod est tra et hennon. quod est nomen viri. i. terra siue possessio illius hominis qui dicitur hennon et filiorum eius. Et hęc vallis olim consecrata fuit idolis plena idolis et cadaueribus mortuorum. Nam hebrei quidam infanti suos ibi immolabant filios demonum. vnde infernus locus ignis et sulfuris et ois immundicie.

dicitur ē gehēna Math. xv. et eundem. c. v. Et gehēna interpretatur vallis tristitie sicut Hieronimus. Eadem vallis gehēna dicebat tophet. quod interpretatur tympanum siue sonitus tympani. ubi venerabat idolum moloth. quod interpretatur princeps noster. De quo leuit. xv. prope medium. Hunc locum destruxit nobilis princeps Josias. iij. Re. xx. De hoc loco etiam dicitur Via. xxx. in fine. et Iudice. vij. in fine. et. c. x. post primum. Sacerdotes illius idoli moloth faciebant ignem in isto idolo. quod erat erectum et intus precium. et dum igneret. vnde ponebat in manibus idoli puer consecratus idolo. et statim sacerdotes predicti percussiebant in tympanis. ne patres foris stantes audirent clamorem pueri morientis. et crederet ipse sine afflictione ire ad gloriam. Sic obtulit achas filium suum. iij. Re. xv. in principio. et manasses filium suum. iij. Re. xx.

Sepulcrum ysaię. c. xxij.

epulcrum ysaię fuit circa gehēnon ad aquilonem sub quercu rogel siue zoeleth. Hunc manasses serra lignea circa piscinam siloe extra iherusalem prope medium. secari fecit. non attendens quod fuit avunculus eius maternus sicut hebrei. Alii dicunt quod fuit affinis eius. qui dum vehementer angustiaretur in principio sectionis. percussit aquam ad bibendum. quod sibi dum negabat. misit dominus de sublimi aquam in os eius. et postea expirauit. nec carnifices destiterunt a sectione. Et ob hanc aquam missam confirmatum est nomen siloe. quod interpretatur missus. Jo. ix. ideo in memoriam perpetuam illi miraculi. non in sepulcro prophete. sed sub quercu rogel iuxta transitum aquarum que fecit ezechias. ibi sepulcrum est. Tunc etiam quod sennacherib obsedit iherusalem. ysaias prope sua obtinuit ciuibus in iherusalem aquas de piscina siloe. quicunque exierunt ad hauriendum. sed dum accesserunt hostes ad hauriendum. aque siccabantur sicut Epiphanius. postea maxima strages facta est per angelum in exercitu sennacherib. ut. iij. Re. xix.

Fons rogel. c. xxv. ante tinez.

ons rogel siue zoeleth est ad orientem sepulcri ysaię. In isto loco iuxta lapidem zoeleth. qui est vicinus fontis rogel. imolauit adonias filius dauid. et agith secundogenitu post salemonem. et fratrem salemonis. victimas. et vinctus est in rege ab abiathar usque in mala hora. iij. Re. j. et. ii. cap.

Mons offensionis primus. c. xxvi.

Monte isto qui est prope montem oliueti salemonis. senex. scilicet circa annos. l. mēte deprauatus amore mulierum alienigenarum. quod habuit septingentas uxores. inter quas erant. lxx. regine. alie domicelle. protrahebat Exo. xxxij. et deut. xv. edificauit phaniam chamos idolo moab. iij. Re. xj. et. iij. Re. xxij. Et. xxij. q. iij. Salemon. Et intus debachatus est quod oibus mulieribus de vno cultu proprium erexit. put desiderauerat idolum. Nec salemon ita aberrauit quod credidit idolis immolandum. sed blanditijs feminis obtinuit. sicut aaron metu populi presens in vitulum asilandum Exo. xxxij. et dis. l. s. Contra

Et sicut adam sociali necessitudine paruit eue in morzu pomi Gen. ij. qz inter animatia pter eua; sibi simile non vidit / ideo hanc irritare noluit ut dicit Aug. xiiij. de ciuitate cap. xj. post medium. Et ideo pie credendu est qd quis hec idola moriens non destruxit / si tamen preuent^o morte. mente habuit qd destrueret tpe qualitu / dinis. saluus erit szm mentes doctoꝝ / qui et de eius penitētia luculent digna loquuntur Itēz alius fuit mons offensionis extra portaz anguli quatuor stadys a ciuitate vbi ipse aliud erexit idolu. De hoc mote tpe machabeoꝝ multa sūt passi mala hierosolomite ab hostibus.

De templo et monte mozia. c. xxvij.
 nte vltiorem pgressū de his que sūt foris ciuitatez. vertere libet prius ad loca stilū ciuitatis interiora. De templo igitur. monte mozia. portaspiciosa. et alijs locis et edificijs templuz pternentibus sufficient dictū est. Porta eciam aurea non erat porta ciuitatis. sed pma et exterior ipius templi ad orientez. in hac occurrit Joachim pater marie vginis anne dilecte sue monitu angeli pthorali. Intra hanc portaz aureaz versus templū. idest occidentez erat porta speciosa / de qua meutio est facta. vide infra cap. xxx. Per hanc portaz aureaz xpc intrauit templū in die palmarū Matb. xxi. et Luce. xix. et Jo. xij.

De probatica piscina. c. xxvij.
 robatica piscina quaz fecit salemo p mini / sterio templi / occurrit ad sinistram intrantibus portaz vallis siue gregis in ciuitatez iuxta areaz templi in qua nathinet / idest subministrantes in templo lauabant hostias p portam vallis introductas. et sic pntabant sacerdotibz in templo offerēdas. Et dicit pbatica / idest pecualis ab officio qz pbaton ouis dicit in greco. et bethsaida in hebreo / i. domus pecudu. De hac dicit Jo. v. et pbatica stat adiectiue. et habuit in circuitu. v. porticus / idest infirmaria siue hospitalia tecta. tamē sine pclusionē siue clausura inferius Virtus aut sanationis infirmoꝝ in ista piscina fuit / primo ex natiuitate dñi. qz szm petri blesensez epla. xxi. in nocte dñice incarnacois pmo descendit angelus in istaz piscinā et sic psequenter annuatim Secūdo ex v̄tute future crucis xpi ibi immerse scdm magistrū in historijs. et fuit trabs reprobatas in edificatione templi qui fuit natus de virga moysi transplantata / qua mare rubrū diuisit. Exo. xiiij. Hec pbatica piscina his dieb^o scz anno dñi Mccclx. fuit sine aqua et extēdit in longū quasi ad arcus iactū. j. et ad latum ad iactū lapidis. et prupta multoꝝ edificioꝝ post multam ipius ciuitatis hierusalem destructionem iacent in ea.

De piscina interiori. c. xxix.
 piscina interior occurrit intrantibus ciuitatez per portaz vallis ad dexteraz vie. et ostenditur

nunc in ecclesia sancte anne. et est grandis. hāc fecit rex iuda Ezechias ut dictū est supra. c. xx. et scaturiūt aque inde sicut de lauacro viuo circumcepto / quod ebullit de fonte.

De porta gregis. c. xxx.

orta gregis siue porta vallis iosaphad / est ab area templi ad aquilonez quasi ad iactū lapidis. Hanc quondaz adhibebat turris fortissima noie phazelus / quaz herodes ascalonita edificauit in honorez fratris sui phazeli / admodū phari turris in egipto. que nauigantibz ignem pcul ostendit. ut dicit iosephus li. vj. de bello iudaico cap. xiiij. in medio. De turri pharo eciam habet li. vj. spe. histo. c. xiiij. Tres em turres formosissimas pstruxit ideoz herodes ascalonita scz turrim hippicos a noie amici sui nomen trahentez Aliam phazelū nomine fratris sui. de quo phazelo li. vj. specul. c. l. Terciaz amore vxoris sue mariamnis q genuit ei aristobolu et alexandꝝ li. vj. specul. c. lvj. Per hanc portaz xpc captiu^o ductus est Jo. xvij. et non p portaz aquarum. Hec eciam porta gregis / dicebatur porta fontis draconis. qz fons draconis ē ante eaz. Per hanc itur in bethaniaz in montē oliueti et iordanem via regia. Sed compendiosius itur p portam aureaz in montē oliueti. vide supra c. xxvij. Et sepulcꝝ beate vginis distat a porta vallis ad iactum lapidis. et est in valle iosaphad.

De porta sterquilini. c. xxxi.

orta sterquilini siue stercozis est inter portaz gregis et portaz anguli quasi ad orientez ciuitatis sup torrentez cedron in valle sita. Per hanc descendebant sordes ciuitatis tpe pluuiarum in torrentez cedron. qz tota ciuitas pendet in decliui montis ab occidēte in orientez. Ista porta non fuit multū populosa. ppter sordes ciuitatis ibi pfluentes. de hac habet neemie. ij. post me

De porta anguli. c. xxxij. dium.

orta anguli siue beniamyn est in angulo ciuitatis inter orientez et aquilonez sup torrentē cedron. De hac dicit. iij. Re. xiiij. et. ij. palip. xxv. qd Joas rex israel cepit amasiaz regē iuda et duxit eū in iherlm. et interrupit murū iherlm a porta ephzaim usqz ad portaz anguli. cccc. cubitis. Hec porta eciam dicit beniamyn. qz p eaz itur in anathot. bethel. et in desertū vnde ligna pinea in camelis adducebantur de partibus tribus beniamyn.

De porta aquaz siue fontis siloe. xxxij.

orta aquarū siue fontis siloe est in angulo opposito porte anguli totius ciuitatis sup caput torētis cedron / inter motez syon et montem templi mozia sita in valle. et dicit sic quia ducit ad fontez. et ad natatoziaz siloe fontis. et vallem gebēnon. et acheldemach. et ortū regis Jobis. ix. Mathei. xxvij. et act. j. Ab illa porta incipiebat mons syon / faciens semicirculum ad

austrum ciuitatis hierusalem versus occidentes usque ad turrim dauid. Erat igitur templum diuisum a ciuitate et a monte syon qui ciuitas dauid dicebatur. et syon a ciuitate iherusalem per duos uoragiens. Ex premissis patet quod tantum .viiij. erant porte ciuitatis. scilicet porta dauid. Iudiciaria. Ephraim. Anguli Sterquilini. Regis. Contis siloe. et porta aurea. que non erat ciuitatis porta sed templi. ut dictum est supra.

De valle iosaphad. c. xxxiiij.

allis iosaphad cingit ciuitatem ad orientem sub monte oliueti descens. quondam profundissima. sed nunc ut plurimum repleta. Nam romani iherusalem oblidentes incisis oliuis et alijs arboribus lapidibus et terra adiunctis repleuerunt eam. secundum Iosephum. Insuper capta ciuitate. ruinas templi et atriorum monte mozia complanato. piecerunt in eam. ne decetero ciuitas tantum muniri posset. Melius etiam adrianus. xv. ab Augusto romanorum imperator qui cepit anno domini. cxix. ueniens in hierusalem dum adhuc quedam uestigia ciuitatis haberet que per Titum non sunt deleta. ipsam funditus euertit. et ciuitatem omnemque terram illam iudeis reedificare uolentibus interdixit. ideo dicitur Luce. xxi. Et captiui ducentur in omnes gentes. et luce. xxi. Non relinquent in te lapidem super lapidem. uide supra. c. i. post medium. Et li. xi. spe. histo. cap. xc. uide infra. c. xxxvi. de hac valle quae sic dicatur. In hac valle etiam sepultus fuit sanctus Iacobus minor.

De sepulcro marie. c. xxxv.

epulcrum marie uirginis non est in profunditate uallis iosaphad. sed in pede monte oliueti. tamen per replecionem uallis ecclesia sepulcri quamuis sit alta et testudinata. tota est sub terra. ita quod est uia plana super ecclesiam. Est tamen insupficie terra quod datur edificium in modum capellule. quod dirigit per gradus. lx. in ipsa ecclesia inferiori. Et est ipsum sepulcrum marmoreum in medio cori contra altare mirifice decoratum. Et tota ecclesia est aquosa eo quod torrens cedron diuersis replecionibus obstruitur sit ibidem. hec ecclesia oblique lumen recipit tantum ab oriente per fenestras suas. In cimiterio capellule superioris hauritur aqua de fonte qui in neemia dicitur fons draconis. c. ij. post medium. Ant hanc ecclesiam currit uia de ciuitate ad montem oliueti et bethaniam et iordanem iter hanc ecclesiam et gethsemani.

De gethsemani. c. xxxvi.

Ab ostio ecclesie sepulcri marie contra orientem et a uertice pedibus. l. est ostium ecclesie gethsemani in latere motus oliueti. ubi erat ostium quod intrauit ihesus ioh. xvij. De gethsemani versus austrum ad iactum lapidis est locus ubi cristus auulsus a discipulis orauit luce. xxij. ubi factus est sudor eius sicut gutte sanguinis. De loco orationis cristi versus austrum ad iactum lapidis in pede montis

oliueti est sepulcrum iosaphad regis iuda habens suppositam pulchram pyramidem in opposito templo. In occidentali parte huius uallis est fons siloe de quo supra. capitulo. xx.

De monte oliueti. c. xxxvij.

Mons oliueti sic dicitur. secundum augustinum ob copia oliuarum. et erat ad orientem templi trans uallem iosaphad et torrem cedron quod templum quod de fuit in oriente ciuitatis. Et hic mons dicebatur mons trium luminum secundum augustinum. quia sole oriente primum illuminabatur tunc quia tempore noctis a templo lumen accepit tunc quia materiam luminis oleum prestitit. De hoc monte. dominus ascendit. xl. die sue resurrectionis marci. xvi. act. i. Et supra eundem in aere. in iudicio nouissimo apparebit secundum glo. act. i. in hoc monte salomon edificauit delubra excelsa. Be. xi. ideo etiam dicitur mons offensionis iherusalem. Be. xxij. uide supra. c. xxxvi. in hoc monte sedit christus feria quarta post palmas docens discipulos de destructione ciuitatis iherusalem. De aduentu anticristi et nouissimo iudicio. Mat. xxij. de hoc monte luculentissime uidetur templum et tota ciuitas quia tota dependet in decliui montis ab occidente in orientem versus montem oliueti. ideo se totam etiam interius obijcit se aspectui illius ad se sperantis.

De bethania. c. xxxviij.

Bethania castellum marthe distat a iherusalem. xv. stadiis versus orientem. trans montem oliueti ut patet ex textu ioh. xi. Quindecim autem stadia faciunt miliarium medium teutonicale. id est duo itinera sabbati. de iherusalem uero ad montem oliueti. erat iter sabbati act. i. quod poterat quis in lege sine peccato in die sabbati deuote spaciari et tunc erat de monte oliueti usque ad bethaniam. inter bethaniam et montem oliueti euntibus in bethaniam a sinistris est quidam locus qui dicitur galilea. ubi legitur in euangelio nichodemum christum apparuisse finees. ad da. et aggeo. ut etiam dicitur libro. viij. c. lviij. speculi historialis. Et est alia galilea tetrachia distans a iherusalem quasi per. xxxvi. leucas id est xxxvij. miliaria teutonica. quod est ultra tres dietas in orientem et aquilonem in qua nazareth ubi filius dei ihesus cristus annunciatum est uirgini marie. viij. kalendas aprilis postquam maria duobus mensibus ipse ioseph in iherusalem fuit desponsata secundum albertum anno imperii octauiani. xli. et regni herodis. xxx. Alia est etiam bethania trans iordanem. 80. viij. miliaria teutonica contra orientem ubi erat iohannes baptista. io. i. c. que secundum origenem bethabozza dici debet quod corruptum est. uide scriptorum. Bethaniam autem marthe de qua ad presens. ipsi saraceni multum honorant. propter miraculum resuscitacionis lazari. io. xi. Et est bethania in decliui montis oliueti sita ad orientem in qua ad huc tres existunt ecclesie pulchre. una in loco quo lazarus fuit resuscitatus et est marmore tecta non

longe ab ecclesia secunda / scilicet que stat in loco
 domus marthæ. Nec ihesus stabat prope monu-
 mentum lazari resuscitans. sed quasi distabat
 ad medium iactum lapidis quando dicebat La-
 zare veni foras Johannis. xj. et. xj. q. iij. plerumque
 Tercia rapella siue ecclesia stat in loco domus
 simonis leprosi Johannis. xij. Qum saratani in
 his sua iumenta ecclesijs incluserunt. et fuit ibi
 monasterium et abbatia quondam. et dicebatur
 ad sanctum lazarus. Et nota quod lazarus fuit a
 Cristo resuscitatus quinto idus marcij. ubi nos
 habemus profestum Gregorij. scilicet die veneris
 quando hoc euangelium de eius resuscitatione
 legitur. et Christus passus post duas septima-
 nas octavo scilicet kalendas aprilis. ubi nos festus
 annunciationis marie agimus. et proxima do-
 minica post resuscitationem lazari. idest prima
 sabbati collectum est concilium Johannis. xj.
 Deinde non creditur christus intrasse hierusalem
 ante palmas ut Johannis. xj. in fine. Venien-
 tibus autez de iordane et hiericho in bethaniaz
 quasi ad iactum lapidis contra orientem extra
 bethaniam. in via regia occurrit locus iuxta ci-
 sternaz in capo. ubi dno bethaniam venienti.
 primum occurrit martha et postea maria ab eo
 euocata ut dicitur Johannis. xj. Recedendo de
 bethania que domus obedientie interpretatur
 non statim videtur hierusalem propter montis
 oliueti tumorem. Sed postea modicum videtur
 mons syon cum aliqua parte ciuitatis. et iterum oc-
 cultatur. Procedendo igitur et descendendo ve-
 nitur ad bethfage viculum situm inter montes
 in valle.

De Bethfage viculo. c. xxxix.

Bethfage viculus situs est in medio loco inter
 hierusalem et Bethaniam ad sinistram de via
 regia ad iactum lapidis. de bethania venientis
 in valle. et a situ suo domus bucce interpretatur
 quia mons oliueti sub loco quo dominus ascen-
 dit Marci. xvi. et Actuum. j. diuisus est contra
 austrum in duos montes et facit in medio buccaz
 siue voraginem profundam et preruptaz valde
 Et in primo vallis est bethfage sita. et ista bucca
 ultra protenditur ad austrum usque ad iophet.
 De quo supra capitulo. xxiii. Medio autez loco
 inter bethfage et ciuitatem hierusalem Christus
 ascendit asinum. et continuo tota ciuitas eo descen-
 dente in latere montis oliueti australi. tunc exis-
 tens in multo vigore resplenduit. et videns ci-
 uitatez fleuit super illam Luce. xix. quia nusquam
 ciuitatis pulchritudo tam apice videri potest si-
 cut ibi. In descensu vero ulteriori occurrentes
 turbe. et precedendo ac sequendo clamabant.
 Osanna filio dauid Mathei. xxi. ac si dicerent.
 Domine tibi debetur salus totius mundi. vel
 obsecro saluifica populum tuum. Et est osanna
 totum hebraicum et non ex greco compositum

Componitur enim ab osi quod est saluifica. et
 anna idest obsecro. et recinditur J litera et sub-
 auditur populum tuum. aut totum mundum.
 Quis tam saxum pectus quem hec mature
 masticata non emolliunt. quo videt regez filie
 syon mansuetum venientem super pullum asine.
 deinde super asinam sedentem. zacharie. ix. c.
 Marci. xj. Luce. xix. ostendentem se saluaturum
 gentes nondum subiugales. et asinam. i. iudeos
 iugo legis iam diu pressos. flentem ac inconsolabiliter
 gementem super se occisuros. quos more
 galline congregare voluit congregantis pullos
 sub alas. et noluerunt Mathei. xxij. pro quibus
 se tantum explumavit. maceravit. exinanivit.
 raucum ac mutum fecit. qui sicut mutus os non
 aperuit Ps. xxxvij. O carissime sequamur eum
 in getsemani ad agoniam. et golgatha ubi fixi
 in cruce sanguine fluentes stabant pedes eius.
 moriamur omnibus vicibus cum eo. ut pariter cum
 eo resurgetes sapiamus que sursum sunt. non
 que super terram. qui quotidie vocat nos et ren-
 nuimus Proverbiorum primo.

Sequitur nunc figura magna totius terre.
 sancte contentius. quaz require in folio pro-
 primo in latere eius secundo. qua bene consi-
 derata subinfer quod sequitur hic.

De hierusalem. cap. primum.

Erram in funiculo distributi-
 onis filijs hominum diuisaz Ps. lxxvij
 ymaginarie contemplari permittimus
 primum quod castellum hierusalem ob eius famosita-
 tem debeat sicut centum totius terre sancte ymagi-
 nari. quous directe in medio non existat. cum ma-
 gis ad austrum declinet. Sed bene dicitur esse in
 medio terre scilicet totius habitabilis vel circa. quod
 secundum glo. 02. ps. lxxij. super visu Operatus est sa-
 lutez in medio terre. Hierusalem dicitur esse in
 medio terre quasi umbilicus mundi. Hierusa-
 lem igitur distat a nazaret. v. dietis. et quatuor
 a mari tiberiadis. A damasco. x. dietis. Ab ac-
 con tribus dietis. A sebastie duabus dietis cum me-
 dia. A iordane. viij. miliaribus teutonicis
 A hiericho. vj. A monte syna per desertum. xj. die-
 tis. Ab ebron. viij. miliaribus teutonicis. i.
 vna dieta. Ab alcayr in egipto ubi est sedes sol-
 dani. xj. vel ppe dietis. A ramathaym siue ram-
 ma. viij. miliaribus teutonicis. A ioppe siue
 Japha. cuius portui. almani applicant pegrini
 in comuni passagio. ix. miliaribus ppris teuti-
 calibus. Et hic circuitus ad omnes mundi plagas
 ciuitatum hierusalem famosarum. Pro quo ulte-
 rius notandum quod stadii. miliare. leuga siue leu-
 ca. et miliare teutonicum differunt. Nam leuga secundum

Joh. ianuenſes habet millequingentos paſſus. ſtadiū aut. cxxv. paſſus. p̄z igit̄ q̄ vna leuca h̄z x̄ij. ſtadia. Stadium aut dicit̄ a ſtando. naz legiſt̄ **Herculez** gigantez vno anhelitu curriſſe. cxxv. paſſus et tūc primū ſtetiſſe. xv. vero ſtadia mediū miliare faciūt teutonicale. vnde dicit̄ **Jo. xj** q̄ bethania diſtabat ſtadijs. xv. a hieruſalez. i. medio miliari teutonicali ad orientem. Et lace xxiiij. emaus diſtabat a hieruſalez ſtadijs. lx. i. duobz magnis miliarijs teutonicalibus ad occidentez. Ex his patet q̄ leuca cōmuni eſtiātionē p̄tinet mediū miliare teutonicale ul̄ circa. quia tales terrarū dimētionēs ubiqz locoz non ſunt pares Naz in francia vna leuca p̄tinet. iij. quartas miliaris teutonici In italia vero tres leuce ſiue tria miliaria faciūt vnū miliare teutonicū. Eciā aliqñ leuca large ſumit̄ p̄ noſtro miliari teutonicali. eſſic dicit̄ur due leuce int̄ ih̄rlm et bethleem. i. duo miliaria teutonicalia ſatis magna. Cōmuniter tñ in terraſancta. iij. leuce faciūt tria miliaria. et ſjm hāc eſtiātionē poterit tota traſancta eſtimari et computari ad numez miliarium noſtroz teutonicalium.

Capitulum. ij.

Iterius notandū Q̄ tota traſancta que cecidit in ſortez. xij. tribuū iſrahel. p̄ ſui aliqua pte dicebat̄ regnū iudee. que erat. ij. tribuū tantū. ſ. iude et beniamyn. a iſrlm verſus egiptū ad auſtz. p̄to pte altera dicebat̄ regnū ſamarie. ciuitatis ſc̄z que nūc ſebaſte dicit̄ur. et erat caput. x. tribuū reliquaz a ih̄rlm ad aquilonez. que iſrahel dicebat̄. Utrūqz tamē regnū iſtud. ſ. iuda et iſrahel cū tota tra philiſtīm paleſtina dicebat̄. que erat p̄s ſirie. ſicut ſaxonia et francia partes ſūt teutonice. et Lūbardia et tuſcia ptes italie. Sūt tamē plures ſirie p̄ciales. N̄z p̄ma p̄s totius ſirie q̄ eſt int̄ fluuios eufratez et tigrim eſtenſa in longū ab aquilone in auſtz. hoc eſt de mōte thauro. uſqz ad mare rubz appellat̄ meſopotamia ſirie. quaſi media inter aquas. Et habet vias lutoſas tpe hiemis ſjm **Joſephū** li. j. anti. c. x. in p̄nci. Per hanc p̄fectus eſt eliezer damascen⁹ ſeruus abrahe in v̄ bez aram. de qua fuit nachoz frater abrahe gen̄ xj. et eiusdez. xxiiij. Hec habet gentes multas. ut perias. medos. quibz ab auſtro coniungitur caldea. in qua eſt babilonia magna. de qua gen̄ xj. Cui eciā ab auſtro adiacet arabia. uſqz ad mare rubz. qd̄ in locis iſtis ſinus arabicus dicit̄ur ſjm **ſidoz**. V̄maginari igit̄ oportet hanc ſiriam in hac pictura terreſancte. eſſe ad orientem totius terreſancte p̄ totū ultra iordanēz. In cuius capite. ſ. ad aquilonez eſt ediſſa. ſiue ſages ciuitas medoz ſiue archa. que nūc raſe dicit̄ur. De qua gen̄. xj. et **Thobie. j.** poſt mediū Secūda ſiria dicit̄ celeſſiria. de qua in macha. beis Et a p̄ma ad aquilonez. et incipit a fluuiio eufrate. et in hac eſt ciuitas Antiochia q̄. iij.

Re. xxv. dicit̄ur reblatha. ubi petrus. 8ij. annis eſt epiſcopatus. de hac ſepius in actibz ſit mentio. Tercia ſiria incipit a fluuiio valanie. ubi ſecūda terminabat̄. ab aquilone v̄ſus meridiez in pte ad occidentē uſqz ad petram inciſaz. ſub monte carmeli. et h̄z ciuitates Margad. antri. adum ſiue antearadiū Tripolim. berithū. id eſt barueth. Sidonez. tirum. accon. capharnaū. et dicit̄ur hec ſiria fenicia a viro fenice filio agenis fratre cathini. qui hic dñabatur Quarta eſt ſiria damasci ſiue libanica. qz ciuitas damasc⁹ et mons libanus exiſtūt in ea. que ſiria quarta terciē quaſi ad orientem p̄iungit̄ Poſt iſtam ſiriam quarta eſt paleſtina. que philiſtīm dicit̄ur. Et eſt t̄plex. que oēs tres ſirie magne ſūt ptes. Prima eſt cuius metropolis eſt ih̄rlm cū om̄ibz ſuis montanis uſqz ad mare mortuū. et deſertū cades et barne. ut p̄z hic in figura terre ſancte. Secūda eſt cuius metropolis eſt ceſarea paleſtine ſiue ceſarea maritima cū tota tra philiſtīm. inter ih̄rlm et mare mediterraneū. uſqz gazam incluſiue ad auſtz. ut p̄z hic in pictura. Hec eſt ceſarea ubi Petrus baptiſauit corneliū militez romanū Act. x. vbi et Paulus intrauit nauim Act. xxij. et. xxvij. in p̄ncipio. et. xxj. in medio. Hec ceſarea quōdaz dicebat̄ turris ſtratonis. Eſt alia ceſarea philippi in galilea. de qua **Math. xvj.** quaz modo non intendimus.

Tercia eſt ceſarea cuius metropolis eſt bethſan ciuitas. inter montez gelboe et iordanem. dimidia tamen leuca a iordane. que et ſcitopolis dicit̄ ſc̄dm **Joſephū**. in qua ciuitate bethſan ſuſpenſa ſūt cadauera ſaul et filioz eius. j. **Re. ultimo.** Iſta paleſtina p̄pe eſt galilea ſiue campus magn⁹ eſdzelon. de quo **Judith. c. j.** in fine **His** viriliter conſideratis. poterit textus bible q̄tum ad ſitū locoz pugillo p̄cludi. quibz vero ignoratis nemo feliciter audeat loqui de ſituale locatione p̄tium illarum. **Cap. iij.**

Rabie ſimiliter ſūt tres. et omnes maioris ſirie ptes. Prima eſt cuius metropolis boſron. que **Yſa. xliij.** in p̄ncipio boſra nominatur. Huic p̄iungit̄ regio traconitidis et ithurea ab occidēte. de quibz **Luce. iij.** Damasc⁹ v̄o fere ab aquilone. idcirco ſiria damasci qñqz arabia vocat̄. vnde aretha rex de arabia noiat̄. ij. ad **Corint̄. xj.** qui in vitate rex damasci erat. Jordanis em̄ diuidit galileaz. et idameā et traz boſron ſiue boſra. Secūda arabia eſt cuius metropolis eſt petra ciuitas. olim kabach dicta. ſup torrentez amon ſita. Iſta arabia erat tra filioz ammon. includēs ecia3 og. baſan et moab atqz montez galaad. ubi **Jacob** et **Eſau** p̄ueſcebant̄. gen̄. xxxj. De og. baſan et moab dicit̄ ſufficient̄ in **plalmis.** Hec arabia p̄me p̄iungit̄ ad auſtz

Tercia eſt arabia cuius metropolis eſt petra deſerta. ſiue crach. aut mons regalit̄. ſita ſuper **Qd̄** hic ſequitur. vide poſt figuraz.

Culturibus ventus ē

Mesopotamia

siue

Aran

Mons bosra

Maged

Mons galaad

desertū bozor

cluij.

Mons feyr

Heptalim

Masphat

Wacharoncha

Themas

.i. swanyr

clxxviiij.

Calbon

.cluij.

Chorus
entus

Sadera

Cedar .clviiij.

Decapolis

Naalon

Dothaym

Abelina vel belina .clxxv.

Swecha

Tabernacula

.clxxvi.

Naym .cluij.

Terra hus

cedar .clv.

Bethulia .clxxvi.

Damascus
clij.

Phiala fons
Roma
clxxiiij.

Traconitidis
regio vide .clxx.

Tiberias.
clxxviiij.

Mons hermon minor

Jordanis orit

Cozrosaim

Seraza siue

Coualli

Libanus
incipit .clxxvi

Thana
galilee
clxxiiij.

Cesaria philippi .ci.
Capharnaū .clxxiiij.

Mare galilee
Cison torres

Mons thabor .clxi.

Endoz villa illustris
icipit .clxxiiij

Melchisedech hi
occurrit abzabe.
Hoy .clxxviiij.

Mare per totum

Jos orto
rū .clxxviiij.

Fons cha
pharnaū

Tabula
clxxiiij.

Bethsayda
clxxx.

Magdalon.
clxxxix.

Dan mōs .x

Antelibanus

Reblata .i. rci.
Anthiochia .clij

Cedes neptalim
clxxij.

Sephorū
clxxviiij.

Nazareth.
clxxx.

Mageddo
.clxxx.

Mōs gel Sichen
clxxiiij.

Chenereth
clxxviiij.

Betsan boe .clxxviiij

Bethel .xi

Jthurea siue ga
ilea gentiū .clxxx.

Sephet

Jesrael
clxxix.

Affec Suna
clxxvi. clxx.

Tebes .xv.

Symyn.
clxxiiij.

Mesra fmon
clxxiiij. clxxij

Caphue .clxx.

Terfa .clxx.

Bozeas
ventus

Archas cap.
cetesimū.

kabul vide
clxx.

Vallis semym
clxxi.

Sors
manasse

Spelūca helye .clxxviiij.

Mons cayn

Samaria re
gnū .clxx.
Palma delbozi

Aradium
clxxviiij.

Anterandū

Vallania

Alzor .clxx.

Castellū
regiū

Camelus
mōs .clxxvi.

Sabaon .clxxi
Harisim et ebal .clxxiiij

Synochim

Mergath

Choron

Judin

Archas .clxx.

Mons leopardozum .clxxix.

Monford .clxxiiij.

Caiphas
ciuitas .clxxvii.

Lebna .clxxvii

Tripolis .clxxv.

Ptholo
magida

Accon .clxxiiij.
Et ē iam destructa

Mons
epbraim

Sabaa saul
clxxiiij.

Nephin .clxxiiij.
Bibliū
clxxij

Puteus aqua
rū viuentiū
clxxvii.

Casale lam
penti .clxxiiij

Castrum pe
regrinozum

Machmas
clxxv

Beritbus
clxxij.

Sarepta
clxxix

Tirus
clxxviiij

Mons saron
Sandaleon
clxxv

Castrum pe
regrinozum

Mons sylo
clxxiiij.
Rama .clxxiiij.

Sydon
clxx.

Eluterus
clxxvii.

Portus maris quon
dam gloriosus

Katbo .clxx.

Bethozon
clxxi.

Sarona
clxxxi

Assumpto hic tue cōsiderationis loco/ciuitatis scz castelli aut ville aut alio quocumqz.
recurre cum quota eiusdem ad notulam sequentem ad eandem quotam capitulū et ilico
occurreret desideratus tam noui q̄ veteris testamētōrum per te locus famosus iuxta em/
nem plagam mūdi in situatione sua. quod preualde vnumquēqz sacre historie predicato
rem iuuabit ac sacre scripture diligentem indagatozem quempiam animabit. quo ignoro
audeat nemo feliciter de his quantum ad situm secure fabulari.

Cesarea pa
lestina .clxxviiij

Assur .clxxix

Zyalon
clxxiiij

Joppe siue
iassa .clxxiiij.

Aquilo
ventus

Ipsum est totus terre promissionis spectaculū Sub quo /infra ioppe/ oculo fixo ymaginario .per totum versus
directissime suo comprehēdatur pūctuali locello. Ideo lector hoc apsum peritus /suau ac pia permotus excusacōe
gis sunt necessarij nobis /cū ibi xpc frequētius predicauerit

Circius ventus

Mare per totum

Deci
sauo

Solanus

		Terra amon	Mos seyr	Eurus Cades barne	
Effrem ciuitas Salin In iordane epc b baptisat	Amozrel	Terra moab Areapol in toz rete arnon	Petra deserti .i. mos reab	Desertu pharan	Mons syna cxliij.
Carith .xxij Doch .xxi.	Balgala .xxij. Fons helizei .xx.	Mare mortuu Ihericho .xxv. Vallis achor .xxij.	c. xxvi. Bethagla .xxvij.	Hic iordanis a ter ra absorbetur	
Rama benia myn .x.	Quarentena .xix. Adomyn .c. vij.	Herodiu ix.	Segoz xxvij.	Statua salis c. xxix. Engaddi c. xxx.	Terra amalech xxxvij. Collis achile xxxvi.
Anathot infra cap .vi.	Bachurym .vij.		Vallis bndcois .c. xxxi.	Syph .xxx.	Machon vbi Carmelus c. xxxv.
Sors beniamyn			Tecua ciuitas .c. xxxij.		Marerubzu cxlix.
Bethanis supra .c. xxxvij.		Sepulcru carioth abbatis			
Bethfage supra .c. xxxix.	Montana iudee			Philippus baptisat cap .liij.	Dabir c. liij.
Ierusalem supra in principio	Bethleem .xxxix. Sepulcru rachel	Betachar xxxvij. Bethsech xi. Turris gregis Domus za charie .xlij.	Ceyla Rama Mambze c. liij.	Ebron vetus .c. li.	Ebron noua xlx. et Ager da mascenus xlviij. Vallis lacri maru .xlvij.
Caluaria	Bethsura xl.	Domus za charie .xlij.			
Sepulcru xpi		Nobe xliij.	Torrés botri sine Teelescol .xlvi.		
	Emaus .lv.				
Cariathi arim .lvij.	Sochot xliij.	Raphaym vallis .xlv.		Sors iude	
Azecha iosue .x. Maceda iosue .x.	Lachis lvij.		Eglon odolla c. lxi.	Serara gen. .xx. et .xxi.	
Ramathaym siue ar mathia .c. lxij.	Lebna .c. lxij.				
Hic incipit terra philistym	Bethsames .lx.	Mons modyn .lix.	Tamnata villa phi listym Judiciu .xv.	Bersabee .lxx.	Africus ventus
Beth .lxvi.	Lioda .i. dyospolis lxvij.	Accaron lxvij.	Azotus lxix.	Ascalona c. lxx.	Egiptus et est regnu .cl.
Zania c. lv.				Saza lxxi.	

occidentem ymaginetur mare mediterraneum quod est magnu. Nec plica libri dorsea et folij artitudo sinut in hac arte impressoria vnūqdqz castellū
 potius canonis subsequenti capitulari manu ductione aquilinaris perstringat et pferim in locis galilee que situ ma

DENS
nus
Zepirus .vensus est

mare mortuū ad orientē. ut p3 hie in figura. et includit terrā moab. q̄ pprie siria sebal dicit. et totaz iduneā siue mōs seyr. et totā terraz circa mare mortuum. et usq3 ad cades barne. de quo sepi⁹ in libris moysi et ecci. xxiiij. Quasi palma exaltata sum in cades. Insup protendi⁹ usq3 ad syongaber et aqs p̄tradictōis. vsus mare rubrū p̄ latissimas solitudines usq3 ad flumē eufraten. Hec est arabia magna in qua ē mecta ciuitas. detestabilis sepulture machometi. In hac etiaz est syon synai. ut patet hic in figura. Ideo dicit ad gall. iij. Syna em̄ mons ē in arabia. Ymaginē⁹ igit̄ ix tres arabie in ptib3 sirie quasi in ripa oriētali ipius iordanis. et quādocūq3 loca hec ebulliunt in sacra scriptura. statim recurra⁹ ad hanc figuraz magnā terrefancte. et iocunde offeret se quesitum. Hec in genere de terra illa dicta sufficiant. ex dictis dñi Jacobi patarce de vitriaco ut plurimū collecta.

De extēsiōe t̄re p̄missionis. c. iij.

Longitudo terrefancte incipit ab aquilone sub mōte libano circa cesareaz philippi. de qua Math. xvj. et extendit̄ versus austrū usq3 bersabee iuda. que tñ modicū declinat ad occidentez. Est aut̄ bersabee ubi errauit agar mater ismaelis Gen. xxi. et interpretatur puteus facians. Ibi etiam iurauerūt abrahaz et abimelech. ne esset iurgiu inter eos ibidez. Ideo dicit in li. Re. q̄ a dan usq3 bersabee oēs cognouerūt q̄ samuel fidelis esset p̄p̄ta dñi. j. Re. iij. ante finez hoc est a fine usq3 ad finem totius terre. Et debet scribi p̄ r. Sed bersabee p̄ t̄ s̄m Lira fuit uxoz dauid et mater salcōnis. iij. Re. j. et. ij. Due vō tribus. s. ruben et gad. et media t̄bus manasse habebāt sortem suaz trās iordanē Josue. j. post mediū ibi Rubeuitis 2c. et eiusdez. c. xxj. in p̄ncipio. quaz sortis incipit a capite septentrionali maris galilee. et ptendit̄ versus austrū usq3 ad torrentez arnon fere leucis. xlviij. i. circa. xxxvj. miliaria teutonica in latere iordanis ad orientez. Leuite etiaz in distribucōe terre exortes acceperūt. xlvij. ciuitates Josue. xx. ante finez. Et erant leuite quaduplices. s. aaronite de q̄bz sacerdotes. caathite. gersonite. et merarite. Et erant dip̄si per oēs trib3. ne cultus dei ad vnaz t̄m tribū videret̄ ptinere. Secūdo ne aliqua tribus ab illis p̄re alijs ḡuares. Tercio ut ab om̄i pp̄lo sustentarent. Quarto qz leuite tenebātur docē oēs populū. ideo oēs debebāt cohabitare.

De diuisione terrefancte. c. v.

Ospho teste li. v. ant. c. j. et Josue. c. xv. dum diuideret Josue terraz tribus regalis iuda obtinuit supiorē regionez vsus egiptū. qz expedita erat ad bellandū. Et extēdit̄ hec regio in longitudine a ierlm usq3 ad egiptū fere p. xij. dietas. In latitudine vō a lacu aspalci. i. a mari moztuo usq3 ad mare magnū siue mediterraneum ab oriente in occidentez circa. xvij. miliaria teu-

tonicalia. Et fluuius quidaz dictus riuocozula diuidit sortez iude et egiptū inter gazam et egiptum. et vocat̄ gen. xv. fluuius egipti. Nec debet hoc intelligi de nilo s̄m Augustinū. xvj. de ciuitate. Tribus symeon inclusa erat in sorte tribus iude iuxta montē arabie syna et circa egiptum. Tribus beniamyn sortiti sunt terram optimam a iordane usq3 ad mare magnū circa tribum iuda in longitudine. cuius metropolis ierlm Luce igit̄. j. ubi dicit̄ q̄ maria intrauit in ciuitatez iuda. stat iuda p̄ regno et nō p̄ tribu. Alij volūt q̄ t̄m templū in mōte mozia fuit in tribu beniamyn. Huius latitudo h3. iij. leucas tantū. s. a ierlm usq3 ad bethel. Trib3 ephzaim a iordane usq3 ad mare magnū circa ioppe. longitudinis eiusdem sicut beniamyn. latitudo vō extendit̄ usq3 ad campū magnum esdrelon ubi incipit galilea. que est fere. xij. leucay. Trib3 media manasse est a iordane usq3 ad mare magnū circa doza. xij. leucay. latitudo vō eius est v. leucay usq3 bethsan. Tribus ysachar habet terraz pinguisimā. circa iordanez et carmelum iuxta magedan. de qua Math. xv. in fine. que et dalmanuta dicit̄ Marci. viij. et. iij. Re. xxij. Et est non longe a loco ubi orit̄ iordanis. et h3 longitudinez. viij. leucay. et latitudinez. v. leucarum a bethsan usq3 ad montē taboz. De hac dicit̄ gen. xlix. Ysachar asin⁹ fortis vidit̄ traz q̄ esset optima 2c. Tribus zabulon similiter traz habet circa carmelū. longitudis leucay. ix. latitudinis vō. v. circa genezareth et locū qui dicit̄ carmeleon. Tribus aser a carmeleon usq3 ad sidonez. longitudis leucay. xx. Latitudis vero a mari magno vsus orientē usq3 nason leucarū ix. et est terra montuosa. Trib⁹ neptalim accepit galileam supiorē a mari galilee usq3 ad montē libanū. fontezq3 iordanis. cuius longitudo. x. leucarū extendit̄ versus orientē. latitudo vō p. viij. a mari galilee usq3 ad libanū. Trib3 dan habuit loca puallis iuxta mare magnū ab azoto usq3 doza. hoc est ab austro in aquilonez in longū. In latū vero habuit iāniaz. accaron. et geth usq3 bethozon. et hoc totū in finib⁹ sortium. iuda. beniamyn. et ephzaim circa mare. qz de istis tribus ptes accepit. Habet igitur tota terrefancta latitudis a mari magno ubi ioppe. usq3 ad iordanē. ab occidente in orientem circa xvij. miliaria teutonica. Longitudinis vō ab aquilone in austrū a dan. que nunc belena siue cesarea philippi appellat̄. que est in pede montis libani usq3 bersabee que nūc geblyn dicitur modicū vltra. lx. miliaria teutonica. sp̄ sumē do. iij. miliaria p. iij. leucis vel ppe. Et hec de scriptio in libris historialib⁹ p̄tilis est et multū necessaria p̄dicatozi. qua ignorata iudicabit de locis istis et distantia eozūdem sicut cecus de colore. Unū tamen est sciendū q̄ xpc non legit̄ aliquādo p̄dicasse in t̄bu iuda. s. circa bethleez.

Ebron. gazaz. asolonaz et sic de singulis. spreuit
ne igit istaz solennez tribu regiaz. Rndet magi
ster bozch de bergis in pcor dia euangelistaz q
pculoubio tenendu est q in pmo anno sue p
dicationis publice. s. post pasca. de quo Joh. ij.
in fine. in quo nichodem⁹ venit ad eu Joh. iij.
in pncipio. s. iij. mensib⁹ post miraculu in chana
galilee. diebus istis. i. p. vij. menses quibz disci
puli xpi in iudea baptisabat. ut dicit Joh. iij. in
medio. et. iij. in pncipio. xpx predicasse in tbru
iuda. s. in pasca secudo a suo baptismo quando
nichodemus ad eu venit. et deinde. vij. mensi
bus usqz ad nouembze quando iuit p samariaz
in galileam. qz dicit Joh. iij. in pnci. q no xpc
sz discipuli eius baptisabant. In nouembri em
dixit illud Joh. iij. Leuate oculos vros et vi
dete regiones qz albe sut. et adhuc quatuor me
ses et messis venit. s. in marcio in illis ptibus.
Terra tn illa olim bndicta. ita ut flueret lacte
et melle Exo. ij. post pnci. nuc peccatis exigē
tibus exposita est omi miserie. arida et sicca. qz
ois eius bndictio. in maledictionez est versa. iu
sta illud Dsee. ij. et. xxvij. dis. Si quis psbiter
et. j. q. j. Maledicaz. et. c. multi. Maledicaz be
nedictionibz vrs. et Deut. xxvij. in fine. Male
dictus qui no pmanet in sermonibus legis dei
Vide infra cap. xix.

De Anathot. c. vi.

repeditis iam de templo et eius attinentiis.
de ciuitate hierusalem et circumiacentibus locis
eius. ac quibusda generalib⁹ terram sancta con
cernentib⁹. vertat nuuc stilus ad loca specialia
directe a ihrlm descendendo vsus iordanem ad
orientez. et sic psequent de alijs p capitula bre
uissima. Est igitur post bethaniaz marthe. de
qua supra primo libello. c. xxxvij. inter aquilo
nem et orientez villa quedaz de qua hieremias
ppheta natus fuit. in terra beniamyn tribz mi
liaribz. i. vna leuca a ihrlm. qui vaticinari exor
sus e puer in diebz iosie sextidecimi regis iuda
qui qz non spu tantu. sz et oculis carnis intuit⁹
e captiuitate iudee. ut dicit in plogo hieremie
Distat etiaz anathot. ij. leucis a bethel. Abia
thar quoqz pontifex tpe dauid et saleonis fuit
de anathot filius achimelech de stirpe ithamar
quem salemon deposuit a sumo sacerdotio di
mittens eu simplicez sacerdotē. iij. Re. ij. et sub
stituēs achitob filiu amarie de stirpe eleazar. j.
palip. vi. Itur aut de porta anguli siue benia
myn de hierusalem in anathot.

De Bachurim. c. vij.

achurim aut Bachurim distat a bethania
quantu potest arcus bis iacere ad orientem. ij.
leucis de adomyn ad occidentē. et est castz sa
tis pulch in tribu beniamyn. de quo fuit semei
filius gera de stirpe gemini. de qua et saul roe
matris. hic maledixit dauid qn a facie absolon

filij sui fugit. ij. Re. xvj. post pncipiu. et mitte
bat lapides post eu. que tamen dauid postea ad
gtiam accepit. ij. Re. xix. in medio. Distat aut
bachurim. vj. leucas a hiericho vsus occidentez
et hierusalem.

De Adomyn. c. viij.

omyn vel Adomyrym e locus in via a bie
richo in ihrlm ad sinistras quarētene. iij. leucis
de hiericho vsus occidentē. et fuit ibi quondaz
castz munitum. Et interpretatur szm hieronimus
rubra vel ascensus rufoz. qz latrones sepius ibi
sanguinem effuderut viatores occidentes inter
arbusta. Iste est locus de quo Luce. x. dicit. q
ho quidaz descendebat de ihrlm in hiericho et
incidit in latrones. Ubi etiaz captus fuit sede
chias fugiens. iij. Re. vltimo. et hier. xxxix.
et vltio. et est locus horribilis et piculosus. nisi
quis saluo vadat sub conductu.

De herodio. c. ix.

erodiu est castz munitissimu inter thrcua et
engaddi ad sinistras vallis bndictionis. ad vna
leucaz ptra desertu quarentene. quod herodes
ascolonita edificauit alto in loco. ubi et ipe se
pultus est szm Iosephum.

De Rama beniamyn. c. x.

ama qd excelsu tonat. villa est in mote excel
so. ij. leucis de ihrlm. altitulu distans a gabaa
de qua fuit saul. j. Re. x. in fine. et etiaz de ga
baon. ubi erat excelsu preciosissimu. iij. Re. iij.
in pnci. et. j. palip. xxj. in fine. Hec e rama de
qua hieremie. xxxj. Nox in rama audita est. et
Math. ij. pprie tn ibi no accipit p loco ppo. sz
comuni. i. excelsu. Et dicit rachel plorare filios
suos occisos in bethleez iude. non q iudas fuit
natus de rachel sz de lia. sed ideo q rachel fuit
sepulta ppe bethleez Sen. xxxv. Et nota q sut
iij. rama in tra illa. qz oia sut loca excelsa. vna
est circa thrcua. ut pz hic in figura. iuxta viaz q
itur in ebron. Alia est in galilea supiori in tbru
neptalim ppe castrum cephet. Tercia est circa
sylo. De quarta dictum est.

De Bethel. c. xi.

ethel que et lusa est ciuitas. lapide. i. miliari
duodecimo a ihrlm in tribu beniamyn. ad dexte
ram eutibus neapolim. i. sichem. et interpretatur
domus dei siue tabernaculu dei. eo q iacob fu
giens fratres esau vidit ibi in somnis dnm scale
innixu Sen. xxvij. ideo erexit ibi lapidez. qui
adhuc in pte ibi apparet. similiter et sepulcrum
delboze nutricis rebecca subtus in valle. Et est
de samaria ciuitate. ij. leucis ptra austru. iuxta
viaz ad dexterā que ducit sichem in mote alto
miliari. j. a sichem. Et mons bethel est collatez
ralis monti garisim Deut. xxxij. et Joh. iij. In
hoc mote posuit jeroboaz. fili. nabath eufrate⁹
de sareda. iij. Re. xj. in medio. vnum de aureis
vitulis. quos fabricauit iuxta fonte in sichima

in radice montis garisim. et aliud in dan iuxta ebal. quibus peccare fecit israel et cuiuslibet vitulo fecit phanum unum et presfecit sacerdotes qui non erant de stirpe leui / ut dicitur. iij. Re. xij. ante finem Errant igitur euidenter secundum hieronimum et bozch. qui dicunt iacob dormiuisse in monte moria quoniam prefataz vidit apparitionem ubi postea salemo presstruxit templum in iherusalem. iij. Re. vj. Cum expressit dicitur iij. Re. xij. ante finem quod ieroboaz hos erexit vitulos ne iret populus ad adorandum dominum in iherusalem / et persequens allicerent a roboaz filio salemonis ut tandem occiderent ieroboam qui edificauit sichez in monte effraim / habitauitque ibidem. Isti fatue inherent visibus illis Solima luza bethel hierosolima hiebz. Delia / vrbis sacra iherusalem dicitur atque salez. non habentes testimonium textus iherusalem / luzam vel bethel dicta. nisi forte templum velint bethel. i. domum dei appellare.

De monte dan. c. xij.

ons dan est ad mediaz leucaz a sinistris vie a more bethel / altior ipso supra ciuitatem sichez / ita quod sichez sit in medio motuum illorum. In hoc dicit quidam ipsum ieroboam alium vitulum posuisse. Sed hieronimus vult quod fuit in dan que nunc cesarea philippi dicitur in fine totius terre ad aquilonem / ut infra dicitur.

De sichez ciuitate. c. xij.

ichez siue sichez que nunc neapolis. i. noua ciuitas dicitur est inter. ij. prefatos montes / amena valde sed munimine caris. quod in valle inter duos montes ut a quolibet monte lapis manualis mittatur in ciuitate. Hec et sichima dicitur gen. xxxij in fine. Hic dina filia iacob corripit. Ante ciuitatez banc iacob fixit tentorium et edificauit altare eo quod dominus eum liberasset de manu esau / ut dicitur ibidem et. c. sequenti. Sed symeon et leui vindicant sororem suam / quod erant vterini cum ea / sed filij lie. De porta huius ciuitatis australi / quantum fere bis potest arcus iacere / in via que ducit iherusalem est fons iacob ubi ipse sedit loquens cum samaritana Job. iij. Cui adiacet predium quod iacob dedit ioseph prefatis alij. et est vallis fertilis et amena nis. De hoc dicitur predio gen. xlvij. et Job. iij. Et tota terra vocatur sichez a ciuitate sichima que distat a sebastia siue samaria / que nunc augusta dicitur secundum rogoz v. miliaribus istis. Supra fontem istum ad dexteram visus occidentem mons excelsus hinc. ij. capita / quorum unum garisim / aliud ebal appellatur. In primo scripsit ioseph deuteronomium. deut. xxvij. et ioseph viij. In monte garisim adhuc appareret ruine vetustissimi phani edificati a zaraballa / de quo in primo. c. huius totius / ubi agitur de scemate templi hierosolomitani. Hi duo montes videri putantur circa hiericho secundum rogonem. In sichez allata sunt ossa ioseph de egipto ioseph. xxij. **Cap. xij.**

e montibus garisim et ebal dictum est supra. c. primo. et in primo. c. huius totius igitur. c.

De Thebe. c. xv.

hebes ciuitas est / distans a fonte iacob et eius transiōe quantum arcus bis potest iacere in amenissimo et fortissimo loco. sed aquis caret. In hac ciuitate de turri firmissima / mulier quodam misit fracturam mole in caput et ceruicem abimelech filij gedonis siue ieroboal iudicum. ix. ante finem / promissione diuina / eo quod occidit. lxx. fratres suos appetitu dominum di. ioc. ij. Re. xj. ante finem. Et nota quod a thebis egiptorum dicuntur thebei / de quo etiam sanctus mauricius fuit. A thebis grecorum thebani. Et a thebe iudeorum thebite / secundum Comestorem.

De gabaon. c. xvi.

abaon vrbis fuit magna / et vna ciuitatum regalium / maior hay / ut dicitur ioseph. x. in principio. et erat inter hay et gabaon saulis / supra rama et remon. j. leuca a gabaon. et est de tribu beniamyn. sita in parte montis sylo. vij. leucas de iherusalem in via que ducit neapolim secundum rogonem. In hac ciuitate quondam erat excelsum maximum / ubi salemo immolatis bestijs / diuinum meruit oraculum. iij. Re. iij. post principi. et. j. palium. xxj. in fine / quo dedit ire non valuit quoniam in area areuna iebusei immolauit / non peritius tunc. ut dicitur ibidem. Illud excelsum dicebant maximam reuerentie et honoris. quod ibi erat tabernaculum et altare olocousti / que erant tempore moysi. ut dicitur ibidem. Archaz tamen dominum / dauid iam duxerat in iherusalem / ut dicitur. ij. Re. vj. Huius ciuitatis incolae miserunt nuncios in galgala traouolenter inuētes fedus cum eo / quasi essent partibus in remotis ioseph. ix. in principi. et. xxij. q. iij. s. Illi autem / quod audierunt incolas hay male tractatos. Alia est gabaon saulis. de qua infra dicitur.

De hay. c. xvij.

ay vrbis fuit. iij. leucas de fonte helizei in montanis / a latere aquilinali montis quarētene. quam ioseph expugnauit rege eius infecto ioseph. viij. p. totum. De hay modicum ultra. j. leucaz quasi ad aquilonem est bethel ciuitas que et luza. de qua supra. c. xj. quaz hic in figura iuxta debitum situm suum / prohibuit depingere dorsum ipsius libelli curuatura. Inter bethel et hay fixit iacob tabernaculum et presstruxit altare Gen. xij.

De conualle illustri. c. xvij.

conualle illustris incipit circa montes gelboe et hermon. Mons gelboe est. j. miliaria a ierusalem In valle ista multa bella gesta sunt. quia ibi pugnavit gedon contra madian iudicum. vj. Saul contra philistinum. j. Re. ultimo. et. j. palium. x. et condemnatus est cum filiis suis. ut dicitur. ij. de doctina xpiana. est de singulis. Modernis etiam temporibus tartari ibidem presstruxerunt cum saracenis. Et est vallis multum amena et fertilis. et extenditur a loco illo in litore iordanis usque ad mare mortuum et irrigabatur ut paradysus antequam dominus subuerterat zodomam et gomozram. ut dicitur gen. xij. in medio.

De Quarentena. c. xix.

ons quarentena est in fine deserti montis a sinistra vie euntibus de iherusalem in hiericho quod desertum supra. c. viij. dictum fuit adomyn. et itur vno die de bethania marthe usque hiericho. ubi in via hoc desertum habet. In hoc deserto dicitur Johannis baptista deguisse comedendo locustas stridiles et mel siluestre Math. iij. Et hic mos quarentena est dimidia leuca a galgalis ad dexteram euntibus in hiericho. Hunc montem ascendendo a plaga occidentali. quia ab orientali aditus non patet pre eminentia quasi in medio ascensus est heremitorum siue capella ubi Christus ieiunavit. xl. diebus et noctibus Math. iij. statim post baptismum fuit autem baptisatus die omnia. Existente litera dominicali. anno. xvij. ciculi solaris. lunaris vero decimo. cum esset. xxix. annorum et. xij. dierum de anno xxx. ut cuius tradunt doctores Luce. iij. ibi. Et ipse ihesus erat incipiens quasi. xxx. et. Quatuor Mag. et Crisostomus dicunt eum tunc complexisse annum. xxx. Locus vero ubi Christus baptisatus fuit a hiericho distat. ij. leucis. et usque ad quarentenam ubi temptatus fuit. e. vna modica leuca. et absque dubio credendum est secundum Comestorem quod diabolus tunc apparuit ibi Christo in specie humana quasi sibi copatiens. Sic etiam duxit eum pedestre in iherusalem per cocleas super pinnae templi. sed de templo venit eum per aera secundum Greg. et duxit eum non in eundem montem secundum Boeth. sed in montem abarym. de quo Numeri. xxvij. i. medio qui est altior omnibus ibidem montibus. Et distat a quarentena. vj. leucis ad orientem trans iordanem. Et sic secundum eundem pacta temptatione iuit ihesus per finem bethabore ubi Johannes baptisabat in ennon in litore orientali iordanis Luce. iij. usque in galileam. Et viso eo dixit Johannes ad discipulos suos Ecce agnus dei ecce etc. Joh. j. et ad hoc sonat Math. c. iij. qui dicit ultimam temptationem fuisse de vana gloria in monte excelso valde. et eius temptatio fuit imitata circa medium februarium. s. xv. kalendas martii. quia baptisatus in epiphania ut recolit ecclesia. Lucas tamen exequit illas temptationes historialiter ponens vitam fuisse in pinna templi. Et sic dicitur cum Comestore quod in secunda temptatione duxit eum diabolus in quendam montem distantem a quarentena per. iij. leucas versus galileam. a latere bethel et hay australi. Et sic post ultimas temptationes in iherusalem regressus est in galileam in latere iordanis occidentali. et hoc in virtute spiritus. s. tpe suo miracula faciendo. non tamen illo anno publice predicavit in galilea in sinagogis usque ad sequens festum epiphantie. quoniam pro primo signo aqua in vinum in chana mutavit Joh. ij. anno etatis eius. xxxj. s. statim postquam miserunt iudei ab hierosolis ad iherosolimam interrogantes quare baptisaret et. iij. die post aduocationem nathanaelis ad ihesum secundum albertum. Et deinceps usque ad sequens pascha quod fuit secundum post baptismum

supremum discipulos collegit et occulte predicavit. quando Jobes baptista prime incarcerationis erat. Et in eodem pascha primo eiecit Christus ementes et vendentes de aro templi ut dicitur Joh. ij. c. scilicet tribus mensibus post miraculum in chana. Et in isto pascha cepit publice predicare in iherusalem. Et post. ij. annos quando. s. erat crucifigendus. hoc ipse egit in palamis secundum Alcuinum et Boeth. facta ista prima eiectione de templo iohannes nondum incarcerationis mansit ihesus. vij. mensibus circa iherusalem. et baptisabat non per se sed per discipulos Joh. ij. Cum autem audivisset quod iohannes traditus esset. s. in carcerem. reliquit iudeam et regressus est in virtute spiritus in galileam. et iuit per samariam et sedit super puteum Nathe. iij. Marci. j. Luce. iij. et Joh. iij. Unde claret secundum Lirac Math. iij. ibi. Cum audivisset ihesus quod traditus esset iohannes. quod omnia illa que Johannes enumerat. c. j. ij. et. iij. facta sunt ante iohannis incarcerationis. que alij euangeliste dimittunt. Albertus tamen vult quod post disputacionem cum nichodemore dicit ad tempus in galileam. et ite rediit. Ideo dicitur Joh. iij. quod post hec venit ihesus in iudeam terram. Patet etiam quod inter Christi baptismum usque ad eius crucifixionem fluxit quadruplex pascha. In primo. s. quando erat in anno. xxx. nondum completo quoniam in epiphania eodem anno fuit baptisatus. non erat in hierosolimis. nec publice in galilea predicavit. sed tres discipulos vocavit de mari Math. iij. Et quod ibidem sequitur quod circuibat totam galileam etc. intelligit Boeth. de occulta tantum predicacione. quod dissonat dicto aliquantulum prefato ipsius liri. Teneat igitur quod videtur prestantius. In. ij. pascha primo eiecit ihesus ementes et vendentes ut dictum est Joh. ij. In tertio pascha. de quo Joh. vj. in principio. non fuit in hierosolimis propter capitales inimicicias. quoniam etiam iohannes decollabatur. In. iij. cum gloria venit in iherusalem. et post. v. dies crucifixus est. anno. s. xvij. tiberni. Unde supra de Christi predicacione. c. v. in fine Item notandum ut dictum est Quod locus ubi Christus baptisatus est. distat a hiericho. ij. leucis. i. duobus miliaribus teutonicalibus ad orientem fere in loco illo ubi josue transiit iordanem cum. xl. miliaribus pugnatorem Josue. iij. in medio puulis et mulieribus in medio constitutis. procedentibus ruben. Sed et dimidia tibi manasse. Sacerdotibus statibus cum archa in arido fundo iordanis. quoniam iussit josue. xij. viris de. xij. tribubus ut de fundo iordanis ubi stabant sacerdotes levarent. xij. lapides portantes eos extra iordanem in galgala per constructionem altaris. l. stadiis a iordane. Galgala autem distat. x. stadiis a hiericho. et refert alios. xij. lapides de sicco in fundo iordanis in perpetua rei memoriam. De quibus iohannes baptista dixit demostrens illos Math. iij. Potens est dominus de lapidibus istis suscitare filios abrahe. Egressi sunt autem de iordane die xij. mensis primi. i. martii. qui sepius concurrit cum aprili iuxta lunationem.

Pleriq; volunt qd fuit annus iste iubilus in numero .l. ab inicio mudi iuxta hebraicam veritatem. defecerunt tamen ibi septem anni s; Bedam.

De fonte helizei .c. xx.

ons helizei pphete oritur sub; quaréna ad orientez fere qtu arcus iacit. cuius aquas amaras et steriles dulcoravit helizeus ut dicit. iij. Be. ij. Hic effluit et pcedit circa galgale ad austru. et impellit magna molendina. Postea in rivulos diuisus rigat calamellas et ortos usq; hiericho et infra. demu influit iordanez.

Doch .c. xxi.

och cast; est circa capestria iordanis de se. sech ad .j. leucaz ubi insidiator pholomeus ille filius abobi insidiose cepit symonez machabeu fratres iude. j. machabeoz ultimo. Et in eodez loco pplane videt trans iordanez tra galaad et duaz ibnu et dimidie tra esebon ciuitatis ubi seon regnavit iudici. xj. in medio Nueri. xxi. et Dent. ij. et Ps. cxxiiij. Seon regez amorreozum 2c. Sed esebon canticoz. vij. c. ibi. Oculi tui sicut piscane que sut in esebon non stat pro ista ciuitate s; m Liraz. sed p loco coputacionis Quidem etia; ibi motana moab. mons abarym et phalga. et nebo que sut directe ptra locu illu Ab ortu em iordanis sub monte libano usq; ad desertu pharan p. xxv. miliaria teutonica iordanis in utroq; latere capos latos habz et amenos. qui quidez campi debinc altissimis stringuntur montibus usq; ad finez iordanis. qui inter mare rub; et mare mortuu absorbet a terra.

Carith fluius .c. xxij.

arith fluius siue torrens est descendens de mote. ij. leucis a iordane ad capestria iordanis circa casale phesech ubi helias bibit qn coruus detulit ei carnes cu pane. iij. Be. xvij. ante meriduum vespere et mane. Postea iuit in sareptaz Quid infra capitulo. lxxxix.

Galgala .c. xxij.

algala est locus no longe a iordane ubi lo. go tpe filij israhel castrametati. quo etiam eis manna defecit. Et circucisi sut ibi oes qui nati sut in deserto. Ideo interpretatur collis ppuccioz vel circucisionis. De qua josue. v. post mediu. et. j. Be. x. et eiusdez. xv. et in multis alijs locis Uel galgala. i. reuelatio siue sanctificatio iuxta illud ps. cxiiij. facta est iudea sanctificatio eius scz israhelis. quia ibi abstulit dñs ab eis opprobriu. i. ppuciu egipti. qz iudei dicunt pzepticium immudiciez gentiu. Et fan; iudei circucisionez factam petra. i. silice usq; du dauid goliaz prostravit. tunc facta est ferro. j. Be. xvij. Hic etia filij israhel in capestribz hiericho fecerunt terciu phase quartadecima die mensis pmi. i. marcij. Primum fecerunt in finibus egipti Exodi. xij.

Secundu circa radicez montis syna anno .f. secundo egressionis de egipto. Terciu hic. Et extuc intermissum fuit vna cu circucisione usq; hic. scz in terra pmissionis. Et est galgala aliquando pme declinationis. aliquando secus de pluralis numeri tantu. Aliquando dicitur galgalis indeclinabiliter.

Vallis achor .c. xxiiij.

allis achor est de galgalis ad dimidiaz lera cam cotra austru sub monte. ubi idetz achor fuit lapidatus de tribu iuda ppter furtu anathematis. Ciuitas dicebat anathema quando oia comburebant cum ciuitate capta et fiebat cumulus cineris deo acceptus. Metallina tri que p ignez purgant in tali combustione ciuitatis in vsu tabernaculi et templi ac vasoz reseruantur. Achor vero captus cupidine subtraxit de spolijs rubeaz clamide auro pteptaz habentem pondus. cc. sicloz. tulitq; totidem siclos argenti regulamq; auream sine ligulaz ad modu lingue factam. l. sicloz et fodit in tetra. Ideo domino iubente lapidatus est ante q euertebatur hiericho Josue. vij. c. et. j. q. iij. et. xxiiij. q. iij. Si ea. et. s. Hic itaq;

De hiericho .c. xxv.

iericho est de galgalis ad orientez vna modica leuca glorioza quondaz ciuitas. nuc vero habens. viij. domos villula dici poterit. Hanc josue. vij. diebus circuiens. die septimo in septimo circuitu fudit fecit corruere in muris suis. septimo die azimoz. Et raab cu omi domo sua saluatam salmon de tribu iuda duxit in vxorez qui genuit boos auum illius boos qui genuit obeth. Tres enim cotinui. pater. filius. nepos dicti sut boos. Matheus tri vnuz tantu de his ponit. c. j. Prope hac ciuitatez illuminatus e a xpo cecus Luce. xix. Ad duas leucas de hiericho post iordanez est capella in honorem johannis baptiste edificata ubi quidam dicunt dñm baptisatu. Alij dicunt q iuxta salem siue salim. de qua Johannis. iij. sed ecclesie solennitas cotradicit. De locis trans iordanem ad orientez nunc silendum est quousq; loca terre promissionis digesta sunt.

Mare mortuum .c. xxvi.

are mortuu quod et lacus asfalti Genesis xiiij. i. i. bituminis dicitur uel mare salis. quia salissimum siue mare saluarum quondam fuit locus amenissimus irrigatus ut paradysus. Genesis. xiiij. ante q dominus subuerteret zodomaz Homozram. adamaz. seboim. balam siue segoz Nam iste ciuitates quinq; iam dicte subuerse sut. Licet segoz post dicebat etia; Genesis. xiiij. circa principium vallis siluestris. et etia; scdm hebreos campestris. quia nemora et rubetaab xno agros vero arabiles ab alio latere habuit.

Nunc vero mare mortuu dicitur qz viuum non
 gignit / viuum non recipit. ideo aurbz aquaticis et
 piscibz caret. A vêtis vix mouet. omne qd mor-
 tuu est mergit et in pfundū mittit / in ppetuaz
 vlcōz et rei meōriaz peccati sodomitici. Iudeaz
 et arabiaz diuidit / hns iudeā ad occidentez. ara-
 biam vō ad orientē. in qua deserto sicut i inuio
 israhel. xl. ānis aberrauit. Naz in litorē eius ori-
 entali est mons reab / olim dictus petradeferti.
 nūc vero crach dicit. et est castrū munitissimū.
 et soldanus possidet illud. Itē est ibi ab oriēte
 terra moab et ammon et mōs seir / de quo gen.
 xij. Alius est eciaz mons seir ultra galileaz Et
 s̄m isidoroz li. xij. extendit in longū ab aquilōe
 in austr septingētis octogita stadis. i. fere. viij.
 miliaribz teutonicis usqz ad desertū pharan.
 et centū in latitudine. i. ultra. iij. miliaria ma-
 gna teutonica. et videt in israhel de turri mo-
 nasterij in mōte syon quasi p. viij. miliaria nra
 Totaz in circuitu regionē eius vapor inutilem
 reddit / sic qz nec gmen pferat. Et est a dextris
 eūtibz de israhel ad iordanē ad. iij. pua miliaria
 illius parte de hiericho. Circa eius litora poma
 nascunt virida et pulcra appetitū puocātia.
 q̄ si aperueris cinerez inuēies sedū. fumūqz ex-
 traiciūt quasi adhuc ardeāt. Multa de isto scri-
 bant mari horrenda / que p̄tiseo. qz solū sitū lo-
 coz p plano lrālī biblie intellectu intēdo igit̄ zc
 Illud tñ digne cordi est cōmendandū atqz sine
 modo horrendū qz deus post tot milia annozū
 peccatū illud taz horrendissime in terra circūia
 centi punit a dextris et sinistris plusq̄ in dilu-
 uio. Quid igit̄ factū est de aiabz istis miserabi-
 liozibz. Et quid fiet de peccato maxio. i. supbia
 s̄m Auq. p̄s. xvij. ibi. et emundabor a delicto
 maxio. Emittit eciaz hoc mare de fūdo in lius
 frusta bitumis nigra. et p̄sertim tpe inūdacois
 qd glutez iudaicū appellant. qd ut mlti asserūt
 nō nisi sanguine mēstruoso frangit. ideo in cir-
 cuitu puteos pyramidibz tectos p̄les hz. Dicūt
 eciaz aquas iordanis quīs p̄terfluāt / hoc mari
 nō miseri / sed p mediū eius clarioz vestigio lu-
 culent transmeare. Lucerna ardens iniecta illi
 supnat / extincta mergit. Despasiān. ut refert
 iosephus quosdaz vinctis retro manibz nephā-
 dos in hoc iussit mare alte p̄ici. et oēs tanq̄ vi-
 spūs / surū repulsi defluitabant. Distat aut̄ hoc
 mare ab ebron. x. miliaribz ad orientem.

Bethagla. c. xxvij.

ethagla qd interpretatur dom. plangentū est
 iuxta mare mortuu ad. ij. leucas a hiericho / ubi
 iacob deplactus ē a filiis israhel / platus de egi-
 pto Gen. l. post mortē suaz diebus. lxx. cū ma-
 gno appatu. postea sepultus est in ebron in spe-
 lunca duplici transito p̄s iordane. a quo p. j.
 leucaz distat bethagla. Et habitant ibi nūc mo-
 nachī greci. nec est iste locus area adad / que est

ad orientez iordanis benefis. l.

De Segoz. c. xxvij.

egoz opidu est. v. leucis de hiericho contra
 affricū. et interpretatur pua Tradunt hebrei hoc
 opidū balaz dictū gen. xij. ut supra. c. xxvj. de-
 ctū est. et post saliaz. et ysa. c. xv. vitulaz p̄ster-
 nantez noiat illud. qz tercio tremotu absorptū
 sit. i. postq̄ loth egressus est manēs in monte.
 qz timuit terremotū in ciuitate segoz Gen. xix.
 q̄diu tamen fuit loth in ea pepit dñs ciuitati-
 sz postea alijs iaz. iij. ciuitatibz sumeris / eciana
 et ipa segoz que modo palma dicit. perijt. et est
 sub monte engaddi.

De statua salis. c. xxix.

atua salis est inter motez engaddi et mare
 mortuu in valle nō longe a segoz / ubi sūt multī
 vermes / et p̄sertim serpens tirus vnde tiriaca
 pficitur / qui vix est longitudis cubitalis / et to-
 tus hispidus. cuius morsus vuln. putrefacit in
 circuitu / et subinde occidit. Tirus in die p̄ncipio
 sissimus ē. ouat intus / et anteq̄ egredit fit asal
 et sic generat sibi simile. lutei est coloris rube-
 diē p̄mixtus / ad modū digiti grossus. et nisi cecus
 esset infinita mala ageret. Dicūt hebrei qz uxor
 loth ideo in statua salis p̄uersa est / qz hospites
 more sodomozū odiuit / et ipi loth sal mīstrare
 p̄ p̄dimēto cibi p̄ hospitibz. f. angelis coquēdi
 noluit / eadez nocte. Nobis aut̄ insinuat s̄m hie-
 ronimū qz ad p̄stina peccata reuerti nō debem.
 Ideo dicit luce. xvij. Meozes estote uxoris loth
 Nā pena imp̄ erudicio est iusti. qz multa / p̄s-
 facta p̄phetant nobis / quid sit faciendū et fugi-
 endū. s̄m aiaz tamē in statua salis nō est p̄uer-
 sa / ut dicit Augustinus. xvj. de ciuitate. c. xxx.
 Hanc statua salis dicit iosephus libro p̄mo. c. viij.
 antiquitatum se vidisse.

De monte engaddi. c. xxx.

ons engaddi est circa litus occidentale ma-
 ris mōrtui. vj. leucis de bethleem. et vna leuca
 de segoz. In hoc mōte dauid sepi. latuit a saule
 p̄secutus. j. Re. xxij. et fuit de sorte iude Josue.
 xv. in fine. In circuitu huius mōtis erat vinea
 balsami. de qua Cant. j. quaz cleopatra regina
 egipti tpe herodis magni / fauēte sibi anthonio
 p̄tra velle herodis tulit in egiptū. quaz nūc solū
 xpiani colunt in egipto. Et irrigat de fonte / in
 quo dicit maria vgo sepius lauisse jhm. Datus
 vero habet longitudinez q̄tum arcus bis iacet.
 et latitudinez ad iactū lapidis. Surculi tamen
 nobiles manserūt in finibus engaddi / qui a sa-
 racenis coli nolūt. Et xpiani non habitant ibi.
 Montes vero engaddi sunt ita alti et p̄rupti qz
 se videntibus horrorem incutiūt.

De valle benedictionis. c. xxxj.

allis benedictiois est inter thecua et engaddi
 loco medio / ubi iosephad rex iuda fidelis vicit
 ydumeos et amonitas cū innumeris de moab.

ij. Paralip. xxiiij. ante finem. toto locus ille vocatus est vallis benedictionis a qua herodii castrum distat ad vnam leucam supra cap. ix. ad aqilonem

De Thecua xxxij.

Thecua civitas est in monte ad duas leucas de Bethleem versus colle achille. vbi amos prius pastor bouum factus est per spiritum sanctum; verus propheta Amos. c. j. ibique sepultus est. postquam eius orphostas rex israel nocte per terna transfixum interfecit. De Thecua fuit mulier prudens que loquebatur ad David pro Absolon. ij. Re. xiiij. in principio.

De Zyphe. c. xxxij.

Syph opidum distat octo miliaribus illius patrie ab ebron versus orientem. et quinque de thecua inter orientem et austrum iuxta desertum quod etiam syph dicitur. vbi legitur David latuisse aliquo tempore. j. Re. xxvi. quando eum zibeai accusauerunt saul in gabaa. ideo David fecit psalmum liij. dicens. Deus in nomine tuo saluum me fac. Vide ibi titulum psalmi cap. xxxij. vide in. c. xxxvij.

Desertum mahon vbi mons carmel. c. xxxv. Mahon desertum de quo. j. Re. xxvi. adiacet ad austrum zyphe. et hic est mons carmelus vbi nabal vir durus habitavit quem David occidere disposuit. j. Re. xxv. cuius postea uxorem abigail duxit feminam prudentissimam et achinoem. ideo saul abstulit ab eo micol filiam suam et dedit eam falsi legis doctori qui non cognovit eam. ideo David eam postea recepit. ij. Re. ij. Nec peccavit David multiplicando sibi uxores contra textum Deuter. xvij. quod iste textus loquitur de mulieribus alienigenis.

De colle achille. c. xxxvi.

Collis achille est tribus leucis contra austrum de monte engaddi qui est de bethleem sex leucis. et est ibi iam castrum inexpugnabile quod dicitur messeda. In hoc colle David fugiens saulem aliquotiens latuit. j. Re. xxvi. vbi David cum abisai nepotissimo tulit hastam et citharam saul.

De terra amalech. c. xxxvij.

De deserto mahon contra austrum et orientem est terra amalech. quod iussus est saul subvertere. j. Re. xv. habitatoribus eius interfectis vbi saul graviter peccavit. xxxij. dis. §. Ad hec vero. et j. q. iij. §. Ite peccato. et. xxxij. q. iij. in principio. et. ij. q. vij. §. Dis itaque. De ista terra multa fit mentio in exodo multis in locis igitur. De monte syna. mari rubro. deserto phares et multis alijs nulla hic fiet mentio. nisi prius de scriptis locis in terra promissionis.

De betachar et rama c xxxviii

Betachar est villa tribus leucis de bethleem contra austrum in via in ebron in alto loco. Cui adiacet alia via dicta rama excelsa valde. de qua tota videtur arabia. mons seyeret omnia loca circa mare mortuum et mons abarim. Contra occidentem vero totum litus magni maris cum

suis civitatibus. s. Joppe Gaza etc. et tota terra philistinum usque ad desertum sur De rama beniamin. vide supra. c. x.

De Bethleem. c. xxxix.

Bethleem que quondam effrata dicebatur. distat a Iherusalem versus austrum ad quatuor miliaribus illius patrie secundum regionem id est duobus miliaribus teutonicis in sinistra parte vie que ducit ebron ad iactum unum arcus a via Prius tamen occurrit cabrata siue sepulcrum Rachelis iuxta viam ad dextram que obijt in partu quando genuit beniamin Gen. xxxv. ante finem. Omnes alij filij iacob nati sunt in mesopotamia sirie absque ultimo. s. beniamin. Et iacob posuit duodecim lapides super sepulcrum eius quod fuit gloriosum. secundum numerum filiorum israel. et imminet eidem pulchra pyramis. Similiter contra bethleem est turris adar siue gregis. vbi iacob rachele mortua aliquantulum gregem suum pascebat. quo etiam tempore ruben primogenitus iacob et lie. condormiuit balam concubinam iacob ideo maledicitur. Gen. xlvij. et illa turris distat de bethleem quantum arcus quinquies iacet. vbi et angelus nuntiavit pastoribus cristum natum Luce. ij. et cantabat celestis exercitus Gloria in excelsis deo.

Et est bethleem sita in monte competenter alto sed arto habens longitudinem ab oriente in occidentem vbi est introitus. et est ibi cisterna circa portam cuius aquas david desideravit. ij. Re. xxxij. in medio non tamen bibit sed deo immolavit. de pe. dis. ij. Et cognoverunt. §. opponitur. In fine orientali civitatis bethleem sub rupe que erat circa murum civitatis vbi creditur fuisse stabulum est presepe domini incisum in petra. vbi salvator mundi natus est in sordibus ut mundi sordes tolleret Luce. ij. Juxta predictam rupem ad quatuor pedes tantum est alia rupes capatior sub qua aliud erat presepe in quo dulcis ihesus mori natus coram boue et asino est reclinatus. et proculdubio fuit vna rupes. sed factum est ostium in medio rupis per quod in choram ecclesie de capella illa est ascensus per decem gradus Nam tot facte sunt ibi ante tempora ruine quod ecclesia tantum est eleuata ultra capellam nativitatis christi. Est autem capella illa preciosissima operum musini. et est marmore strata. In loco vero vbi virgo peperit est tabula marmorea per celebrantibus strata. Etiam de lapide presepi vbi christus natus est nuda habet ibi pes vna. et sistrum de presepi vbi reclinatus fuit que loca fideles. non sine lacrimarum effusione deuotissime osculantur. Ecclesia sistrum est valde pretiosa et ad deuocionem ordiatissima. mira hinc pictura. a mundi creatione usque ad christi aduentum. cuius etiam pavementum stratum est marmore diuersorum colorum. In exitu hinc ecclesie confinis aqilonem est abitus claustrum moachorum de quibus aliquos per quod vbi adhuc cella et locus sancti Ieronimi videntur.

In australi vero pte chozi ostenditur locus ubi herodes iussit multos occidi pueros ppter xps. quoz corpora dicuntur ibidez sepulta. quedaz eciaz dicit rozgon sepulta fore. iij. miliaribus istis a bethleem vsus thecuaz in pte ad meridiez. De ecclesia ista ad lapidis iactu fere ad oriente est ecclesia sancte pauli et Eustochii filie eius ubi et sepulcra earundez. Iste sunt quibz scs hieronimus mtra scripsit. Ecclesia aut bethleemitanaz supradicta saraceni multu honozant pze omibz ecclesijs beate vginis. quaz quida soldanus voluit spoliare et ornamenta eius in babiloniaz egipti transferre in edificacoez sui palacij. Et etce artificibus ad execucioez huius cu instrumentis accedentibz diuina dispensacone serpens ingens egressus est de integro pietate. et eos tm terruit q soldanus mandatu reuocauit. et ecclesia post velut ante pmanit.

De Bethsura. c. xl.

Bethsura castz munitissimu qd tpe machabeoz est pstruicu. quodqz anthioch^o adolescens fraudulent cepit. j. macha. vj. ante fine. Distat quasi p leucaz de irim. situ in latere motis ptra bethsech et bethleez. et de domo zacharie p alteram dimidiaz leucaz. Et interpretatur domus fortitudinis eius.

De bethsech. c. xli.

Bethsech est villa in sorte iude de bethleez ad dimidiaz leuca ptra occidentez ubi captus fuit adombeseth a iuda et simeone amputatis sibi sumitatis manu et pedu. i. pollicibus szm hz breos ne amplius posset pugnare. qz ita seuer^o fuit q. lxx. regibus amputauit manus et pedes et sub mensa eius nutebant iudicu. j. post pnicipiu. In ista villa est optimu vinu. et in circuiacentibz a descensu vallis raphaim usqz ad torrentez botri. Et xpiani colunt terras illas dantes soldano censu magnu. Naz saraceni szm legem suaz viuentes vino no vtunt neqz vineta colunt.

De domo Zacharie. c. xlii.

domus zacharie patris iohannis baptiste luce pmo est. iij. miliaribz illius patrie de thrlm. i. circa. iij. miliaria teutoicalia inter austz et occidentez. et. iij. leucis de neelescol. Hanc intravit virgo maria exiens de nazareth p ciuitatez hierusalem. Nota locoz distantiaz et non modicaz viaz spaciata est ut eciaz supra dictu est. Huc zachariam dicunt ambrosius et beda. similiter et Surgenlis fuisse sumu sacerdotu. i. pontificez. quous Lara ab eis declinet luce. j. Unde ambrosium sup lucaz. et Bedam in omelia.

De nobe. c. xliij.

Nobe ciuitas sacerdotu que nuc betenopol dicitur distat ab emaus. iij. leucis. et a domo zacharie. ij. leucis inter aquilonu et occidentu in via que ducit diospolim siue lioda et ramatha

siue ramathaim. Hic danio accepit gladius goliad getxi et edidit panes ppoliconis cu suis. j. Re. xxj. quare saul postea occidit ibidez achimelech pontificez et. lxxxv. viros dignos int quos multi erant sacerdotes. j. Re. xxij. Hic tpius fuit hic archa et tabernacu m fedoris. Unde infra capitulo. lxxxvj.

De Sochoth. c. xliiij.

Sochoth iude est iuxta vallez therebinti ubi dauid puer in fuda et lapide occidit goliad getxi de ciuitate geth. j. Re. xvij. et. xv. dis. Sca romana. et. ij. q. v. monomachia. ubi ad austz fere p. j. leucaz descendit via de thrlm in ramatha et joppe. Aliud est sochoth circa salim. de quo gen. xxxij. ante finez tms iordanu ad orientez. ubi venit iacob et fixit tabernacu postq pacificatus est cu esau datis pus muneribz.

De valle raphaim. c. xliv.

Raphaim est vallis inter emaus et bethsuraz ubi tpe dauid pgregati sunt philistim ut pderet eu. eo q vnctus esset sup vniuersu thrlm. Sed dauid auxilio dei dispsidit eos. j. palip. xiiij. in medio in baalpharasim et simulacra eoz combussit que ibi philistim fugies dispsus ut aqua dereliquit.

De Neelescol. c. xlv.

Neelescol. i. tozres botri. ij. leucas est de ebzon ndua inter aquilonu et occidentez. dicit eciam vallis lacrimaru. Hic tulerunt. xij. exploratores palmituz eu vna sua mala gnata et ficus reuerfi in cades q fuit mansio. xxxij. filioz israhel ad aaron et moysen post. xl. dies exit^o sui Numeri xij. Moyses tm et aaron non miserunt eos de setanq de se. sz ppter ppli importunitatez. Ideo postea facti rebelles errauerunt annis. xl. in heremo. Ideo dicit numeri. xiiij. post mediu. filij vestri erunt vagi in deserto annis. xl. et portabunt fornicationez vestram.

De valle lacrimarum. c. xlvij.

Vallis lacrimarum q est speluca quedu in rupe a latere australi ebzon veteris. Ab agro damasceno optum bis iacit arcus est locus ubi adaz et eua interfectu filiu abel a fratre cayn luserunt annis. c. et in ppetuu ptinuissent nisi diuinitus eis reuelatu fuisset q seth essent generaturi. p lineaz cuius xpc esset nasciturus. Erat aut adaz cxxx. annoz qn genuit seth scdm methodu et lxx. interpretes. In eadez speluca adhuc sunt lecti ade et eue in rupe. et fons intus scaturiens vni bibebant. At hz spelunca in longitudine pedes circiter. xxx. et totidez in latitudine. Et sub eade valle descendit via ducens de ebzon in gazam.

De Agro damasceno. c. xlvij.

Agro damascenus est de speluca duplici vsus occidentez optum iacit arcus bonus. et est terra illa rubea et flexibilis ut cera. et portat in egi.

ptam et ethiopia et alias mundi partes p mer-
catores saracenos et peregrinos vendentes pro
speciebus precaris. Et tamen modica est fossa
illa siue fouea. vix ad hominis staturā profūda
et vix quatuor aut quinq; in ea homines starēt
aut sederent. De hac terra madefacta factus est
Adam noster prothoparens secūdu corpus. sex-
to die mundi prope meridiē. Postq̄ deus eo
p̄ die fecerat iumenta. reptilia et bestias. s. viij
kalendas apulis. Et creatus secūdu animam in
gratia et omniū virtutū habitu ut dicit Tho-
prima pte. q. xc. De illa terra dicitur q̄ gesta-
tem se conseruet a casu. et ab impetitione nociui
animalis. Vallis ista circa ebron est multū fer-
tilis et amena ad manendū. De fossa ista cōtra
austrū ad iactū arcus est locus vbi cayn occidit
frēm suum abel Sen. iij. Quidam asserunt q̄
sit occisus circa damascū quod stare vix potest.
Vide cap. cii.

De spelunca duplici siue Ebron noua. Capi. xlix.

Ebron noua edificata est i loco illo vbi erat spe-
lunca duplex. et est de veteri ebron quantū arc⁹
iacit inter austrum et orientē. de agro vero da-
masceno totidē; sed ad orientem. Et ē spelūca
duplex q̄ i vna seplū sūt viri i alia mulieres. s.
in inferiori. et est de Iherusalē per vnā dietā ver-
sus austrum secūdu Ihero. de distantijs locozū.
In hac spelunca sepultus ē Adā cū eua secūdu
Ihero. xij. q. ij. Ebrō quāuis quidā dicāt Adā
sepultu in caluaria circa Iherusalem. quod tamē
doctoribus non placet. Ibi etiā sepulti sūt Abra-
ham et Sara Sen. xxiij. ante medium et eius dē
xxv. Ysaac et Rebecca Jacob et Lya Sen. xlix.
et canone quo supra. Et saraceni venerant hūc
locū plusq̄ sepulcrum machameti. qui est sepul-
tus in ciuitate mequa siue meta in arabia mag-
na. cuius sepulcrū visitant saraceni sicut nos li-
mia scōz Petri et pauli Et spelūca duplex erat
quondam in ecclesia cathedrāli. sed saraceni nūc
istā ecclesiam redegerūt in mameriam. fecerūt
etiā ibi municōz in qua erāt lapides centū pedū

De machameto. c. l.

Iste machametus originez habuit post multas
generationes ex ismaele filio Abrah patriarce
de agar ancilla de qua Sen. xxi. Huius macha-
meti pater dicebatur abdalla. et mater emma.
Ibi genuerūt eum in arabia in villa itraryp cir-
ca mequam siue metam ciuitatez. Informabaē
autē hic machametus ab astronimo de hinc a
quodā iohāne apostata monacho de antiochia
arriano. et p̄doctus est legē iudaicā et xpianāz
perfidissime contra omnē scripture veritatē. s.
cū ambo essēt in egipto. Machametus quoq;
fuit primo pauper. sed p mercancias et fraudes
surrexit atq; rapinas. et tandē dyabolo plenus

et omni astucia voluit in regem saracenoꝝ sub-
limari. ideo legem perfidissimā post condidit.
q̄ circa finē eraclij imperatoris p̄mulgavit qui
cepit anno domini sexcentesimo decimo tercio et
xxx annis secūdu historiā romanoꝝ imperauit.
Libidinosus ut bestia. et ambiciosus ut Satha-
nas fuit. nam et peccatū sodomiticum no pro-
bibuit. Tandē malefitio egit vt tadiga vidua.
et regina arabum et ismahelitarūz matrimonio
sibi fuit copulata. Quidā dicūt eum cepisse reg-
nare anno septimo Lotewici primi. Post venit
in hispaniam et predicans ibi Dixit Ihsū xp̄m
natū esse de virgine sed non esse deū Et cū fere
per sanctū patrē ysidorū archiepm hispalensem
apprehensus fuissz. monitu dyaboli euasit in af-
ricam. deinde in arabiam et infinita morbida
dicauit. q̄ vnde tantus cepit sibi populus adhe-
rere q̄ totum imperiū orientale ipsius eraclij cō-
mouit. tamen diuino nutu morbo caduco labo-
rauit Columbā docuit q̄ grana de aure eius ac-
cepit. ideo populus credidit q̄ spūsanctus euz
dei legē perdocuit q̄ predicauit. Et cum. x. an-
nis regnauit in damasco discipulus ei⁹ albunoz
veneno fortissimo clam eum extinxit. qui cū se
grauari sensit omnibz quibus potuit indicauit
se iam moriturum et tercia die resurrecturum.
et corpus suum in celum deferendum. sed cū xi.
diebz inhumatus iaceret et p̄re fetore nemo ap-
propinquaret. canes carnes eius comederant.
et postea ossa eius sepulta sunt in quadam ciui-
tate que arabice meduiarazel dicitur. Dehinc
cognati eius omnia figmenta interpretati sunt
in melius ut magnificarētur a populo et laute
inde viuerent. et tandem elegerunt ei successorē
quem calaphan. i. h̄redē vocauerūt Cōtra quē
alius surrexit nomine hali patruelis machame-
ti qui se digniozem machameto estimauit. ideo
legem eius cepit in certis articulis destruere. et
id quod ipse voluit addere. Unde contigit cale-
phan qui solus voluit soldan⁹ noīari. qz plures
adherentes habuit dñari in oriente. haly vero
in egipto. Et ex diuersa lege facta ē magna po-
puli dissentio in successoribus vtriusq;. Postea
minoz calapha egiptius domino suo quasi hūi-
liatus cepit se prosternere soldano egiptio et p̄-
diciose claua ferrea egiptiū occidit. et omnes su-
os disperdidit. et solus monarchiam tenere ce-
pit tam in oriente q̄ in egipto. blandicijs ac mi-
nis omnes compellens ad leges suas. Tandēz
sedem imperialem in ciuitate marchue q̄ quō-
dam carthago dicebatur locauit. et non solū in
ethiopia et egipto. affrica ve domiabatur. sed
etiam in hispania in magna parte Ipsum vero
calephan orientalem odio habuit cūz omnibus
suis successoribus vocans eum regem genciūm
se vero regem credentiū. Ideo continuū scissa ē
inter saracenos orientales et occidentales. quod

utile est xpianis qui diu essent dissipati nisi do-
min^o custodierit ciuitate. et petri nauicula gu-
bernaret. **Hec de Machabeto breuiter.**

De Ebron vetere. c. li.

Ebron vetus est de ilice mambze per dimidiaz
leucam ad dexteram iuxta viam. quondam ciuitas
arbee dicta **Ben. xxij.** in principio. in monte si-
ta. in qua Dauid septem regit annis. **ij. Re. ij.**
et est de Ebron noua quantum arcus iacit versus
aquilonem. Ad hanc applicuerunt expoliatores.
Numeri. xij. in medio euntes ad torrentem botri
et postea facta est ciuitas caleb. **Josue. xij.** post-
quam eam Josue expugnauit **Josue. x.** ante finem.
Hic etiam habitauit Abram **Ben. xij.** Nunc vero
destructa est. Et distat de Iherusalem per dictas
vna versus austrum. **Hec dicitur Josue. xij.** in fi-
ne caristharbe. i. ciuitas quatuor seculi patriarcha-
rum qui in finibus agri eius. i. noua Ebron cum
suis vxoribus sepulti sunt ut dicitur est supra. **c.**
flx. et idem **Ben. xxij.** in principio. vel dicitur
sic a quatuor gigantibus. ibi sepultis. s. arbe siue
enach. hayma. sesai et tolmai. **Josue. xv.** in me-
dio. qz Josue eos ibi deuicit.

De mambze. c. liij.

Mambzes vel Mambze Aner et Escol tres fra-
tres erant Amozrei. Abrahze confederati. cu-
bus etiam substantiam ipsius Loth ac ipm captu-
ab inimicis redemit circa Dan. **Ben. xij.** adiu-
ctis sibi. **ccc.** vernaculis. Couallis aut Mambze
a seniori fratre cognoscitur in qua habitauit Abra-
ham circa quercum vel threbintum aut ilicem agi-
gi que nunc dirps dicitur. Et ostendit ante ostium
tabernaculi Abrahze. et scd3 Ihero. stabat hec ar-
bor vsqz ad tempora Theodosij. que cepit ano-
dm. **cclxxvij.** Et illa que nunc ostenditur ibi ab
alia. s. prima que aruit nata fuit et est medicina-
lis habens folia vt lentiscus. sed fructum om-
nino sicut quercus. Et est Mambze plusquam ad vnam
leucam a Rama. de qua dictum est supra capi-
xxvij. vbi betachar. et est ad dextraz prope vi-
am regiam que ducit Ebron. de Ebron vetere p
dimidiam leucam. Hic Abram diu habitauit
et angelos hospicio recepit **Ben. xvij.** quia taz
humanus fuit qz ideo circa viam habitare vo-
luit vt vnicuiqz hospitalitate exhiberet et pedes
lauaret. **xlj.** dis. in principio. et. **c.** Quiescam^o.
et. **xxv.** dis. **c.** sexto die. Etiam est ibi mons di-
ctus Mambze.

De Philippo dyacono. c. liij.

Ions est circa Mambze riuum faciens tenden-
tem versus Neelescol vt supra. **c. flvj.** i quo per
mediam leucam ad leuaz Neelescol philippus
dyaconus. non ille apostolus baptisauit eunu-
chum regine candacis de ethiopia Actu. **vij.**
omnes ille regine candaces dicebantur. sicut Ro-
mani imperij regine dicuntur imperatrices.

De Dabir. c. liij.

Dabir que Judicum primo dicitur cariatbsephze
id est ciuitas literarum quia scriptores habita-
bant ibi. distat ab Ebron noua ad duas leucas
versus austrum. Hanc cepit Othoniel filius Ce-
nes frater Caleph minor et vterimus tantuz et
per hoc meruit Axam filiam Caleph in vxorez
cui gementi dedit Caleph irriguum superius et
inferius id est agros irriguos circa ciuitate hac
ad orientem et occidentem. quia ciuitas ardua
fuit. In legaliter Othoniel cepit matrimonio
filiam fratris sui sine peccato non est presertis ope-
ris. Nunc vero stilus dirigendus est ad loca in-
fra Iherusalem ad occidentes. dimissis egipto-
mani rubro. monte syna et ceteris quousqz terra
saocia exposita sit.

De Emaus. c. lvi.

Emaus de quo Luce. **xxij.** castelluz est. distas
a Iherusalem versus occidentes stadys. **lx.** id est
duobus miliaribus teutonicalibus magnis ex-
tra portam negotiatorum. et dicitur nunc Nico-
polis vbi discipuli dominum cognouerunt in fra-
ctione panis.

De Bethozon. c. lvi.

Bethozon inferior in tribu beniamin est tribus
leucis de Iherusalem fere ad occidentes sub mo-
te sylo de sorte filiorum Joseph. **Josue. xvj.** in
principio. Et pmi. Machabeoz. **ij.** post princi-
pium. et data est leuitis in sortem. Alia est be-
thozon supior. de qua etiam Josue. **xvj.** Et vtraqz
edificauit sara filia ephraim no illi ephraim
filius Joseph sed longe post. **j.** Paralip. **vij.**

De Cariathiarim. c. lvij.

Cariathiarim vna de vrbibus Sabaonitarum
est tribus leucis cum dimidia euntibus de Ihe-
rusalem in Liddam siue diospolim versus occi-
dentem. Hic mansit Archa viginti annis postquam
reducta est per philisteos. **j.** Regu. **vj.** in fine. ut
patuit etiam in principio huius tocius.

Lachis. c. lvij.

Lachis similiter vrbis Sabaonitarum est infra
Cariathiarim fere ad occidentem ad duas leu-
cas et est de tribu beniamin. Hanc debellauit
Josue dux. **Josue. x.** ante finem. Postquam expug-
nauit Magedam et Lebnam. De eadem dicitur
Judicum. **xvij.** post principium. Hic etiam Ama-
lias filius Soas occisus est. **secundj.** Paralipo-
xxv. in fine. Hanc etiam obsedit Sennacherib
rex assiriorum quando misit nuntios ad Ezechi-
am regem Iuda. **iiij.** Regu. **xvij.** post principium.

De monte modin. c. lix.

Mons modin est inter Iherusalem et Lidda
duabus leucis est de bethlames quasi ad austrum
et octo miliaribus illius patrie de Iherusalem.
et est altus ita ut i mari mediterraneo videat.

Hic sedit **Mathias** sacerdos non pontifex et filij eius. **j. Machabe. ij.** Similiter et sepultura eorum est hic. Multa hic sunt facta que habent in libris machabeorum.

Bethsames. c. lxx.

Bethsames iuda opida est de cariathiarim versus austrum ad duas leucas in tribu dan. In caupo huius ville visa est archa domini nuda. reducta per duas vacas de accaron tempore messis triticee. **j. Re. vi.** et ceciderunt multi. **s. l. miliaria** de plebe. Alia est **Bethsames** in neptalim de qua non est ad propositum. Hic etiam est lapis adiutorij **abnezzer. j. Re. vij.**

De tamna et odolla. c. lxxi.

Odolla qua dicunt **eglon** est. **xij. miliaribus** de **emaus** inter orientem et meridiem **Sen. xxxvij.** Hic **iudas** patriarcha duxit uxorem ibidem. et inter **odollam** et **tanata** siue **tanas** postea peccavit mortaliter cum **thamar** ibidem. et **xxxij. q. iij. meretrices.** Vide de **sampson** **Judicij. xvi.** in principio. Alij asserunt quod **odolla** et **eglon** fuerunt diuersa opida et ad hoc facit textus **Josue xij.** in principio. Sed **rozon** ponit pro eode quod parum distabant.

De lebna. c. lxxij.

Lebna ciuitas in tribu iuda fuit non longe a **lepis** et duabus distabat leucis a **lidda** que et **diospolis** inter aquilonem et orientem. Hanc destruxit **iosue** dux **Josue. x.** post medium quando etiam cepit opida **azecha** et **maceda** et est **azecha** tribus leucis a **lebna** in via que ducit **gaboon.** Hic etiam in spelunca. **v.** reges se absconderunt quos postea interfecit. Vide totum **Josue. x.** Hic etiam **lebna** expugnauit **sennachrib** rex assirorum. **quart. Re. xix.** in medio. Alia est **lebna** in tribu **ephraim** circa **machinas** infra. **c. lxxvij.**

Ramatha sophim. c. lxxij.

Ramathaim sophim de qua. **j. Re. j.** in principio. que **Mathi. xxvij.** dicitur **arnimathia** est de **Iherusalem** ad. **x.** leucas ad occidentem. partim in tribu **beniamin.** et partim in tribu **ephraim** sita in monte **ephraim.** non alto quasi in planicie non longe a **diospoli** siue **lidda.** Hic fuit **Samuel** natus et septus. Hic habitauit nobilis **decurio** **Josue** discipulus **christi** occultus qui et ipsum sepeliuit **Mathi. xxvij.** et nunc dicitur **ramatha** vel **ramula.** **Ladi. i.** episcopus **saracenorum** hic quondam sedit. Juxta hanc ciuitatem **Abbacuc** raptus est ab angelo et ductus ad **danielem** cum prandio in **babilone** **Danielis** ultimo.

Joppe siue iassa. c. lxxij.

Joppe ciuitas maritima ubi **ionas** intrauit nauem fugiens a facie domini **Jone** primo distat a **ramatha** per tres leucas id est fere per decem miliaria parua **teutonica** de **Iherusalem.** Hic incendit **iudas machabeus. ij. Machabeo. xij.** in

principio. Hic erat discipula **noie** thabita quam **petrus** apostolus suscitauit. de monte **libanio** perducuntur ligna ad mare **ioppe** pro templo reedificando post captiuitatem **babilonicam. j.** Et **ore. iij.** de **ioppe** nauigat ad **berithum** id est **baruth** **p. xvij. miliaria.** ac si nauigare de **Lubec** ad **ribnisse.** s. ibi magis petitur **chorus** quam hic. quod itur magis ad orientem ibi. **Septimo** habetur **hec** ciuitas in **biblia.** Ibi ostenditur nunc **hospicius** **Petri** quod est ecclesia facta sub rupibus secus mare. Comes **ioppe** est **marscalcus** in **Iherusalem** et **dominus** **ascalone** et **ramathe** ut patet ex suo titulo. In **ioppe** quondam fuit portus solemniter muratus. sed **soldanus** metu regis **francie** eum in parte destruxit. Hunc portum petunt **pergrini** nostri properantes de **venecijs** fere venientes de occidente ad orientem. inclinant tamen ad austrum per totam viam. Et sunt de partibus maritimis **saxonie. s. Lubec** **Hamborch.** et sic de singulis usque ad **venecijs. clx. miliaria** **teutonica.** Deinde **duomilia** **quingenta miliaria** **italica** usque **Joppe.** et est summa **summarum** circa **nongenta miliaria** et **decem** **teutonica** satis magna. Si vero multi portus in via petuntur iter magis prolongatur. Est enim portus in **diadra. ad iara. letzi. cursula** **ragusa. dures. caphuen. maduen.** et ibi **mediump. vte.** et hi omnes portus a sinistris. Et tunc petitur **dextera** et itur **cretam.** a **dextris** eam dimittedo. deinde ad **candiam.** ad **rodum** ad **ciprum.** ubi finitur **religio** **nostra.** et demum venitur ad **Joppe** per longum mare. Si vero sinistra petitur de **rodo.** peruenitur ad **damausum** quod seruant frequenter **institores.** Si vero ex eundo de **venecijs** semper seruetur **dextera** continue venitur quasi ad **innumeras** **grece** **insulas** de quibus non est dicendum per singula.

Jamnia. c. lxx.

Jamnia portus est iudee de mari **mediterraneo** de **Joppe** ad duas leucas contra austrum. Hunc succedit **iudas machabeus. ij. Macha. xij.** post principium. sic quod ignis videbatur in **Iherusalem** **stadijs. ccl.** hoc est ultra octo miliaria **teutonica** magna ad occidentem.

De lidda siue diospoli. c. lxxi.

Lidda que et **diospolis** dicitur distat. **ij. leucis** a **Joppe.** Hic erat **petrus** quando mortua fuit **thabita** **noie** ad appellabant discipuli **Petrus** de **lidda** in **Joppe** qui suscitauit eam. **Act. ix. i.** fine et distat de **Iherusalem** ultra septem miliaria **teutonica** ad occidentem.

Beth. c. lxxij.

Beth quonda una de ciuitatibus **philistinum** in **de Solias. i. Re. xvij.** nunc dicitur **pbilin.** et est quatuor leucis de **Joppe** non longe a mari in colle et est paruum castrum. Et ab ea proprie incipit terra **philistinorum.** De hac dicitur **Josue. xj. ate.**

finem q̄ ioh̄ue percussio enachim gigantei ebzon non reliquit de enachim stirpe vllum absqz ciuitatibus Saza Beth et Azoto in quibus sunt solū relitti. de hac ciuitate habetur. ii. Regū. j. et. xxi. et. ii. Regū. ij. et. j. Paralip. vij. in medio. et. xvij. in principio. et. ii. Paralip. xxvi. in principio.

De Accaron cap. lxxvij.

Accaron secunda ciuitas philistinorum inter. v. distat a betbsames fere per leucas quatuor quasi ad austrum non lōge a mari. et est modo casale modicum et fuit de tribu iuda ut dicitur Josue. xy. post medium. Hanc ciuitatem cum omnibus finibus suis dedit Alexander nobilis filius eupatoris anthiochi. pontifici iherosolomitano ionatix in possessionem cum sibula aurea. p̄mi Machabe. x. i. fine. Sitqz lector discretus et nō legat accaron pro accon. cū sit accon ipsa p̄tho. lomayda de qua infra dicitur.

De Azoto. c. lxxix.

Azot⁹ tertia vrb̄s philistinorum quatuor leucis ē ab accaron ad austrū et distat p̄ vnā leucā a mari. estqz iam parū casale. et fuit de sorte iude. Josue. xv. ante finem. Hic asportata fuit archa domini a philisteis capta. j. Re. v. in principio. Huius ciuitatis murr̄ destruxit Ozias rex iuda ij. Paralip. xxvi. in principio. Cotrahanc pugnavit rex siriē. Vsa. xx. in principio. Hanc incendit Ionathas. j. Machabe. x. i. principio. Hic inuentus est Philippus dyaconus postq̄ baptisauit eunuchum regine candacis. Act. viij. Uti de supra. c. liij.

De Ascalona. c. lxx.

Ascalona quarta vrb̄s philistinorum est ad austrum sex leucis de azoto sita in litorē maris habens formam semicirculi munita valde. Ideo saraceni totum robur suum firman̄t in ea. de hac fuit Herodes ascalonita qui necauit innocentes Mathi. ij. cuius pater fuit ydumeus noie Antipater. De hac ciuitate habet Iher. xlviij. sophonie. ij. et zacharie. ix. in principio.

De Saza. c. lxxi.

Saza quinta vrb̄s philistinum in litorē maris sita distat. v. leucis ad austrum ab ascalona i via que ducit in egiptum. et dicitur nunc Sazacha. Hanc cepit iudas filius Jacob. Iudicū. j. i medio. Hic dormiuit Sampson quando ambas fores porte cum poscibus suis tulit super montes versus ebzon. Iudicū. xvi. i principio. Nec ē in loco vbi quondam fuit. ideo dicitur Actū. viij. Que est deserta. 2c.

De Bersabee. c. lxxij.

Bersabee que nūc giblyn dicitur quatuor distat leucis a Saza. et est terminus terre promissionis ad austrum. Hic abimelech et abraham siml̄ iurant super puteo que fodit abraham Ben. xxi.

in medio. quia bersabee fedus siue iuramentum putei interpretatur. ideo tota regio a puteo nomen accepit. Hic extitit abraham immolaturus ysaac cum esset ysaac. xxv. annorum secundū Rofephum li. j. c. ix. antiquitatum. in mote moria. vbi templum postea erat construendum. Ben. xxij. et. xxij. q. ij. s. Quandoqz. et. c. non em. Et distat de Iherusalem per duas dietas magnas quasi ad austrum. Sepius habetur iste locus in scriptura. Uti infra vbi Cesarea philippi p̄ bersabee sequit̄ desertū mgnū vsqz ad flumē egipti ruocozula. de quo Ben. xv. i fine. et extenditur illud desertū ad orientem ultra montes syna in quo filij israhel manserūt multo tempore transentes de loco in locū. Et habz hoc desertū i via a gaza in egiptū multā arenā. Et aque defecuz hospicia tamē quedā habet. na de gaza p̄mo venitur ad castrū doz quod est circa flumen predictum. Et ibi terminatur siriā siue terra promissionis. de doz castro procededo per septe dietas arenoso trāsito deserto peruenit in egiptū. et singulis diebus potest haberi hospiciū saracenorum sed non vinū. Uideamus nūc loca de Iherusalē versus aquilone situata. ta ad circū q̄ ad choz.

De Sabaa saulis. c. lxxij.

Sabaa saulis in tribu beniamin vbi vxor leuite fuit oppessa. Iudicū. xix. causa cuius tota tribz est exterminata. s. xxv. milia et septingenti. remanentibus tm̄ sexcentis de tota tribu Iudicū. xx. et. xxi. distat tm̄ vna leuca de machmas ad austrū. et tribus leucis de Iherusalē quasi ad aquilonē. De ista ciuitate erat Saul filius Cis p̄m⁹ monarcha i p̄plo isrl. j. Re. ix. et. x. et. viij. q. j. Judacter. Licet Abimelech filius Ezeonis. ante hoc tempus violenter se ingessit pro rege pariali omnibus fratribus suis occisis Iudicū. ix. non tamen sine destructōe totius domus patris sui. Hanc ciuitatem instaurauit Asa rex iuda. ij. Re. xv. i medio. et. ii. Paral. xxvi. i pn.

De Rama. c. lxxij.

Rama beniamin est de gabaa ad vnā leucā corā austrū i monte sita qz rama altum sonat. et hoc ad sinistrā euntibus i Iherusalē non longe a via et est. ij. leucis de Iherusalē fere ad aquilonem. De hac etiā p̄t intelligi illud. Iher. xxxi. Vox in rama audita est. Uti supra. cap. x.

De Machmas. c. lxxv.

Machmas est quinqz leucis versus austrum de lebna. opidū magnū quod fuit terminus tribus eozaim contra austrū. nūc autē bira dicitur. et est quatuor leucis de Iherusalem ad aquilonem quasi. Hanc succedit symon filius mathatie. j. Macha. ix. ante finez. Postea vero hitavit hic Ionathas pontifex frater eius bachide expugnoto. et iudicauit populū et impios exterminauit ibidem in fine.

De monte sylo. c. lxxvi.

Sylo mons est duabus leucis de Iherusalem inter aquilonem et occidentem et viginti miliaribus istius patrie a Sichem scd; Rozgonem alior omnibus montibus istis. ideo etiam rama id est alti dicitur De Habaa saulis distat ad vna leucam maximam. et dicitur nunc ad sanctum Samuelem. Vide supra. c. lxxij. Distat etiam de rama beniamin ad vnam leucam. nec est locus ille ramathaim sopherim quia ille distat decem leucis de Iherusalem. hic autem duabus leucis tantum. Iste ad occidentem. hic vero ad arcum. In hoc loco fuit Archa domini. cccxliij. annis. et tabernaculum fedris quod fecerat Moyse in deserto. quia Josue transtulit ista de galgalis in silo ad ibi manendum que fuit de sorte ephraim. de qua tribu fuit Josue. qui pre ceteris cultu zelabat diuinum. et ibi mansit vsq; ad destructio silo ipsa archa. et tunc est translata in nobe. vbi fuit tpe dd cum tabernaculo. Vide supra. c. xliij. Vide etiam i principio huius tocius vbi agitur de templo construendo. De hoc loco dicit Ps. lxxvij. Et repulit tabernaculum silo. In hoc eodem monte erat Sabaon quauis per aliquam distantiam vbi erat excelsum maximum vt dicitur est supra cap. xvj.

De Lebna ephraim. c. lxxvij.

Lebna ephraim e quatuor leucis a Sichem contra austrum iuxta viam ad dextram euntibus in Iherusalem. Est et alia Lebna iuda prope Labis. de qua supra. c. lxxij.

De Cesarea palestine. c. lxxviii.

Cesarea palestine que quondam doza de hinc pirus siue turris stratonis dicebatur quam Herodes magnus instaurauit. et cesaream in honore cesaris appellauit. distat. xj. leucis ab accon id est ptholomayda quasi ad austrum. declinando tamen ad occasum. Accon vero tribus dietis distat de Iherusalem. Hec Cesarea quondam fuit gloriosa ciuitas maritima cuncta ab occasu mari magno ab oriente vero palude dulci et profunda in qua multitudo cocodrillozum. nam ciuitas nunc penitus est destructa ideo nemo eos ibi inuadit. In hac habitauit quondam Philippus et filie eius. Philippus quidam non apostolus. sed dyaconus de quo Actuum. vj. dicit tamen iste euangelista Actuum. xxj. post principium. quia feruenter predicauit tepore persecutionis. vt patet Actuum. viij. Hic etiam Petrus apostolus baptisauit Cornelium militem romanu piu elemosinariu Actuum. x. qui primus in ea fuit episcopus. Quis quondam ibi fuit archiepiscopus. Et fuit hec ciuitas tocius palestine metropolis. nunc vero est in tiro vt infra. c. lxxvij. Hic etiam Dauidus appellans cesarem disputauit coraz agrippa et tradidit Julio vt vadat Roma Actuum. xxvj. et. xxvij.

Hic etiam Herodes agrippa ab angelo occidit Actuum. xij. in fine. et li. xix. antiquitatum. c. viij. anno scz domini. xlv. cum iam septimum regni ageret annum. Alia est Cesarea philippi id est dan siue belenas. de qua Mathei. xvj. et e terminus terre promissionis ad aquilonez. vt infra dicitur.

De Assur. c. lxxix.

Assur siue doza villa est in tribus leucis de Cesarea ad austrum. quondam Antipatrida dicta ab Antipatre patre Herodis magni. Assur etiam stat pro regno assiriozum. Ysaie. x. et. xxx. et xxxj. et sic non stat hic. Et sunt octo leuce de Assur siue doza in ioppe.

Catho. c. lxxx.

katho villa est quatuor leucis ab Assur ad orientem. quondam dicta Manerith. et fuit de tribu Manasse. sita in planicie sub monte ephraim non longe a monte Saron. Et per hanc est via in sichem et in Iherusalem.

De Saron mons. c. lxxxi.

Mons saron et opidum saron e quatuor leucis de katho ad austrum. De hoc opido habetur in Actibus apostolorum. Item alia est ciuitas in Galilea dicta Saron cuius meminit Ysaias Jude regio inter montem thabor et tiberiadem dca est Saron scd; Rozgonem.

De Ayalon valle. c. lxxxij.

Ayalon vallis est inter gabaon et mare mediterraneum non longe a Joppe. vnde dicitur Josue x. ante medium. Sol contra gabaon ne moueretur scz ad occasum. et luna contra vallem ayalon. Stetit igitur sol in medio celi ad preces Josue vt illos quinq; reges exterminaret. nec fuit ante nec post tam longa dies.

De Ptholomayda siue Accon. c. lxxxij.

Accon que i machabeis li. pmo. cap. xij. ptholomayda dicitur. quondam gloriosissima erat ciuitas in litore magni maris sita. tribus dietis non magnis a Iherusalem versus aquilonem directe. cui tirus ad aquilonem per vnam dietam sociatur. Hec ciuitas olim quasi tocius orbis mercacias habuit. sed heu discordia destruxit omnia. dicente domino Mathei. xij. omne regnum in se diuisum desolabitur. cuius desolationem describere non est ad propositum. Est tamen sciendum qd hec ciuitas nunq; fuit de terra promissionis nec a filijs israhel possessa. quauis tribu aser in distribucioe terre fuerit assignata. tn aserite ea nunq; possederunt. Est aut in prouincia fenicis. carmelum habens monte ab austro ad quatuor leucas et ciuitatem caphan in pede aquilonari montis eiusdem. A qua ad tres leucas fere contra austrum e castz pegrinorum

in mari sicum. quo non est locus fortior in mun-
do et ibi terminatur siria fenicia ad austrum. et
dicitur alio nomine petra incisa. Ab illo monte
non longe occidit Helias sacerdotes baal i to-
ete cison. iij. Re. xvij. Accon vero fuit ciuitas
munitissima habes formam triangulam cuius due
partes mari iunguntur magno. Tercia vero hz
campum amenissimum et multorum preciosorum fru-
ctuum feracem latitudinis duarum leucarum. In hac
ciuitate dicitur fuisse ydolum beelzebub quod con-
suluit Otholias rex israel quando cecidit per ca-
tellos cubilis sui in samaria. iij. Re. j. an de in-
firmitate euadere posset. Ad hanc etiam circa an-
nos dñi. M. cc. nobiles principes indie de pro-
genie vauis perduxerunt aureum diadema pretio-
sissimis gemmis ornatum ipsius regis arabie et
nubie melchior qui christo tria munera obtulit.
Matth. ij. quod tamen postea a templarijs sub-
tractum fuit. Hec gloriosissima ciuitas anno dñi
Mcdlxxxij. xxij. die mensis maii a saracenis cap-
ta est et de manibus christianorum abstracta. ob inha-
bitantium discordiam ut dictum est. In hac ciuita-
te dolosus tripho cepit perditionem ionathan fratrem
iude. j. Macha. xij. et postea eum occidit i bascha
man cum filiis suis anno pontificatus sui. xvij.

Casale Lampertii. c. lxxxij.

Casale lamberti est iuxta mare de accon contra
aquilonem quatuor leucis. vinetis. cardetis. et
fluminibus abundans quia est in valle sub monte
cui nomen etiam saron est.

Sandaleon castrum. c. lxxxv.

Sandaleon castrum quod alexander obsidens di-
citur tironem aedificasse. i. instaurasse quatuor leu-
cis a casali lamberti. et est locus fertilissimus.

Puteus aquarum. c. lxxxvi.

Puteus aquarum viuentium de monte libano flu-
entium Can. iij. est plusquam per unam leucam de san-
daleon castro versus tironem iuxta viam euntibus
tironem quantum arcus iacet. ebullit enim aque ille
iugiter de terra sicut fons pader in ciuitate pa-
deburnensi per omnia. Et sunt i veritate qua-
tuor putei eiusdem dispositionis sed disparis qua-
ntitatis. Primus et precipuus habet. xl. cubitos
latitudinis et longitudinis per quadrum. Alii pro-
tres habent circa. xxv. cubitos et habent altitudi-
nem vnius haste ex durissimis lapibus operis in-
dissolubilis et habent aqueductus per riuos de-
scendentes ad latitudinem et profunditatem statu-
re humane. Et quauis sic. aqua tamen tanta est
quod sepius ad omnes partes ultra muros defluit. Iste
aque totam planiciem tiri irrigant. Et distant
putei siue fontes isti paulo plus quam iacet arcus
a mari magno siue mediterraneo. et tamen i isto mo-
dico spacio sunt sex rote molendinorum quas aque
iste impellunt. dehinc mare intrant. Lira tamen
illud Can. iij. ut supra exponit de iordane.

De Tiro ciuitate. c. lxxxvij.

Tirus ciuitas sirie fenicia sita in litore maris in
rupe durissima. minus quam una leuca est de fontibus
prefatis. quam tirus filius iaphet primum extru-
xit et est rotunde figure. maior quam accon. metro-
polis fenicia fortissima in turribus et muris. mu-
ri altissimi sunt habentes spissitudinem. xxv. pe-
dum. Undique circumdata est mari preterquam ad
orientem. vbi eam primo nabuchodonosor et po-
stea alexander terre fecerunt contiguam. Quam-
dam habuit unam venam per tracones et pyramides
mirabiles de puteo aquarum viuentium. sed nunc in
ruina omnia ista sunt conuersa. Arces sunt castrum
inter. xxij. mari turres habet quod vix totus mu-
rus expugnare posset. Tiro dicitur Josue. xij.
in medio. ciuitas munitissima. Multa dicunt. v.
Regum. v. i. medio. Vsa. xxij. Eze. xxvi. et. xxvij.
Joelis. iij. et zacha. ix. de gloria istius ciuitatis
que hic sunt pertransenda causa breuitatis. In-
finitas fere. habet reliquias sanctorum tempore dio-
clesiani ibidem passorum. Lege eusebium in ecclesiastica
historia. Requiescit et origenes ibidem in muro
ecclesie sancti sepulcri offirmatus. Sedes archie-
piscopatatus est ibi. habens episcopos bericenses
id est de barueth. sydonensem et acconensem in
suffraganeos. sed heu multa ibidem iam diu te-
tenderit ad occasum. et extenditur ista dyocesis
versus austrum usque ad petram incisam. i. castrum
peregrinorum. Vide supra. c. lxxxij. A porta eius
orientali quantum arcus bis iacet inter arenas ori-
ditur locus predicacionis christi. Luca. xi. quando ei
fuit dictum a muliere de turba beatus venter qui
te portauit et vbera que suxisti etc. Et est ibi la-
pis magnus in quo christus tunc stabat qui locus
nec hieme nec estate arenis cooperitur.

De Eleuthero fluuio. c. lxxxvij.

Eleutheros fluuius est. iij. paruis leucis de Tiro
versus aquilonem vbi intrat mare magnum quo
usque Jonathas pontifex persecutus est regem sirie
demetrium. j. Macha. xij. Et venit iste fluuius de
Ithurea siue Galilea gentium quod idem est. de con-
finio illo quod quondam dicebatur Rob et postea Ra-
bul et fluit sub castro belcifort iuxta horma quo
usque Josue persecutus est quatuor reges. Alia tri-
est horma de qua dicit Numeri. xxij. de galilea gen-
tium infra dicitur.

De Sarepta sidoniorum. c. lxxxix.

Sarepta sidoniorum que et sarphen dicitur dua-
bus leucis distat ab illo fluuio. et est in litore
maris octo miliaribus illius patrie a Tiro inter
aquilonem et orientem secundum Rozgonez. et iam
vix octo domos habet. Ante eius portam austra-
lem quondam erat capella vbi helyas propheta
venit ad mulierem sareptenam. et mansit apud
illam. cuius etiam filium suscitauit quem plerique
dicunt fuisse Jonam prophetam. iij. Regum. xvij.
Locus ille quondam gloriosus fuit quod ruine eius
optime testantur.

De Sydone. c. xc.

Sydon quondam vrbis magna fenicis plusquam lingua loqui poterit circa mare sita. e ad duas leucas a Sarepta idest sex miliaribus illius patrie scdz Rozgonem. cuius longitudo tendebat ab austro in aquilonem inter motem antilibanum et mare. quasi sub mote in specioso campo. de cuius ruinis iam alia parua edificata est ex parte vna in corde maris. satis munita. nam duo fortissima habet castra. vnum ad aquilonem i corde maris. Aliud ad austrum in rupe. et eius terra in circuitu optima et fertilissima e. Ante portam orientalem ciuitatis antique que nunc deferta est. capella est in loco vbi chananea venit ad dominum rogans pro filia demoniaca Mathi. xv. in via que ducit ituream et cesaream philippi. Quia scdz borch. postquam xpc. anno secundo sue predicationis. scz etatis sue scdz carne xxxij. multa miracula fecit in galilea. videtur iuisse per acconense suburbium ad Tirim. que ab acconouez leucis distat. et deinde ad sydonem que etiam nouem leucis distat a tiro. Lapis vero i quo cristus stans predicabat ante sydonez in loco predicto. nunc positus est ibidem in capella constructa inter parietem et altare eiusdem. et creditur locus ille fuisse tunc intra murum ciuitatis ad orientem. quod videtur vestigia ruinarum ostendere. De sydone autem iuit tunc Iesus in cesaream philippi. De hinc inter fines de capoleos. Marci. vij. ante fines. vbi surdum et mutum curauit qz aliter de tiro illic venire non poterat propter montium circumiacentiam. sed hoc totum premitit marcus qz Iesus iuit per cesaream philippi.

De monte antilibano. c. xci.

Mons antilibanus distat a sydone ad orientem per vnam leucam incipit enim circa fluuium eleutherum de quo supra. et protenditur vsqz ad tripolim fere per quinque dietas. et nusquam recedit a mari ad duas leucas nisi iuxta tripolim. vbi fere per tres leucas distat ab eo. Aliquando tamen appropinquat mari intantum quod est locus immedibilis. optimis vineis abundat.

De Beritho. c. xcij.

Berithus idest barueth nobilis ciuitas est quinque leucis de sydone vbi xps etiam credit predicasse. Iudei quoque illi illuserunt. et facta ymagine sua de pasta. eam tandem crucifixerunt. et sanguinem in magna quantitate ab ea traxerunt qui adhuc multis ibidem in locis venerationi habetur. Episcopatus est hic vt supra cap. lxxxvij. dictum e. et terminatur hic metropolis tirenensis. Et vltra ad tres leucas in flumine qui passus canis dicitur qui ibidem mare magnum ingreditur. terminatur patriarchatus iherosolomitanus. et incipit antiochenus et comitatus tripolitanus.

De Biblio. c. xcij.

Bibium prima ciuitas patriarchatus antiocheni habens episcopum. distat de beritho ad sex leucas. et e in mare. de qua Ezechielis. xxxij. in commendationem tiri dicitur Senes biblij. et prudentes eius habuerunt nautas ad ministerium varie suppellectilis tue. Huius ciuitatis dominus est vasallus comitis tripolitani. et dicitur nunc ciuitas ista biblech. et est satis parua.

De Botro et Nephin castro. c. xciiij.

Botrum quondam ciuitas opulenta nunc vltro destructa est quatuor leucis de biblio. et sunt ibi optima vna. de hac ad tres leucas est castrum nephin in mari fere totaliter situm et est principis antiocheni. et sunt hic vinee nominatissima omnium paruum illarum.

De Tripoli. c. xcij.

Tripolis nobilis ciuitas valde. fere tota in maris corde sita. distat a Nephin castro leucis duabus. et est multum populosa. nam et greci latini/armeni/narrauite/nescoriani. mulceque alie gentes eam inhabitant. preciosa valde efficietes opera de serico auro et argento. Terram habet i circuitu cuius fertilitati amenitatiqz regnum vix comparabitur sub celo. in vineis/oluetis/vicetis/camellis. habet namque campus iste vnaz leucam longitudinis. et dimidia latitudinis.

De monte libano. c. xcvi.

Libanus mons qui candidatio interpretatur. distat a Tripoli per tres leucas inter balenas idest cesareaz Philippi et damasci. altus valde et longus quinque dietarum. distans a Tiro per duas leucas magnas. et tamen plane in Tiro videtur eius cacumen niuibus semper candere. ito longe in mari videtur a Tiro in antozandiu iuxta archas tribus tantum leucis a mari distat. scz circa balenas vbi principium eius est per vnde. cim distat leucas a mari. Valles etiam in ipso et in antilibano sunt multum feraces et pastuose. plene omnibus fere mundi totius bonis. quas inhabitat marronite/greci/nescoriani/iacobini/armeni/geoziani. qui dicunt se fore xpianos et ecclie romane subesse. De hac placie dicit Iosue. xj. i medio. cepit itaque Iosue vsqz planicie libani. v. Species ei vt libani. et Ysa. xxxv. gloriabani data est ei. et ps. xcj. Sicut cedrus libani multiplicabit. Na cedris abundat et alijs arboribus preciosis atqz pteris. De hoc mote sepius fit mentio i biblia qua hic premitto. mltos annos pes hz. volucres de mari aduetates illaqueates. In radice motis libani duo oriuntur fontes. s. pharfar et abbana. et i plantie archas de qua infra cap. C. Abbana intrat mare magnum. et ibi Eustachi puaba e vxore sua. et postea filijs. Pharfar vero prefluens antiochia tedit ad. x. miliaria illi prae ad portum solymi qz et scilicet symeonis dicitur. et ibi mari mediterraneo se amedat scdz Rozgonem.

De Aradio. c. xxvii.

Aradii ciuitas est in insula maris distans a tiro per quinque dietas. et a terra firma et solida per diem diem leucam. ubi est ciuitas anterandū quasi ante aradiū sita. Ezech. xxvii. Filij aradii cum exercitu tuo super muros tuos in circuitu tuo. Hanc condidit aradius filius chanaan post deluuiū. Gen. x. ubi et sepulchus est cum alijs tribus in magna sumptuositate ut pyramides eorum adhuc ostendunt prope anterandū. in quibus quidam adhuc existant lapides longitudinis. xxiiij. pedum et longitudinis septem pedum erecti in altū. In anterando scūs Petrus apostolus diu predicauit iturus quando erat antiochiam. nam primā ecclesiam in honore beate marie virginis hic erigi fecit que adhuc permanet in itinero sacri dementis. Nam in anterando clemēs mēz suā reppit

De fonte ortozū. c. xxviii.

Fons ortozū oritur in pede montis libani. qui mons tribus leucis distat de tripoli ciuitate. fluens impetu de libano. Can. iij. qz ortus humiliter statim inualefcit facies fluuiū irrigantez oīa terrenascētia inter tripolim et libanū. Nam aque eius optime et dulces. ideo multa religiosa loca iacent in lateribus suis. primū em post sui radicem partim circuit montem leopardoz deinde ad ortos dirigitur. et demū tripharie diuisus notabili copia petit mare absqz alijs eius riuulis minoribus qui etiam mare intrant.

De monte leopardozū. c. xxix.

Mons leopardoz de quo Can. iij. distat a libano per vnā leucam ad occidentez fere et de Tripoli ad duas leucas. rotundus videtur et sufficienter altus. In cuius latete aquilonari est valde longū et pomposū sepulchrū quod creditur esse chanaan filij cham et nō Josue ut saraceni somniant. vel forte alterius viri famosi.

Archas castrum. cap. centesimum.

Archas castrum quod edificauit arathus filius chanaan Gen. x. a predicto distat sepulcro per tres leucas fere ad aquilonem. et ibi terminantur ambo montes. s. libanus et antilibanus. Vide cap. primo. De isto castro ad dimidiā leucā est syn opidū siue synochim quod sineus filius chanaan frater arathi edificauit. de quo Gen. x. et sub archas et syn est planicies magna amena et fertilis. longitudinis leucas habēs. xi. vsqz Crach. latitudinis vero septem vsqz ad anteradu. que nunc tortosa dicitur. Hanc planiciem ab oriente queda montana cingūt. et multa casalia multoz pecoz et cameloz in ista sunt planicie. ubi etiam et madianite inter alios habitant. Margath castri extat super ciuitatem vallaniam per vnā leucam a mari distans in monte alto. et septe de anterando. in isto castro est episcopatus. Et in ciuitate vallania et in flumine eiusdem nois

terminat regnū Iherusalem. et incipit principat anthiocenus. terminato nichilominus ibidez comitatu tripolitano. Et distat ab accon per octo dietas. Et ab antiochia fere per quatuor. Breues tamen sunt ibi diete propter solis estū et itinera scopulosa.

De Cesarea Philippi. cap. ci.

Belenas ciuitas in regione roob sita est in pede montis libani. leucis. xvij. de accon. versus vulturnū. et sex leucis de ciuitate asor de qua fuit iabin Josue. xi. qui cum. xxiiij. regibz pugnavit contra Josue et israel. Nec scz belenas primū noīa est lais Judicū. xvij. in fine. quā cum ceperūt filij dan. vocauerunt eū lezen dan noīe patris suū dan. Nam Josue. xix. dicitur lefē. sepe tamē simpliciter dan dicitur. ut ibi. ij. Regū. xvij. Congregatur omnis populus a Dan vsqz berlabee qz dan et berlabee sunt duo termini promissionis terre. dan in aquilone. berlabee vero ad meridiem siue austrū. ubi venit helias fugiens a facie. Zebabel. iij. Regū. vij. in principio. quando iuit in desertū quod berlabee contiguū fuit et nūc berlabee giblum dicitur. Vide supra. c. lxxij. Philippus vero tetrarcha iudee et traconitidis regionis. dan siue belenas ciuitatem instaurans cesaream philippi in honorem Tiberij cesaris eam appellauit. sub quo ipse regnauit. scz bedā. Hoc die tamen tm belenas noīatur sed greci eaz paneas dicūt. Hoc habitauit emozroiffa. Math. viij. que scdm Ambrosiū fuit Martha soror Lazari Lege Eusebiū et Ixronimu. In huius ciuitatis partibus dixit Ixrus illud Math. xvi. Quē dicūt homines esse filium hominis etc. anno. s. ij. sue predicacōis. Super hanc ciuitatem hincinde oriūtur duo fontes. s. For et Dan in pede montis libani. qui ante huius ciuitatis portā confluentes iordanem sinuū efficiunt. Est em fons fere cōi austrū stadis sexcētis fontibus ab illis qui dicitur phiala fluens traconeio meatu in fontem dan et iste radicaliter producit iordanē nam et palee in fontem phialam misse sunt per Philippū tetrarcham teste Iosepho. que inuēte sūt in fonte dan. ideo saraceni phialā noīa nē medan. i. aquas dan. me arabice aqua dicitur. Hūc locū Math. xv. in fine magedam appellat. Marcus vero cap. viij. post principium dalmanuta Et est prope ciuitatē swecha vnde baldad swites Job. ij. in regione traconitidis prope pyramidē sepulcri sancti Job. ultimo cap. Hinc patet euidentissimus error dicentū libz Job nō esse rem gestā sed parabolā. cum tamen in veritate sepulchrū eius permaneat vsqz in presentē diē. fuit em contemporaneus Moyli et in veritate in diuinitū humanū. Ideo Ezech. xiiij. inter nominatos alios viros allegatur. et iterū Jacobi. v. qz Ixro. i. epla ad euangeliū presbiterz dicit eū fuisse sacerdotē gentile. ideo sacrificabat. p filijs

Job. . . . per lingulos dies Et fuit de stirpe Nachoz fratris Abzahz scdm Hieronimū de hebraicis questionibus super Hen. et habitauit in terra hus. qui hus fuit pmogenit' Nachoz et Melch. Hen. xxiij. a quo Job descendit post multas generationes. Lege prologuz Hiero. super Job Jordanis autem post multos circuitus diuidit Ithuream et Traconitidem regiones. galileam scz et Ydumeam. et tandem inter Capharnaui et corosaim ingrediē mare galilee. leucis quatuor a ciuitate Cedar in monte sita. Medio tamen loco inter belenas et mare galilee iordanis in quandam vallem receptus. in stagnuz colligitur tempore resolutionis niuium de libano. q̄ tamen tempore estiuo exsiccat. et hoc stagnū his diebus dicitur ad aquas Meron ubi Josue deuicit Iabin regem Aioz cum viginti quatuor alijs regibus quando persequēbat eos usq; ad aquas marsapha. et usq; Sydonem magnā fere per octo leucas. In ista valle ratione aquositate multa crescunt arbuta et herbe densissime in quibus sūt multi leones vsi et alie bestie pro venatione regia. et est huius vallis media pars a latere iordanis occidentali. Alia vero medietas est in latere siue litore orientali. usq; ad libanum qui est ad aquilonem. et usq; ad montē hermon qui est contra vulturum. et usq; ad ciuitatem bosra que est ad orientē in mote suayr. qui coniungitur cum monte hermon. Vsa lxiij. in principio. tinctis vestibus de bosra. 2c. Hec medietas dicit planities libani Josue. xj. post medium. Et luce. iij. in principio traconitidis regio. p̄ eo q̄ fluminibus careat. ideo incolē tempore pluuiarum aquas in cisternis collectas ducit per tracones de loco in locum p se et umentis. Jordanis vero preterfluit mare galilee quod ē forme triangularis et tante extensionis q̄ vix vno die bono equo circui possit. qz circuitus eius habet circa viginti miliaria teutonalia. Et post multos decursus versus austrū intrat mare mortuum nec commisceat aquis maris mortui vt multis palcz. Vide supra. c. xxvj. de fine eius.

De Antiochia. c. cii.

Antiochia in celessiria que. iij. Re. xxx. post principium dicitur rebata ciuitas quondam fuit babiloniorum in qua coram Nabuchodonosor rege Sedechias et q̄ Mathathias rex Iuda vicelimum exoculat. ppt p̄uriū āno an̄ xpi natitē ccccxc. s̄m beda. Postea seleuc' rex sirie fili' antiochi vntus de quatuor successoribus in monarchiam diuisam alexandri magni. non tamē immediatus. eā innouauit et restaurauit et caput regni constituit. eamq; in honorem patris sui antiochiam nominauit. Ipse quoq; laodiciam et seleuciam et appamiaz et edisse vrbes constituit ideo lingua siria antiochi reges dicitur.

et omnes sūt sedes suffraganee ipsius sedis antiochne. que distat sex dietis ab Accon. et circa quatuor a vallania. Vide supra. cap. c. et in principio huius ubi diuisa fuit Siria. In hac ciuitate est Petrus apostolus episcopatus. āno p̄mo Saij qui est xpi. xxxij. post q̄ in confinibus Iherusalem post xpi ascensionem quatuor annis predicauit. qui i antiochia septem. et in Roma. xxv. annis sedet. Mita facta sūt i Antiochia que hic cum non sit presentis operis. sunt textui bible relinq̄da. et ē antiochia cca maē.

De Damasco. c. cii.

Damascus ciuitas glorioza et metropolis sirie libanice siue damasci. que sirie fenicis ab oriente iungitur. ideo maioris distantie a Iherusalem ad aliquid. quam Antiochia. et interpretatur bibens sanguinem. nam plurimi dicūt ibi Cain Abel occidisse. quod tamen alijs non placet vt dictum est. Hanc ferunt seruum Abzahz Elizer edificasse. de quo Hen. xxiiij. et. xv. cuius rex Rasim semper prebuit decem tribub' auxiliū contra Judam. iij. Regū. xv. i fine. ideo ei dominus minatur captiuitate Ysa. lxxij. Ecce Damascus desinit esse ciuitas. Hoc p̄mū dicit fructum damascenum deductum esse i alias partes nam arbor damascena ibi abundat Ab hac ciuitate tota terra circūiacens noiatur. Distat autē a villa ubi est pyramis Job vt dictuz est cap. c. fere per vnam dietam versus aquilonem. et circa eandem villam dicunt apostolum Paulū p̄stratum et conuersū Actū. ix. et. xxi. dis. Quāuis. et. xxi. sacrosancta. et. xxxij. q. v. Si Paulus. Cantā habet abūdantia i bonis naturalibz. s. pomerijs. viridarijs. aulib'. 2c. et artificialibz. scz pannis. speciebus aurotextis. lapidibus pretiosis. victualibz. q̄ cor humanū nequit hec explicare. Nam de india. tartaria. egipto. de grecia. et fere omnibus mundi partibus ibi conueniūt mercatores. et omnes mercatē tam pacifice relinquentur q̄ non est iu memoria hoim. quē irregularatum propter furtum. nec aliquem fore occisum. et oia specialia habēt fora. et singuli mechamici singlas i genere suo plateas. sed care omnia vendūt scd; Ludolphū. In ea est fortissimū castruz Soldani. Plures sunt ibi ecclesie xpi fidelium et monasteria. In quarū vna Jo. damasceni eximius doctor requiescit. Riuus etiā ex flumine pharfaz. de quo supra cap. xxvj. per ciuitatem ducitur artificio mirabili qui molendina mirabilia impellit. In circuitu ad duas leucas viridaria et pomeria mirabilibz terrenascētibus referta vt paradysus habet vnde multe regiones delegātur atq; refocillantur. Unde i oriente puerbiallyter dicitur. Caput sirie damascus Et hec pauca de ea ad presens sufficiāt. Nūc vero locis exterorū dimissis reuertamur. ad Accon describentes loca versus Samariā et Galileaz.

Castrum mons fortis. c. ciiij.

Mons fortis siue mons fortis quatuor distabat leucis ab **Accon** fere contra aquilonem. et quondam erat castrum et hospitale teutonorum a quibus surrexit ordo beate virginis in Prutzia et Liuania sed nunc est penitus destructum. Illi loco per quatuor leucas coniungitur castrum **Choron** quod dominus tiberiadis contra **Tiru** edificauit. septe distans leucis a **Tiro**. quam tunc tenebant Saraceni.

Alor ciuitas. c. cv.

Alor ciuitas antiqua in qua habitauit rex potens **Jabin** qui pugnavit contra **Josue** cum xxxij. regibus **Josue**. xj. distat quatuor leucis a **Choron** et octo a monte forti et duodecim ab **Accon** quasi ad aquilonem. A qua per sex leucas est **Belenas** fere etiam ad aquilonem. sed artitudo huius cartule non sinebat sic locari in figura. Vide supra cap. cj.

Carmelus mons. c. cvj.

Carmelus mons incipit quatuor leucis contra **Nothum** ab **Accon** in torrente **Cison** ubi **Delias** propheta occidit prophetas **baal**. iij. **R. xvij.** Iste torrens post modicum ingreditur mare mediterraneum una. s. leuca a ciuitate **Caypha**. et tribus ab **Accon**. Alius eius fluxus tempe inundationis mittitur in mare galilee versus orientem. et hoc propter cuiusdam montis tumorem. causa cuius tante aque ad unam partem decurrere nequeunt. Et in illa parte orientali torrentis **Cison** pugnavit **barach** cum **Cisara** duce exercitus **Jabin** regis **Alor** **Judicu**. iij. Ad partem tamen occidentalem multo plures aque decurrunt in mare venientes de **ephraim** monte. et locis **Samarie** propinquis. de **capo magno** **esozelon** et **magedon** et monte **cayn**.

Cayphas ciuitas. c. cvij.

Cayphas ciuitas est quatuor leucis ab **Accon** sub monte **Carmeli** aquilonali versus **Nothum**. A qua ad tres leucas quasi contra austrum est castrum peregrinorum fortissimum. quasi in mari situm quod vix totum mundum posset expugnare. et est. iij. leucis supra **Cesaream** palestine.

Spelunca helye. c. cvij.

Spelunca et mansio **Helye** est una leuca de **Caypha** ad sinistram. et dimidia supra montem **Carmeli**. ubi etiam habitabant filii prophetarum in **Carmelo**. et his diebus habitant ibi fratres dicti de **Carmelo**. Alius est **Carmelus** in sorte iude. Vide supra cap. xxxv.

Samaria. c. cx.

Sebaste ciuitas que **Samaria** dicta est. et **Metropolis** facta in regno. x. tribuum que **israhel** dicebantur. Postquam **Amri** sextus rex in **israhel** emit eundem locum et montem a viro **Somer** et edificauit eundem. sepultusque ibidem. Postquam duodecim annis regnavit ut dicitur. iij. **R. xvj.** ante finem distat a **Gymn** vel genuino opido quatuor leu-

cis. i. fere decem miliaribus patrie illius et a **Sichem** quinque. **A Iherusalem** vero duabus diebus versus aquilonem. et a **Terfa** quatuor leucis versus occasum. His diebus peccatis exigentibus tantum duas ecclesias habet nullam bonam domum. Ecclesie iste fuerunt **Jo. baptiste**. et in principaliori quondam erat sedes cathedrales. s. saraceni viurparunt eam sibi. Ibi est sepulchrum **Jo. baptiste** in star sepulchri donum de marmore. ubi idem **Jo.** inter **helizeum** et **abdiam** prophetas sepultus fuit. **Marc.** vj. postquam in **machabota** decollatus fuit Saraceni autem multum venerantur **Johanne** post christum et **maria** dicentes eum maximum fuisse prophetarum. et **maria** de spiritu sancto concepisse et virginem post partum permansisse. christum vero verbum dei esse. sed non deum. et **machametum** nuncium dei fuisse et ad se a deo tantum missum fuisse. Alia ecclesia est in supercilio montis ubi quondam fuit palacium regum in **israhel**. Hanc inhabitabant greci monachi christiani. Et erat ciuitas illa valde gloriosa cuius platee erant sursum testudinate. cuius murus erat in pede montis in quo erat regia fortissimis muris munitus. et eleuabat ciuitatis superficies in medio ad modum botri. et iam vix valet ortum olerum sicut **achab** concupiscit vineam **naboth** sibi fieri ortum olerum in **israhel**. el. iij. **R. xxj.** quia erat iuxta domum regis **Jocan** dissimulatus de isto monte est prospectus. s. usque ad mare **ioppe**. ad **cesaream** palestine ad **ramathai** **sophi** ad **Carmelus** et **accon** et per totum montem **ephraim** abundantemque fontibus. ortis oliuetis et vineis. ceterisque omnibus bonis illius terre. Et tota regio siue regnum ab urbe denominata est. et est inter **Judeam** et **galileam** intermedia. **Hic** **symon** magus fuit natus. De isto loco sancta **Tecla** indicem sancti **Johannis baptiste** perduxit ad alpes. ubi in ecclesia **mozanesi** valde honoratur. Vide aliam legendam **Johannis**. Ad hanc ciuitatem descendit **philippus** **Actu**. vij. frequentius etiam huius loci fit mentio in sacra historia de quo hic causa breuitatis silentium est. Nunc etiam **yblum** siue **augusta** vocatur.

Terfa ciuitas cap. cx.

Terfa ciuitas de qua. iij. **R. xv.** ante finem. in loco altissimo constituta est quatuor leucis a **samarie** ad orientem. in qua reges **israhel** ante constructionem **samarie** aliquanto tempore regnarunt. et erat in sorte **manasse** **Senacherib** rex assirorum quando **israhel**. i. x. tribus transfudit in medos. iij. **R. xvij.** anno. s. regni **ezechie** sexto. quod scilicet **bede** quartimillesimus. cccclxxij. hoc est anno ante christi natiuitatem septingentesimo xxxij. renouauit ciuitatis **samarie** estructuras et misit ibi novos inhabitatores et locauit eos per totam regionem quos **samaritas**. i. custodes vocauit. **Hic** ex parte **israhelitarum** consuetudines. et ex parte ritum gentilem. permixta obseruacione tenuerunt.

ideo iudei scz duarum tribuum iuda et beniamin vocabant eos iacobitas idest supplantatores. et immundos quia populo israhel supplantato terram eoz possidebat. et quia quinqz libros moy si recipiebant sed non prophetas. ideo eos vt immundos vitabant et eis no comunicabāt vt dicitur Jo. iij. quia more animalis immundi ru minabāt sed vngulā nō diuidebant leuitici. xj. quia deos gentiu adorabāt. ideo eos super oēs gentes vitabant / quous omēs gentes vitare debebant propter vitare ydolatriam et multa alia de utro. xvij. Samarite vero ecōtra molestabāt iudeos in reedificatione templi et ciuitatis post reuersū de babilone. j. esdre. ij. et. iij. Etiam iudei a primo regno ieroboam ooto habebant samaritanos siue samaritas quia maxima pars eoz adorauit vitulos per ieroboam primū regē israhel in bethel et dan erectos. iij. Re. xij. et. v. q. j. deniqz. Vide supra. c. xij. Inter terfa et bethel versus rama que est in sylo est palma del bore / de qua Judicū. iij. Require infra. c. cxxj. vbi vallis semym.

Caphue. cxj.

Terra caphne distat .vj. leucis a terfa ciuitate ad orientē in via qua itur ad iordanē. et habet vnū altū montē inter alios qui protēditur vsqz ad campestria iordanis ptra machronta castrū arabie qd fuit herodis antipas qui occidit baptistam. Marci. vj. et est terra caphue de sorte manasse de gymyn ad austrum.

Emon. cxij.

Emon opidū valde bonū est in descensu montis ephraim in loco ameno et pleno multis bonis. quatuor leucis a sichen versus iordanem. et est de sorte ephraim.

Mesra casale. cxij.

Mesra casale in torrente cyson duabus leucis et amplius distat a monte cayn ad orientē. Est autē mōs cayn tribz leucis ad austrū a loco vbi helias occidit prophetas baal in torréte cison vt supra cap. cvj. et est ibi castellū in pede mōtis carmeli vbi lamech interfecit cayn sagitta gen. iij. et. xv. q. j. s. vt itaqz. Surgens tamē opinat q lamech nō cayn sed aliū virū occidit. cayn vero dicit sūmersū in diluuiō cū omni posteritate sua. et si sic senex fuit / ideo plus standū est prior dicto. quia scdm. lxx. prima etas mundi vsqz ad diluuiū habuit ānos duo milia. ccxlij. quous moyses ponat tm̄ mille sexcētos. lvi. scdm. heb.

Gymyn cxij.

Gymyn vel genuinū opidū muratū sz collapsū est in pede montis ephraim septē leucis distans a iordane versus occasū. et incipit ibi samaria. et terminatur galilea

Suna ciuitas. cxv.

Suna ciuitas est inter mōtem carmelum et iordanē i latere australi mōtis hermon quā frequē

tare solebat helizeus vadēs de carmelo in galgala / siue ad iordanē p bethsan. deinde p capestria iordanis i galgala Distat de mōte carmelo. iij. leucis ad orientē. et ē in latere australi hermon. vna leuca de affech. In suna ciuitate relicta ab die prophete conquesta fuit helizeo de violentia iozabam filij achab propter nō solucōez vt dicitur iij. Re. iij. Itē hic helizeus suscitauit puerū quē prius a deo impetrauit. Hic etiam castrametati sūt philistim qn saul venit in gelboe. j. Re. xx. vij. Et. j. palipp. x. De hac ciuitate etiā erat iu uenula abisac que dauid matrimonio tradita. ipsū calefaciebat. iij. Re. j. Itē canticoz. vj. Re. uertere sunamitis etc.

Affec ciuitas. cxvi.

Affec ciuitatis ruine ostēdūt nō lōge a via vna leuca de mesra circa castrū faba euntibz de mesra in ierusalem vbi benadab rex sirie pōdidit p casum muri huius ciuitatis. xxvij. milia hoīm. postq achab rex israhel percussit centū milia. iij. Re. xx. in medio et est tm̄ vna leuca de suna.

Scitopolis. i. bethsan. cxvij.

Bethsan ciuitas q et scitopolis duabus leucis distat a suna ptra euz inter mōtē gelboe et iordanē dimidia leuca a iordane. in cui⁹ muro philistim suspēderūt cadauera saulis et filioz eius in mōte gelboe occisoz. Re. ultimo. qui timenē fore cōdemnati vt dicit franciscus maronis. ij. de doctrina xpiana veritate. iij. sz isboeth iuni / oz fili⁹ et domi erat / qui nō cōsensit in phitonis sam consultam a saul. j. Re. xxvij.

Mons gelboe et hermon. cxvij.

Mōs gelboe incipit sup bethsan et extēdit fere ad occidentē p. ij. leucas vsqz ierusalem q et ē i multis locis aridus petrosus et sterulis sicut alij mōtes isrl. et sic intelligit impcatio quā fecit dauid illi mōti. ij. Re. j. ante finē. quia pluit ibi sicut alibi vt aptissime borchi prestat / qui i die martini plene madefactus ē ibi p pluuiā. Et mōs gelboe et hermon distat p duas puas leucas. gelboe extēte ad austrū. et hermon ad aquilonē / et abo terminant in iordane. et ptēdunt a iordane in longū vsus occasū p duas leucas magnas. In planicie vero intermedia multi pslic⁹ habitati sūt. ibi puguit gedon ptra madian. Judicū. vi. Itē saul vt dcm ē. Itē otoniel cōtra siros Judicū. iij. In ista planicie incipit vallis illustris q extēdit in circuitu iordanis vsqz ad mare mortuū. vide supra. c. xvij. De isto mōte siue mōticulo hermon dicit ps. cxxij. sicut ros hermon qui descēdit in montē syō / quia multa sūt hic loca pascuosa in quibz pecora impinguabant. et dehinc i ierusalem deo immolabant. Alius ē mōs i regione traconitidis iuxta mōtē swanir qui ē multo maior et altior illo qui aliquē tumorem mittit de se cōtra mōtem thabor In illo tumore iacet villa endoz p. Regū. xxvij. De illo dicitur ps. lxxvij.

Thabor et Hermon in nomine tuo exul. et de illo tumore qui hermonium hermonij dicitur. dicit Ps. xli. Memor ero tui de terra iordanis, et hermonij a monte modico. Abusue ergo pferunt qui dicunt hermonym indeclinabiliter et iste hermonius etia est valde pascuosus.

Iezrahel ciuitas. cxi.

Iezrahel ciuitas quondam vna regalium ciuitatum in israhel nunc dicitur Sanachim siue zarahim vii. xxx. domos habens. et distat. v. miliaribus istis de Naim. sita in pede motis gelboe ad occidentem. duabz leucis a ciuitate Suna. Ante introitu israhel adhuc ostenditur locus vinee naboth. de qua. iij. Re. xxj. Multa habet iste locus prospecta quia est sufficienter altus. videt em ibi mons thabor / galaad / iordanis / tota galilea / carmelus / mons ephzaim / et montes fenicis. Et itur de mote galaad in loco valde plano versus israhel in latere australi motis gelboe p hermon de iordane et salim vbi erat Iohes baptisans. Jo. iij. qua etiam via venit hieu occisus de ramoth galaad iozam filiu achab sagitta iusu domini. iij. Re. ix. quando dixit speculatoz. Video ego globum. x. postq iozam obsedit ramoth galaad cōtra Asael regem sirie.

Ithurea. cxi.

Sicut tota terra circa iordanē in litore eius oriē tali traconitidis regio siue planicies libani vsqz ad montē hermon et bosra dicitur. vt dictum est supra cap. centesimoprimo. ita litus iordanis occidentale appellat ithurea siue galilea gēciuz. siue kabul siue decapolis. et via maris trāsit per mediū ei⁹ ab Accon vsqz ad cedar et ad montana traconitidis regionis. supra quam est tra aran. i mesopotamia sirie vbi erat vbs aran que dicitur vbs nachoz Sen. xxiiij. post principiu. et erat fere in fine totius sirie ad aquilonē in qua obiit Thare pater Abrah Sen. xj. in fine. Et quādo trāsitur de Accon in cedar itur p mediū ithuree per vallem terre Aser. que nunc sancti Georgij appellatur. in sinistro habens ciuitatem Sephet. deinde itur per litus maris galilee. ideo illa via dicit Vsaie. ix. via maris trans iordanem quia ducit trans iordanem in regionem traconitidis. et inde in aran vbi ecia est terra hus inter celestiriam et palestina. Ultramez vero terram. s. ithuream et traconitidē possedit tetrarcha philipp⁹ frater herodis antipas vt dicit Luce. iij. in principio. et terminantur ambe tre in libano ad aquilonem in mari galilee ad meridiam et in montibus fenicie ad occidentem. s. i montibus sidoniorū et tirozū et acconensium qui diuidunt pheniciam ab illis. Et dicitur ithurea quasi terra motuosa siue sublimis. et est sirum. nō hebreum. Salilea gentiu dicitur etiam ideo qz galilea duplex ē. s. superior et de illa fuit Tobias de tibu neptalim et ciuitate neptalim

Tobie. j. cap. in principio. Alia est inferior pca galilea gentium Vsaie. ix. in principio. quia sub ditione regis gentilis erat. nō qz gentes ibi habitabāt. Hanc hirā rex tiri appellauit kabul. qd lingua fenicum sonat displicere. quia Salemon dedit illi ibi. xx. opida p auro et linguis sibi ministratis in edificacōe templi et domus regie. vt dicitur. iij. Re. ix. i medio. que opida cum vidit hirā rex tiri displicuerūt illi. et vocauit terram illaz kabul. quāuis a tiro nō procul erant. tamē sibi displicebāt. Et est ithurea penultima producta. Sumendo igitur simul illam terraz dicit aliquando ithurea aliquādo traconitidē. aliquid planicies libani. aliquid terra roob. nunc kabul. nunc galilea gentium. nūc galilea superior et semper eadē regio est. et vii habet duas dietas i longitudine. et alteram dimidiā i latitudine. Vide infra vbi decapolis et tiberias. cxxv.

Vallis semym. cxxi.

Vallis semym est vndecim leucis de Accon fere ad orientē. et septem de castello Iudin quod est i montanis saron. et duabus leucis a kabul versus zephirim. In ista valle erat tabernaculum aber cinei nō lōge a ciuitate asoz cuius rex erat Iabin. in quo tabernaculo Iaxel vxor aber interfecit Sisaram principem milicie Iabin. clauo tabernaculi transfixo per tēpora siue timpora ei⁹. Iudicū. iij. quando Sisara fugit de mote thabor a facie barach iudicis sexti i israhel post moysen Cuius vxor dicebatur delboza. et erat iudex et prophtes de sorte et tribu ephzaim. nā et habitabat in monte ephzaim sub arboze palme q dicebatur palma delboze. int betxel et rama qd est i silo. vna leuca a bethel. Balma vero est arbor procera ac multum speciosa cuius fruct⁹ dicitur eyn dadel i vulgari. Barach vero iste dicebatur lapidoth communi noie quod sonat lichminariam qz faciebat lichmina pro lucernis i domo dñi scd3 rabi salemonē et erat de cedez q ē in tribu neptalim vt i proxio cap. dicit. Aber autē dicebatur cineus qz chanaan filius cham genuit vndecim filios Sen. v. i medio. int quos sidon et arachus cineus et amachus manserūt circa libanum. reliqui vero septem transtulerūt se magis versus austrum et relicti sūt illi septem israheli a dño i consuetudinē prelqz qz eozū terras dedit israheli Sen. xv. in fine. et Exodi. iij. post principium.

Cedes Neptalim. cxxij.

Cedes erat i sorte neptalim de qua erat barach filius abynoen iudex in israhel sextus a Moysē cum vxore sua delboza Iudicū. iij. Ipse iussu diuino liberauit israhel de manu Silare principis exercitus Iabin regis Moz qui p. xx. ānos grauauit israhel. vt dicitur ibidem. et est cedez quatuor leucis a Sephet iuxta vallē semym. et fuit

ciuitas fugitiuorum in tribu neptalim / et quon-
dā fuit glorioſa qđ eius declarāt ruine. et ſūt ibi
de adhuc multa ſepulcra glorioſa antiquoz. et
locus iſte abundat omnibz bonis. **ſepht** ve-
ro eſt caſtrū et ciuitas in loco altiffimo inter ka-
bul et cedus. duabz leucis a kabul. de quo tenet
ſoldanus. totā galileā zabulon et neptalim azer
yſachar et manaffe tribus / et omnem terrā vſqz
acon tūrā et ſydonē. nec eſt ibi illo caſtro pulcri-
us et firmitus.

Chana galilee. cxxij.

Chana villa galilee eſt de acon quaſi cōtra eu-
rum. iij. miliaribus illius patrie a nazareth / et
duobz a zephozo cōtra orientē. et duabus leucis
a villa roma. **Hic** eſt locus vbi dñs aquā cōuer-
tit in vinū **Johānis. ij.** anno ſuo. **xxxj.** habēs tā-
tū. **xij.** dies de āno. **xxxj.** octaua idus ianuarij.
ſeria. **ij.** Et diſtat chana a uſm quaſi. **ij.** dietis
ſcđm gozrā et rozgonē. vbi adhuc p̄t locus tri-
clinij et ſex yoziaz ſub terra i cripta per plures
gradus / ſicut fere oia loca vbi x̄ps notabiliter
opatus eſt ſūt ſub terra ratione frequētis deſtru-
ctionis eccleſiaz. ideo oportuit xp̄ianos erudera-
re areas collapſas. et p̄ gōus ad loca punctualia
vbi x̄ps talia operatus eſt deſcendere. ſicut patz
in loco annūciacōnis **Luce. j.** et natiuitatis eius
de. **ij.** cap. Et habet chana ab aquilone monte
altū et rotundū. et cōtra auſtz ſub ſe planiciem
fertile et pulcerrimam vſqz ad ſephoz. quā ioſe-
phus appellat carmeleon. pendetqz chana i mō-
tis decliui.

Roma villa. cxxij.

Roma villa eſt ſub mōte veniente de nazareth.
et includēte vallē p̄dictā carmeleon contra me-
ridiē a chana ad duas leucas fere. i via que du-
cit de ſophozo et tiberiade. In hac villa ionas
prop̄xta fertur ſepultus.

Abelina. cxxv.

Abelina villa grandis / cuius tetrarcha fuit liſa-
nias ſcđm quōſdā **Luce. iij.** in principio. ad al-
terā dimidiā diſtat a roma cōtra orientē. de qua
helizeus fertur oriundus. et eſt in contrata ducē-
te dothaim. que eſt ab abelina per mediā leucā
Hic venit holofernes oppugnaturus betuliam
Judith. vij. i principio. **Iſtū** liſaniā dicūt grego.
et beda fuiſſe filiū h̄rodis magni. **Joſephus** ve-
ro dicit eū fuiſſe nepotē eius ſcđm filiū alexandze
ſozoris h̄rodis eiſdē. **Hic** mōtana ita āguſtas
faciūt vias. qđ holofernes nulla potēcia potuit
illuc venire niſi circa abelinā. quidā libzi habent
bēlina. legatur igitur caute **Comestoꝝ** vero. **ij.**
Re. xvij. dicit abela. quia inde fuit helizeus quē
vixit helias in prop̄xtā vt ibidem dicitur.

Mons bethulie. cxxvi.

Mōs bethulie vbi iudith vidua detrucauit holo-
fernē **Judith. xij.** diſtat ad mgnā leucā ab abeli-

na. et. **ij.** miliaribus iſtis a tiberiade. et fere p̄
totā videt galileā. **Holofernis** etiā veſtigia ca-
ſtroꝝ adhuc apparēt ibi in valle vbi iudith ze-
lauit. quā et bethuliā rediens girauit. et in cam-
po. ppe dothim plura ſūt ab eiſdē foſſata relicta

Tiberias. cxxvij.

Tiberias que olim chnereth dicebaſ leucis du-
abus magnis diſtat de bethulia ſupra mare ga-
lilee vſus eorum. et duobus miliaribus illi^o pa-
trie de magdalon. et eſt glorioſa ciuitas galilee
longa valde inſra litus maris ad lōgū ſita. **Hic**
herodes antipas tetrarcha galilee inſtaurans ti-
beriadem ad honozēz tiberij ſub quo ip̄e regna-
uit appellauit ſcđm bedam. in cuius auſtro ſunt
balnea medicabilia. mlte vinee et oliueta. ac ma-
xime palme. quia terra valde pinguis ē. In hac
etiā ciuitate terminatur regio decapoleos. cuius
regionis terminus ab oriente eſt mare galilee.
quod et tiberiadis ciuitatis mare dicitur. et ſy-
don magna ab occidēte. et h̄c eius latitudo. In
longitudine vero p̄tenditur a tiberiadi ſcđm ia-
cobū de vitriaco patriarcham iheroſolimitanum
toto litore aquilonari maris galilee. vſqz ad da-
maſcum. et dicitur decapolis a decem ciuitatibz
p̄ncipalibus. que ſunt Tiberias. ſepht. Cedus
neptalim. Aſoz ceſarea philippi. Capharnaum
ideſt iocapatha ſcđm ioſep̄hū. bethſaida. Cozro-
zaim. betzan. que et ſathopol dicitur. plures eti-
am ſūt ibi ciuitates. non tamen tam famoſe. ſcđm
ſwecha. pella. gadera. geraſa. cedar. et erant a
iozdanē ad orientem. Et habet illa terra diuer-
ſa nomina vt dictum eſt ſupra cap. **cx.** in fine.
Hic conſideratis faciliter cap̄t illud marci. **vij.**
qđ iſus venit per ſydonem ad mare galilee in-
ter medios fines decapoleos. cuius vna p̄s erat
vltra iozdanē vt ſupra cap. **cx.** **Alia** vero inſra
iozdanem et in medio terminozum venit iſus
ad mare galilee ad litus aquilonale. **Mare** au-
tem galilee habet cētumquadraginta ſtadia in-
longum. hoc eſt ſeptem leucas. ideſt quinqz mi-
liaria teutonica. et in latum vnum miliare et
fere quartam. ideſt quadraginta ſtadia ſcđm be-
dā. hoc eſt paulo plus tribus leucis. et eſt tribus
dietis a ieruſalem. et fere triangulū eſt. **Vide**
ſupra cap. **cj.** in fine. et inſra cap. **cxvj.**

Sephozū. cxxvij.

Sephoz opidū et deſup caſtz pulcz eſt ſex leu-
cis a tiberiade ad occaſu. et duabz leucis a cha-
na ad auſtz. In hoc dicit habitaſſe ioachim pa-
ter marie v̄gis. ſiliter et ortus fuiſſe. filius bar-
panthra filij p̄thra ſiue panthre filij leui. qui
fuit de ſanguie nathan filij dauid ſcđm damaſ-
cenum. Sed ioſep̄h ſponſus marie fuit filius ia-
cob qui fuit de linea ſalemonis etiam filij dauid
et ſic vterqz fuit de dauid ſcđm gloſā. **Math. j.**
Rozgon etiam dicit annam fuiſſe de ſephozo.

Lodowicus asserit eam eam fuisse de sepboz
siue sepbozo. Joachim vero de Nazareth.

Nazareth. cxxix.

Nazareth ciuitas galilee benedicta in qua ma-
ter dei facta est virgo Maria Luce. j. leucis dua-
bus distat a sepbozo inter austrum et nothum.
et. xj. miliaribus patrie istius a Tiberiade scd3
Rozgonē. et a Iherusalem tribus diebus maris.
id est circa. xxj. miliaria teutoicalia id est. xxxvij.
leucis. et. vij. maximis leucis de Accon. et est in
medio itinere inter Damascū et Iherusalem ver-
sus thozū. In loco salutacōis angelice ē capella
excisa terupe. tria habens altaria. ad quam per
gradus aliquos descenditur. sicut ad locuz nati-
uitatis i bethleem. Vide supra cap. cxxij. Ma-
gna eciā pars ciuitatis Nazareth quoda de ru-
pe fuit excisa / q̄ adhuc daret. Sinagoga i qua
docēce Ihsu traditus est sibi liber i die sabbati
Luce. iij. ante mediū. iam i ecciam est cōuersa
Insuper i fine ciuitatis in ecclesia sancti Sabrie
lis habetur fons de quo dulcis Ihsus sepi⁹ mri
ministrans aquas hausit. qui ab incolis venera-
tōi habetur. Extra ciuitatem ad austrum plus
q̄ arcus iacit est locus qui vocat saltus dñi ubi
eum precipitare volebant. sed per mediū illorū
illefus ibat. Luce. iij. et inuentus est in latree
montis oppositi ad iactum arcus.

Mageddo. cxxx.

Mageddo. Esdzelon. et planicies galilee idem
est. et est sex leucis de cayn monte. et nūc subule-
de locus sc3 ubi obiit Nchozias rex iuda sextus.
per hieu percussus. iij. Be. ix. post mediū. p̄ q̄
idem hieu arcu occidit Jozam filius achab regis
israhel in israhel. et fecit eum p̄ci i agz naboth
israhelice ut dicitur ibidē. In Mageddo eciā
occisus est Jozias vir optimus. rex iuda sextus.
decimus a Pharaone rege egipti. iij. Be. xxij.
et. ij. Paralip. xxxv. Iste locus is dicitur capus
fabe a quoda3 castello fabe dicitur. quod distat a
ciuitate affech quantum ter arcus iacit. Vide ca-
pitulo. cxxvj. Iste campus habet in longitudine
decem leucas. et plus q̄ sex in latitudine. ideo d3
campus magnus Esdzelon. Judith. j. añ finez.
et. c. vij. i p̄ncipio. et in pluribus sui locis ē val-
de fertilis i frumēto. vino et oleo. si tamē cristia-
ni hunc colere possent. peccatis nris nō impedi-
entibus. et est i veritate in galilea. Que quidez
ab oriente cingitur mari galilee et iordane. Ab
austro monte ephzaim et samaria Ab occidente
partim mote ephzaim. et partim monte carne-
lo. Ab aquilone montibus phnicie et libano.

Bethsaida. cxxxi.

Bethsaida ciuitas a qua Petrus apostolus cum
fratre suo Andzea et Philippus fuerunt. est ab
Accon ad orientē. de Neptalim ad duas leucas
in angulo maris galilee. ubi idem curuari ab aq̄
lone i austz incipit. iuxta viā que ducit de siria

in egiptum. et iam vix sex domos habet. Prō-
batia piscina in Iherusalem eciā cognoscabatur
bethsaida Jo. v. in p̄ncipio. sed alia racōne ubi
dñs in festo pentecostes sanauit infirmū anno
suo. xxxij. quando feria tertia pasce proxia. Johā-
nes fuit decollatus in macherōta. quo decollato
recessit. Ihsus de Nazareth que fuit de dominio
herodis sicut et tota galilea. et abiit ultra mare
galilee in tetrarchiam Philippi fratris eius. sc3
ythureā Mathi. xiiij. añ mediū. et Jo. vj. i p̄n-
cipio. deinde venit per Accon i tirū et sydonem
Mathi. xv. Rursū de sydone in cesareā Philip-
pi Mathi. xvj. Et inter medios fines decapolis
Marci. vij. ad mare galilee sec⁹. corosaim. Pa-
tet igit q̄ xpc sic exiit fines regni iudaici vsq3
ad libanum. qui fuit finis totius terre promissi-
onis ad aquilonem.

Tabula. cxxxij.

Mons in quo xpc longū fecit sermonē sedēs in
lapide magno de octo beatitudinibus. et multis
aljs noue legis. Mathi. v. vi. vij. est i ithurea
siue galilea gentiū. que fuit de potestate Philip-
pi loco medio int̄ chapharnaū et bethsaida. hic
inde per vnā leucam. amenus valde. long⁹ quā-
tum arcus bis iacit. et latus ad iactū lapidis Et
vocat tabula pro eo q̄ in pede montis postea
posita fuit quedā tabula marmorea a fidelib⁹ in
qua post resurrectōem cristus cum discipulis co-
medit Jo. xxj. post piscacōem a mari fere. x. pas-
sibus. Mons iste altus ē et herbosus. de quo to-
tum mare galilee ithurea et traconitidis regio.
nes vident vsq3 ad libanū. mons swanyr et hie-
mon terra zabulon et Neptalim usq3 cedar. dx-
nereth bethulia vsq3 dothaim. In huius pede a
mari. xxx. passibz oritur fons quidā viuus mu-
ro circumdatus. quem Iosephus capharnaū vocat.
Nā totus campus per duas leucas vsq3 ad
iordanē sic vocatur. De isto fonte ad. xx. passus
stetit Ihesus in litore Jo. xxi. discipulis piscan-
tibus Inde ad decē passus est locus ubi piscis ia-
cuit sup prunas egredientibus discipulis de na-
ui ut dicitur ibidē. In hoc monte xpc eciā quin-
q3 milia hominū cibauit. de quibz panibz. et de
quinq3 piscibus Jo. vj. i p̄ncipio. quādo secūdū
pasca xpi predicacōis erat proximū. s. transactū
quia in illo pasca xpc non fuit in Iherusalē. ppt.
capitales inimicitias scd3 lirā Jo. vj. q̄ illd pa-
sca fuit transactū et non futurū patet per euan-
gelij decursum. ut supra cap. p̄cedēti. et Mathi.
xiiij. ante mediū. Hic eciā xps turba dimissa so-
lus orauit. Jo. vj. Et discipulos orare docuit Lu-
ce sexto. Et ipse in oratione pernoctauit Luce.
sexto. A quo eo descendente fecit eunde sermōez
ad populū in loco campestri Luce. vj. ubi. et le-
prosi sanauit. et centurionem pro puero precā-
tem exaudivit Mathi. viij. et multa alia ibi fe-
cit. Secūda vero refectio populi facta est supra

corozaim. vide infra. cxxxiiij.

Capharnaū. cxxxiiij.

Capharnaum quondam ciuitas glorioſa q̄ xpi dicit Math. ix. in principio propter miraculorum frequentiam; eſt vna leuca de tabula ſiue monte predicto in dextro capite maris galilee ad aquilonem in qua erat centurio Math. viij. Nūc vero vix ſeptē habet caſalia piſcatorum Juxta illud Math. xj. Et tu capharnaū ſi in celū aſcēderis etc. Inter capharnaum et corozaim iordanis intrat mare galilee in litore aquilonis. iij. leucis a cedar ciuitate in monte ſita. ſupra capitulo cēteſimo primo.

Corozaim. cxxxiiij.

Corozaim ciuitas fuit inter capharnaum et cedar. iij. leucis a cedar vſus occaſū in litore maris galilee aquilonari. a iordane ad orientem in medijs finibus decapoleos Mar. vij. et duabus leucis a capharnaū verſus orientem. cui dñs comminatus dixit luce. x. Ne tibi corozaim. ve tibi bethſaida etc. ideo vix ruine eius modo videntur. Supra hanc ciuitatē ad orientem facta eſt ſecunda reſectio populi a xpo Math. xv. et Marci. viij. nō longe a ciuitate cedar. et fere ſex leucis a loco prime reſectionis vſus orientem. vide ſupra cap. cxxxij.

Gerafa ſiue geneſareth. cxxxv.

Gerafa ſiue genezareth fuit in concauo montis vna de decē ciuitatibz principalibz ipſius decapolis vt ſupra cap. cxxxv. ultra iordanē ad orientem de qua Math. viij. Marci. v. Luce. viij. i capite ſiniſtro maris galilee. duabz leucis a magdalon. circa quā etiā erant cedar et ſwechā. Nec erant gerafeni iudei quia porcos habebant Math. viij. quoz carnis iudei nō veſcūtur. quia licet illa terra dimidie tribui manaffe fuerit aſſignata nūq̄ tñ eā poſſedit. Et geneſar interpretatur generans ſibi aurā. Eſt em̄ campus inter magdalon et geneſar ciuitatē depreſſus qui dicitur geneſar. quaſi per duas leucas cū ſua pte maris. Recipit em̄ mare ventos de bucca montis per conualles que ſūt inter ſeptem bethuliaz et dothaim impetuoſos. et ideo mare tēpeſtuoſū reddūt ſc̄m borch et bedā. Inter geneſar et bethſaidā ppe bethſaidā locutus eſt dñs quatuor pabolas in mari. Math. xij. Marci. iij. et Luce. viij. et. xij. et poſtea ductus in altū id eſt ad mare pfundū per petrū. reuerſus in domuz expoſuit pabolas Que facta ſūt circa tiberiadē acta ſūt ſub dominio herod et herodianoz. Que vero in itburea et capharnaū acta ſūt ſub dominio philippi.

Dothaim. cxxxvi.

Dothaim tribus leucis eſt de naaſon verſus aſtrum. et vix duabus a tiberiadē ad orientem. opidum valde amenum in vineis et oliuetis ſi-

cubis et paſcuis. locus ſcilicet vbi ioſeph fratres ſuos inuenit. gen. xxxvij. ſub monte bethulie ad vnā leucam vbi iam eſt opidum idem. et tota terra dothaim nominatur. et eſt inter mōtes Cifterna vero in quam ioſeph miſſus fuit. eſt iuxta viam que ducit de galaad in bethſaidam. vbi etiam coniungitur via veniens de ſiria circa dothaim et montem bethulie. qua ibi ſoluz eſt locus planus et ducit per campum eſdrelon. id eſt mageddo per montem ephraim in ramathaim ſophim et per gazam in egiptuz. Ubiq; em̄ vie attemptari non poſſunt propter monſtruoſa montana. ideo oportet aliquando curuari vias et circuire montana. Per hanc viam venerūt iſmaelite qui emerunt ioſeph. Geneſis. xxxvij. viginti argenteis. qui vendiderunt eum madianitis prout plures dicunt. et illi vendiderunt eum triginta argenteis in egipto putiphari eunucho magiſtro militum. et ſacerdoti hliopoleos. Alij tamen ſumunt iſmaelitas et madianitas pro eodem. Et erat ioſeph annis. vigintitribus in egipto ante deſcenſum patris ſui iacob in egiptum. gen. xlvj. quia tredecim annis ſeruiuit et in vinculis fuit. nono autem anno ſuſcipatus i egipto ppleto venit iacob pater ei. In via ſupra dicta ſiri vallauerunt hlizeum prophetaz. quos acriſia percuffos duxit inde ad medium ſamarie que diſtat inde fere per vnā diem etiam. iij. Re. vj. ante medium.

Naaſon. cxxxvij.

Naaſon tribz leucis eſt de dothaim verſus aquilonem in valle ſita in tribu neptalim de ciuitate neptalim ad duas leucas inter occaſum et boream. Vide thobie primo in principio.

Neptalim. cxxxvij.

Neptalim ciuitas de qua fuit thobias eſt in firmo loco de naaſon ad duas leucas contra orientem. et de dothaim ad aquilonem Thobie primo in principio in tribu neptalim. habens montem ad occidentem inaccessibilem niſi tantum a ciuitate per compendium anguſtum. Hec creditur fuiſſe joſapatha. in qua dicit ſe ioſephum a romanis obceſſum et captum.

Magdalon. cxxxix.

Magdalon caſtelluz marie magdalene per duas leucas diſtat a bethſaida ad aſtrum. et quatuor leucis a capharnaum. et vna magna leuca a nazareth. et tribus a bethulia contra Tullurum fere. et eſt in litore maris habens a parte aquilonis et occidentis planiciem magnam et paſcuoſam. cui directe opponitur terra gerafenorum.

Mons thabor. cxi.

Mōs thabor ē de nazareth leucas. ij. ad orientem

in medio campo idest quatuor miliaribus pie istius in quo transfiguratus est dominus Iesus Mathi. xvij. et est terminus terre zabulon. In pede eius australi contra villam endor in via que ducit de siria in egiptum est locus ubi Melchise, dech rex salem siue salim occurrit Abrahæ in valle sabe Gen. xiiij. et de con. dis. ij. c. In calice et c. Accipite. Ad pedem vero eius occidentale contra Nazareth est capella ad unam leucam a valle sa be. ubi dominus descendens dixit discipulis Nemini dixeritis visioem hanc. In pede vero eius orientali descendit torrens cison ubi pugnaverunt barach et sisara Iudicij. iij. ut supra dictum est. cxxij. et est fere per mediam dietam de monte saltus domini Luce. iij. et est mons Chabor similis in dyocesi Paderburgen. monti ysenberch. In loco transfiguracionis christi stabat quondam regale castrum iam collapsum quod olim fuit monasterium ordinis sancti benedicti. Et in partibus transmarinis solem nissime peragitur festum transfiguracionis domini sexta augusti Et celebratur cum nouo vino et maiores patrie vexilla sua extendunt de apice ecclesie.

Endor villa. cxli.

Endor villa est dimidia leuca contra Euzo de Chabor monte in monte hermonio modico qui hermonium non est mons per se sed tumor quidam venies de monte hermon. Vide supra cap. cxvij. In Endor fuit mulier phitonissa quam vocavit Saul. pmi. R. xxvij.

Naym ciuitas. cxlij.

Naym ciuitas est in latere aquilonali montis minoris hermon qui est de Chabor ad unam leucam magnam contra austrum. Ante portam huius ciuitatis resuscitavit dominus filium vidue Luce. vij. Tres ei mortuos christus suscitavit Mathi. ix. Luce. vij. et Jo. xi. de quarto fuit sibi supplicatum. sed nihil sibi est actum de pe. dis. j. s. Tres quoque. et. iij. Mozaliuz. c. lxxv.

Macharonta. cxliij.

Macharontha castellum est arabie quod fuit de dominio Herodis antipas. ubi decollatus est baptista Marci. vi. scilicet Josephum. et olim dicebatur Manaym locus ille quod sonat castra quia ibi Jacob reuertenti de mesopotamia sirie occurrerunt castra. i. angeli non longe a vado Jabothe. Gen. xxxij. nunc vero dicitur Haylyn. et est in terra Ag regis basan principali diuisione in tribu gad que terra his diebus letania vocatur.

Mons galaad. cxliij.

Mons galaad qui est in terra Ag regis basan mons sayr et hermon et mons libani vnus est mons continuus supra iordanem ad vulturium et orientem sed diuersis in locis particulariter diuersa sortem sicut et alpes faciunt in europa et lombardia. Mons tamen galaad altissimus est inter ceteros Jere. Galaad tu mihi caput libani in quo edificata fu

it ciuitas eiusdem nominis vnde et tota regio galaad siue galaaditides dicitur in quibus sunt ciuitates. bozor Casbon. Masphat. Maged. quas Judas machabeus incineravit. j. Macha. v. Ibi est et desertum bozor quod non longe est a terra Seon regis amorreorum. In hoc monte reconciliati sunt Jacob et Laban Gen. xxxij. quia ibi simul comederunt. Illi coniungitur mons Sayr qui et seyr. quia seyr. i. clau ibi quodam habitauit cui Jacob munera misit et pacifice eum recepit Gen. xxxij. Est et alius mons seyr supra mare mortuum ad orientem de quo Gen. xiiij. et Deut. ij. qui sic dicitur per anticipacionem Gen. xiiij. quia Esau nomen fuit natum. et iste circa caedes barne contra mare rubrum. Ad hunc vero montem seyr circa Damas cum et Libanum nunquam venerunt filii israel cum de egipto exirent. Hermon mons traconitidem circuit regionem usque prope Damascum. Et cecidit totus iste locus in sorte dimidie tribui manasse.

Tabernacula cedar. cxlv.

Tabernacula Cedar de quibus Dani. j. fuerunt sub ciuitate swecha que est de corrosaym et mari galilee. vj. leucis de qua fuit baldad suites Job ij. Vide supra cap. c. Nam inter Swecha et Cedar ciuitates conueniebant Saraceni de aram et mesopotamia. Theman. Siria. moab Ammon et tota terra orientali non longe a fonte phiale in loco amenissimo et nundinabant ibi cum mercatoribus qui toto tempore estatis ibi stabant in tabernaculis siue tentorijs diuersorum colorum que pulcherrimum prospectum dabant habitantibus in ciuitate Cedar que est in monte altissimo. ideo sponsa Salemonis comparat se in illis duabus scilicet tabernaculis Cedar et pelibus salemonis que scilicet tabernaculum tegebant. et dicit de pelles in pl.

Cedar ciuitas. cxlvi.

Cedar saracenorum ciuitas quam Josephus camelam vocat eo quod mons in quo iacet habet similitudinem gibbum ut camelus. sita est in monte alto. et distat a corrosaym quatuor leucis ad orientem Edificauitque eam cedar filius Ismaelis Gen. xxxv. a qua et tota regio denotatur. et est pars arabie de hac dicitur Judith. j. Psalme. xxi. et. xli. et. lx. Jere. ij. et Eze. xxvij. Et Ps. cxix. Habitauit cum habitantibus cedar. i. cum malis et ecclesie persecutoribus. quia cedar. tenebre vel tenebrosus interpretatur. Circa hanc terram ad austrum longe est ciuitas basan de qua Ps. lxxvij. Dixit dominus ex basan querta. i. exercitum. Et Ps. Cxxxij. Et Ag regem basan. i. occidit Moyses hntez. xvij. pedes longitudinis Deut. ij. cum rege seon Nu. xxi. Et est basan inter syna et moab Et cecidit terra illa medie tribui manasse in sortem. quia illa circa iordanem sortem suam acceperat ad orientem. et est tota terra illa montuosa valde versus orientem de mari galilee.

De terra arabie in litore ma- ris mortui orientali. c. lviij.

Phasga mons maximus est, multos habes mo-
tes particulares. numeri. xxxvij. et deutro. vltio.
Et diuidit terram amozreorum quam possederunt ru-
ben. gad. et media tribus manasse deutro. iij. a
finibus amonitarum et moabitarum. Hic contempla-
tus est moyses terram promissionis numeri. xxxvij.
et deutro. vltio. quoniam etiam dominum fuit ei deutro. xxxij.
Uidebis eam et non ingredieris etc. Hucusque etiam
perductus est balaam a balac numeri. xxxij. in
fine. ubi nominatur excelsa baal. et fuit in monticu-
lo gozoz secundum Jeronimum. circa torrentem arnon. a quo
loco israel tunc erat stadiis. lx. Et omnia loca ista cum
terra moab et amon et monte vno sepe sunt in lito-
re maris mortui ad orientem ut patet hic in figura
et extenditur usque ad cadesbarne et desertum pha-
ran. Est autem cadesbarne ad orientem inter mare
mortuum et terram amalech. vide supra. xxxvij. cap.
Ibi reuersi sunt etiam. xij. exploratores numeri.
xij. post medium in desertum pharan. quoniam habitabat
israel in mansione. xxxij. secundum Jeronimum. Solitudo enim
pharan maxima fuit habens omnes mansiones
a quartadecima in asseroth. numeri. xj. in fine
usque ad tricesimam secundam in asiongaber. per quas
omnes anno egressionis secundo transierunt secundum Jeronimum.
et comestorem. In medio litore totius maris mor-
tui orientali est mons reab qui et petra deserti di-
cebatur. nunc vero krach dicitur. et est castri munitis-
simum. ubi soldanus fere totius egypti et arabie
thesaurum reponit. de quo ad duas dietas contra
vulturum est areapolis nunc petra decem metropolis
totius arabie secunde in torrente arnon in finio mo-
abitarum. amonitarum et amozreorum. et olim ar dicebatur.

Mons syna. c. lviij.

Mons syna de quo ad galathas. iij. post medi-
um. cuius pars est mons ozeb. iij. Re. xix. est in
arabia in terra madian exo. iij. in deserto syn ma-
gno. quod quidem desertum nihil aliud est quam terra
sabulosa petrosa et arenosa. aridissima et salsa
ex solis ardore viride ubi nihil. fontes tamen eius
dulces frequentius ob solis decoctionem habent
circa quos quicquid viridis inueniri potest ubi
et vestigia leonum unicornium draconum et aliarum be-
stiarum non sine horrore cernuntur. via etiam aliquam
propter montana trans descendit. quod lumen celi vi-
deri non poterit. ubi et diuersae mansiones in ru-
pibus cauate a filiis israel fere. xl. annis ibi ob mur-
mur errantibus horrore immenso cernuntur nu-
meri. xij. post medium. Ad hunc montem venerunt
filii israel. mense tercio egressionis. prima die iu-
nij scilicet. xlvij. die a phasga exo. xix. in principio. et
post dies tres moyses legem accepit exo. xx. et
manserunt ibi integro anno secundum Jeronimum. Nunc
vero certis ductoribus sarracenis ac salvo con-
ductu soldani camelis ambulat. pegrini de alcayr
egypti. id est babilonia noua ad montem syna. xij.
pietatis ad orientem declinando ad vulturum. Ubi per

mis sex dietis habet terra competenter inhabita-
ta. et desertum magnum usque ad mare rubrum. de in-
de itur in helim et in desertum syn sex diebus us-
que syna. in cuius radice est monasterium pulcherrimum
plumbo tectum cuius ecclesia et presertim sum-
mum altare est in loco ut fertur ubi moyses vidit ru-
bum incobustum exo. iij. quam nemo nisi discalciatus
intrare potest. Circa hoc altare a dextris in loco
alto caput et ossa sancte katharine habentur in capsula
marmorea inclusa de summitate montis syna ibi
translata. quam et saraceni vna cum christianis venerant.
Alie etiam quam plurime ibi habentur reliquie. Greci
vero monachi arabes et georgiani sunt ibi circa
xl. multo labore ac sudore vix victum habentes.
et vitam sancti anthony sequuntur. quibus et sol-
danus largitur elemosinas suas. Hos musce ves-
pe culices et alia aculeata quondam de mona-
sterio eiecerunt. sed iam diuina providencia talia clau-
stra septa non intrant. quod si sic moriuntur. de isto mo-
nasterio laboriosissime per gradus ascendit ver-
tex syna montis altissimi omnium montium illius ter-
re. ubi stat capella in loco ubi dominus moysi legem
dedit exo. xx. Et ubi helie dixit. Quid agis hic
helie. iij. Re. xix. Nec fuit mansio. xij. populi is-
rahel euntis de egypto in qua exodus a cap. xix.
inclusiue usque in fine. practicata est et leuitici ac
numerorum plura precepta data sunt. Tabernaculum
hic etiam erectum est vltimis. vij. primi anni egressio-
nis diebus. quoniam etiam sacerdotum consecratio et vtri-
usque altaris facta est leuitici. vij. nam israel hic toto
anno et diebus. iij. permansit. Octavo vero die id
est primo die totius anni secundi erectus est taber-
naculum permanens usque ad castrorum motionem. et eo-
dem die cepit aaron cum suis cum moysi ministrare
Leuitici. ix. Et sepe stat pro eodem syna. syn. et
synay quibus et interpretacione differat. Syn tamen
proprie est desertum inter montem syna et mare ru-
brum. quod et cades dicunt quidam sed abusive.
mons iste versus egyptum ozeb vocatur. Habet etiam et a-
lium vlticem quasi inaccessibilem ubi corpus sancte kath-
arine ab alexandria egypti ab angelis delatum et ibi
repositum. ab incolis heremitis est inuentum et in lo-
co prefatum translatum quo monasterium est erectum ut di-
ctum est. in hoc vltice edificium non est per inaccessibilitatem.
Hic etiam monachi festum sancti gregory solennissime pa-
gunt. quod de thesauro ecclesie temporibus suis eos aluit. De
regrinis aduentibus ab archiepo vel alio maiori in
eodem monasterio presidetur. singulis datur panem vitrioli
oleo de ossibus sancte katharine manante plenum. hau-
stum cum omni reuerencia per platum cereis et thuribulo per-
cedentibus de angulo profundiori prefate tube sancte ka-
tharine cum cocleari argenteo ubi oleum de ossibus
ei effusum confluit. De cacumine huius montis videtur
mare rubrum et helim et multa alia loca. In radice
vero huius loci pascuos et herbos. sed quodam scilicet
Josephum li. ii. anti. c. nemo audebat accedere. quod
dicebat deum in hoc monte habitare ideo deus mons dei ozeb
exo. iij. in principiis. In planicie huius montis versus vul-
turnum pugnavit israel contra amalech exo. xvij.

Recedendo de monte syon recipitur cibus in eodem monasterio. quibus ibidem valde modicus et tenuis habeatur in pane et fabis ad .xiiij. dietas et incedendo contra aquilonem versus syriam in qua est terra promissionis occurrit in arabia desertum periculosissimum et valde arenosum quod vento agitatū fluit de loco in locum velut mare nunc montē coaceruādo nūc voraginem profundissimā sulcando. vbi est penuria omnis boni. habitantq; ibi homines siluestres in tentoribus horribiles barbati et nigri baldehini dicti. nō ferentes neq; metētes sed lacte pecorum et camelorum suorum viuentes panem nō gustantes nisi a peregrinis de longe delatū mercatū. quez vtores eorum pro rosas aridis quas rosas de ibericho appellamus emūt. Hi homines multi et fortes neminē curāt nec soldano obediūt. Nam si vellent eū de regno egerent pre multitudine sua. Tandem post multas tribulationes peruenitur i bersabee. Thide supra .c. lxxij. filij tamē israhel magis ad orientē incedentes dimiserūt mare mortuum a sinistris et tandem de arabia transcūtes iordanem contra ibericho in galgala venerūt ioseph .iij. Duplici igitur via itur de ierusalem in syna. vna trans iordanem. alia per gazā et bersabee vbi et via regia ē de damasco siue syria in egiptū pro aliqua vie pte. nam via in egiptū magis declinat ad zephirū. In syna vero ad austrū deinde ad eorum vbi vix post tertiam dietam fons aut modicus riuulus inuenitur vbi ferocissime bestie potant. Hac via creditur ioseph iuisse cū ihesu filio dei et maria matre eius Math. ij. quando fugit in egiptum.

Mare rubrum. cxlix.

Mare rubrum rubeam naturaliter nō habet aquam sed a litoze rubro aqua tingitur et vt vinum rubeum videtur. Nam et ibidem miniū effoditur. Quicquid etiam fructus in hac terra crescit in hunc colorē cadit. Dicitur etiam mare cannosum quia in litoze multas cannas et arundines habet. Dicitur etiam sinus arabicus quia arabiam per modum sacci siue brachij petit. In alio vero latere sinus persicus appellatur. Salissimum est de utro .iij. ante mediū. et optimos pisces habet et in magna quantitate. p fine terre promissionis ponitur. Euro vsq; ad mare palestinorū id est mediterraneum exo. xxxij. in fine. In eius litoze multe coralle et gemme rubeae habentur quia et tota arabia in parte rubescit qd in eius auro claret. Hoc mare insulas habet rubeas habentes ligna vt lignū bzuntelinum. Magnū et latum est sed non ibi vbi israhel transiuit quia sacci formam habet et quasi triangularē. In loco vero quo illud filij israhel transierunt euntes de egipto versus orientem circa quatuor magna miliaria habet latitudinis nā intrantes habebant a sinistris scz versus aquilo

nem maximū montē siue rupem aut scopulum quem circubāt per modū mediū circuli quia scopulus ille protendebatur in mare ad longū spacium et tam altus fuit atq; asper qd eū ascendere non poterant et reuerti nequibant nisi cū egiptijs pugnaturi secundū burgenfē. ideo amī nadab cōsilius in dño secutus est moysen in mare vbi meruit regiaz dignitatē et xpm nasci de sua stirpe scdm aug⁹ et comestozē et sic mōte circuito in mari ad idē litus exibant post montē quo intrabant ante montē. exo. xiiij. Est tamen sciendū qd multas habebant mansiones in egipto anteq̄ peruenirent ad mare rubrū. Prima fuit in fine egipti ad orientē in finibus terre gessen in castello ramasse quod pharaoni inter ceteras edificabāt vrbes. vbi in plenilunio agnū primū edebant. xiiij. die primi mensis id est marcij qui cū aprili concurrat in lunatione. exo. xij. et mane proximo exibant. Secūda fuit in sohot vbi primū tabernacula tetenderut quia sohot tentoria siue tabernacula sonat. Tercia fuit i ethā in capite solitudinis egipti inter solitudinē et terrā frugiferā. exo. xiiij. in fine. et numeri. xxxij. in principio prope ciuitatē ethan quā iosephus lucū vocat li. ij. c. vij. et est locus vbi iā est babilonia noua egipti. non tamē illa de qua gen. xi. In hac mansione tertia primū vila est columna ignea et nubea. exo. xiiij. in fine. Quarta fuit in phia proth declinando a dextris de ethan versus egiptū. exo. xiiij. in principio inter magdalū et mare rubrū. vbi coartati sunt scdm iosephū vbi supra quia a sinistris habebant montē asperum. a dextris vero mare rubrū vt dcm est. qd videntes exploratores pharaonis putabāt eos errare et nunciauerūt hec pharaoni qui decreuit eos his auditis reducere quia vidit qd volebant recedere et non tantū itinere triū dierum ito deo suo immolare. et hoc totū factū est vt daretur pharaoni occasio persequēdi eos. et vt sic perduceretur israhel in syna ad accipiendam legem. et ne chananei eos retunderent videntes eos intraturos terrā illoz vt etiam cōtra velle moysi et aaron retrocederent in egiptū. nā illa via fuisset multo breuior versus bersabee q̄ i syna. Illas quatuor mansiones habebāt in egipto deinde mare transierūt. et in litoze eius ad octo dies permanferūt. singulis diebus in processione cantantes Cantemus dño .xc. exo. xv. deinde ambulātes trib⁹ dieb⁹ in deserto sur id est ethan exodi decimo quinto ante finem. et numeri tricessimotercio post principium. Aliud etiam fuit desertum ethan in egipto ante mare transitum exo. xiiij. ante finem. Tenerunt tandem in mara siue marath. De alijs mansionibus est superferendum. xlij. et habebant. numeri. xxxij. et scz zero. ad fabiolam. Circa mare rubrum est caltrū fortissimū soldani in quo seruantur captiui no-

biles cristiani. e quibus apertissimis eligitur soldano mortuo. in nouum soldanum. De hoc eadem castro prohibetur. ne quis latinus aut christianus vadat in india ad presbiterum iohannem catholicum bonum aperies sibi quomodo possit deuincere terras soldani. Mercatores tamen libere vadunt sub saluocoductu qui tamen hec non tacet si deus sic permitteret. Inhabitatores huius castri piscantur in mari rubro retibus de cordis factis et ibi dimersis ad medium annum. corallas in modum herbarum crescentes et his retibus firme se connectentes vnde mira lucra sibi acquirunt. Varia etiam et preciosa per illud mare de india nauigio veniunt mercimonia. que per brachium maris de mari rubro in india perducuntur. et inde ad multas mundi partes perducuntur. Transeundo hanc viam in litore maris rubri qua filii israel inceserunt multa varia et mira reperiuntur. De hoc mari rubro scribit plinius et ysidorus. rabanus et comestor. miserunt naues salemon et hiran rex thiri. in insulam asongaber. .iiij. Reg. .ix. in fine. et .iiij. palippus. viij. in fine. et inde per longos maris circuitus in prouinciam india ophir dicitur. que antiquitus terra aurea dicebatur. eo quod montes habeat aureis venis plenos. qui a leonibus et bestiis seuerissimis incoluntur. Et est ista terra vicina terre euilae quam geon circuit. gen. .iiij. Euilae tamen est in septentrione huius terre. Et habent hi montes aurum. argentum gemmas scilicet crisoprassos adamantes. lignum thimum et ebanum. dentes eburneos. simeas psitacos et pauos et alias bestias monstruosas secundum plinium et ysidorum. Cum vero bestie dormiunt aut in remotis existunt naute de nauibus valde prope litoribus applicatis exeunt. et quod vnguibus bestie effoderunt. nauibus inferunt non segnit. Et hi nante post elapsum triennium referunt salemoni et hiran predicta nobilia multa nimis. Ita ut argentea etiam fierent in iherosolymis ante domos sedilia non pauca. et ut ligna cedrina velut sicomori ibidem abundarent. Est et opher per e scriptum in iudea. in qua est villa geth. vbi ionas propheta sepultus fuit secundum liram. .iiij. Reg. .xiiij.

De egipto. cl.

Egiptus que olim eua siue memphais dicta fuit. mundi regio vberissima et opulentissima creditur esse Nilo inundante semel in anno ab augusto usque michaelis irrigata per aqueductus et fossata. ymbribus celi est ignara secundum Iero. et ysidorum. duplex est. superior que infinita fere habet deserta in orientem. cui sinus arabicus a septentrione. a meridie oceanus. ab occasu vero egiptus inferior adest sibi. que. .xxiiij. habet regiones. in quibus monstra infinita habet et famosissimas ciuitates scilicet heliopolis. memphim. taphnem. a

alexandriam. babiloniam nouam. damiatam. que est in portu maris mediterranei. et alias vix numerabiles. Nilo inundante colliguntur ibi ligna sethim scissibilia sed incremabilia. ligna aloes. amara. et psitaki in ramusculis lignorum residendo natantes. Et est nilis gen. .iiij. geon dicitur. a plus in egipto prout frequentius ultra medium miliarium teutonicum. Ibi sunt innumerabiles pulli perdices et columbe. Nam columbas nemini capere licet. cum principes ipsi legationes suas citissimas faciant per columbas. Innumerabiles fere. sic quod in vrbibus et villis capiuntur. Innumerabilia sunt ibi adhuc monasteria et heremitoria. sed multum a saracenis deturpata ac desolata scilicet sancti anthonii. pauli. macharij et aliorum plurimorum de quibus in vitaspatrum legitur. Alia plura de egipto essent scribenda. sed quia hec textum bible minime tangunt. ideo tanquam superuacua pertranscunda existunt pro presententi.

Finit sic verissima terre sancte de loco in locum ad dei eusebiam et ecclesiasticorum directionem vizorum ex diuersis doctoribus descriptio tanquam hercule flosculus fideliter recollecta. structure tamen locorum de anno in annum iuxta hominum adinventiones et desideria variantur. ideo nemo mendacium arguat collectorem si quid contrarium. his alibi legere contingat.

Sequitur fasciculus ambozum librorum machabeorum vbi quamdoque latet difficultas. cli.

Alexandro magno anno sue etatis tricesimo tertio et .j. mense de medio sublato filio philippi. putatio regio macedonum apud babilonem. postquam septem annis in macedonia que cethim dicitur. .j. machabeorum. .j. regnauit. et dehinc quinque annis monarchiam orientis totius. dario deuicto tenuit. In vngula enim equina fuit sibi venenum propinatum. per antipatrem macedonem destinatum in babiloniam. quo hausto usum lingue perdidit. et duodecim post se regnatos principes scripto proprio constituit. sed tandem. .iiij. alijs viij. refutatis. post eum regnauerunt scilicet philippus macedo frater alexandri in macedonia grece. Antigonus in asia. Ptholomeus filius lagi in egipto siue alexandria. Seleucus nicanor in siria. annis triginta duobus. qui et antiochia que in antea reblata dicebatur. .iiij. Regum. .xxv. restaurauit anno regni decimo septimo ptolomei. regis egipti prefati. post cuius edificacione anno. .cxlvi. cepit iudas machabeus iudeis pesse

Iste ptholomeus .xl. annis in egipto regnauit. et multos iudeos in die sabbati captiuauit. quos in diuersas mundi ptes spsit. Ideo dicitur actu .ij. No die festu in ierusalē conuenisse iudeos ex omni natione que sub celo est. Post hūc regnauit ptholomeus philadelphus ānis .xxxvij. vni^o dei veri cultor scdm Jero. in epla ad desiderū . Cui eleazarus nonus in numero pontificū in ierusalem sumus sacerdos .lxxij. interpretes misit ideo post legē dei expositā de hebreo in grecuz eos cū multis muneribus et honoribus remisit et oēs iudeos quos suus predecessor captiuauit relaxauit. vt dicit Aug^o li. xvij. d. ciuitate. c. xliij. Post hūc regnauit ptolo. euergetes ānis .xxvi. Post quē ptholo. philopator annis .xvij. Post hunc ptolo. epiphanes annis .xxiij. qui duxit cleopatrá filiaz antiochi magni sexti regis sirie vt itra dicef. De hīc vltim^o et sext^o regit egiptioz ptholo. philometoz ānis .xxxv. et defecit regnū. Hūc genuit cleopatra cum epiphane predicto. cōtra quē post bellauit antioch^o illustris siue epiphanes frater cleopatre et filius antiochi magni octauus rex sirie vir pessimus vt dicit .j. machab. j. De hinc reges sirie egiptijs ad tempus dnabantur. Seleuco vero primo regi sirie post alexandri de quo supra successit in regnū antiochus sother qui annis .xx. regnauit. Cui antiochus theos annis .xl. Post quē antiochus gallincus siue gallinicus qui annis .xx. regnauit. De hinc seleucus seraunus siue gerannus annis .iij. Post quē antiochus magn^o sirie rex sextus annis .xxxvi. regnauit qui duos filios dereliquit scz eleucū philopatorē et antiochū epiphanes siue illustrē qui dicit obles romanus et radix peccati .j. machab. j. Antiochus autē magnus rex sirie sextus predictus dedit matrimonio filiā suā cleopatram sororez epiphanis et seleuci ptolomeo epiphani quinto regi egipti postq̄ prēz ei^o ptholo. philopatorē de uicit te illa genuit ei ptholo. philometozē iuniorē. Temporibus igitur huius ptholomei epiphanis quinti regis egipti post alexandri iudei in studia contraria scindebantur quibusdā ptholomeo prefato. alijs antiocho magno fauentibus. Ideo anno .cvi. regni grecoz in siria qui anni debēt supputari a primo anno regni alexandri in grecia prout communiter doctores asserunt .j. machab. c. j. antiochus magn^o sedus rupit. qd cū philopatore seniore epiphanis patre inqt. et egiptū occupare temptat cum epiphanes tantū quinqz annoz erat. ideo tempore labente scz āno .xv. regni epiphanis regis egipti qui est annus regni grecoz in siria .cxxx. antiochus magnus egiptū deuasare cepit. et a iudeis tributa septimi anni et ministroz templi repetit. que philadelphus egipti rex secutus vt dcm est iudeis relaxauit. finitimasqz re-

giones depopulauit. Et res ad romanōs delata est. missis igitur scipione natica et scipione africano constrictus est sub iuramento cessare. in cuius signū dedit romanis filiū suū primogenituz in obsidem seleucū hominē inertē. postea reuocauit eundē et restituit romanis filiū suū natum minozem secundogenitum antiochum epiphanem hominem seum hvalde obsidem perpetuū qui tamen promissū non seruauit vt infra patebit. **Quicquid** vero anno regni epiphanis qui est annus regni grecoz .cxxxv. antiochus magnus volens in peride templū nance idest dyane siue lune ditissimū spoliare fraudulēter quasi immolaturus et adoraturus dyanam a sacerdotibus dyane cū maioribus suis occisus est lapidibus obrutus quia fraus eis innotuit et capitibus truncatis membratim de fenestra proiecti sunt .ij. machab. j. ante mediū qui textus nequaquam de antiocho nobili filio eius intelligat. quia ille obiit .j. machab. vi. et li. ij. c. ix. spoliaturus elimaudem metropolim totius perfidis ditissimam cadens de curru anno scz regni grecoz cxxx.

Sequit cap. clij.

Mortuo igit antiocho Seleucus regit. cho magno. filius eius primogenitus seleucus homo vilis et iners cepit anno proximo regnare. et .xxij. annis regnat. Tempore cuius onias vir omni virtute plen^o filius symonis et frater iasonis et iohannis pontifex .xxij. vir sine liberis pontificum tenuit. qui postea occisus est in emath idest antiochia per andronicum comitem anno pontificū sui .xxxix. hoc procurate menelao fratre onie qui et iohānes .ij. machab. iij. quia iam iason pontificū emit vt infra dicitur scdm bedā in libro minoz de temporibus. **Iste** item seleucus misit heliodoz qui sup eius erat negocia regni ad spoliandū erariū in ierlm. ad prodicionē prepositi tēpli symonis de tribu beniamyn. qui appollonio duci celestie et fenias hoc ingessit ut regē desuper informaret. Sed heliodorus ab angelo percussus interit. quē tamē onias pius pontifex deuota oratione resuscitauit et regi remisit li. ij. c. iij. per totū Sed crescentibus malicijs symonis et appollonij prefatoz onias pontifex ad regē se contulit. vt legem dei illesā totis viribus conseruaret. vbi postea tractus ab asilo per ducē andronicū tpe antiochi epiphanis procurante hoc proprio fratre onie iohāne siue menelao iniuste vir iustus est occisus li. ij. c. iij. an finē.

Cap. clij.

Antiochus epi phanes qui et illustris siue nobilis post seleuci fratris sui excessus vel scdm comestozē fraudulentam electionem a regno. quia cum esset obses perpetuus rome audita inertia fratris sui seleuci et patris eoz antiochi magni morte. dam romam exiit. cōi-

uentibus tamen quibusdam sibi de senatu. et in
 siriam ob spem regni venit. atq; benignū et mi
 nificū eunctis se exhibuit. acrem tamen hostibz
 Ideoq; ab omni populo epiphanes idest illustris
 siue benign⁹ nominat. et mortuo seleuco in thro
 ni sat. āno octauo ptholomei philometozis sexti
 regis egipti post alexand². qui est ānus greco
 rū in siria. cxxvii. j. machab. j. post principium
 et li. ij. c. iij. post principiu. et. xij. annis regna
 uit. vsq; scz ad annū regni grecoz. clix. j. ma
 chab. vj. post principiu. prelubricus fuit. in tātū
 etiam vt more canis scdm Jero. super danielem
 in patulo comiseret. Ixus autē qui et postea
 iason dictus est. frater onie prefati. et filius sy
 monis sumi sacerdotis. qui symon moriens tres
 filios reliquit. scz onia se sequentē in pontifica
 tu viz iustū. et ixū qui postea dictus est iason
 Et tertiū onia vel anania. idest iohannē qui po
 stea dictus est menelaus. vt sic noie greco ma
 gis placeret illustri anthiocho. Idic audiens an
 thiochum regnare venit emath. idest anthio
 chia. pmittens regi anthiocho quingentaxc. ta
 lēta argenti vt daret sibi sumū sacerdotiū. et dō
 stituere sibi liceret in iherosolimis gymnasiū. i.
 facere scolam luctationis nude vbi tm verenda
 tegebatur. et scolā exercitij ois impudicie. et e
 phebiam idest locū generalē fornicationis. p epte
 bis. idest pulcris iuuenibz. etiā contra naturam
 scdm lirā. et vt iherosolimitanos posset nomina
 re et scribere anthiochenos idest grecos. atq; gē
 tiles ad honozē anthiochi regis. et totū obtinu
 it. li. ij. c. iij. Debinc iherusalē venit et oēs ydo
 latrare coegit. Insuper post duos annos idest
 āno regni grecoz. cxi. cū quinquennalis agere
 tur herculi agon in thiro. iason p nūcios obtulit
 rege p̄sente. ccc. didragmas. idest. dc. dragmas
 argenti. Dragma autē ē octaua pars vncie. Un
 cia autē habz pondus vnius floeni renensis.
 Nuncij vero cognoscētes esse nephas offerre her
 culi dabāt hoc munus in fabricā triremiū idest
 trierū siue galeidaz habētū tres ordies remo
 rū. li. ij. c. iij. circa medium.

Cap. cliij.

Anno proximo scz regni grecoz. cxlij. Anthio
 chus venit iherosolimā in magna pompa et ho
 norifice suscepit eū iason. cū faculis et luminibz
 li. ij. c. iij. in medio. Sed proximo anno anthi
 ochus deiecit iasonē. v. scz āno regni anthiochi
 et dedit pontificiū menelao fratri eius quia pl⁹
 pacto dabat. ideo iason exul iuit in amonitē re
 gionē. postq; scz tribus ānis pontificatum tenu
 it. Menelaus vero factus pontifex suggestit an
 dronico duci regis. et occidit virum bonum et
 modestum oniam pontificem abstractum ab asi
 lo fratrem menelai. postq; viginti nouem ānis
 episcopatum tenuit. sed non sine vindicta. quia
 andronicus a rege occiditur. Menelaus vero

qui et iohannes siue ananias cui non solueret
 pecuniam regi promissam. ipsi sostrato preposi
 to regis in cipzo scilicet trecēta talenta argenti
 plus q̄ ipse iason prius dederat. qui dedit quin
 gentanonaginta talenta argenti. amotus est. et
 lisimacho fratri eius carnali scdm textum. q̄uis
 iosephus dicat eum fratrem eius carnalem nō
 fuisse. pontificium traditur. Qui postq; multa
 furta commisit iherosolimis in templo conscio
 menelao. a iherosolimitanis occiditur circa era
 rium. libro secundo cap quarto ante finem Me
 nelaus vero super eadem re regi accusatur. et
 de furto conuincitur et sentenciatur. Sed heu
 data pecunia multa ptholomeo amico regis libe
 ratur. et sententia mortis in suos accusatores vi
 ros tres innocentes in tiro. a rege retorquetur.
 nec tamen menelaus repontificatur. q̄uis con
 tra iherosolimitanos in malicia multum creuit
 quia auaris in curia regis multa dedit. ergo in
 potestate permansit. ideo longe post scilicet an
 no regni grecoz centesimo quadragesimo
 no ab anthiocho eupatoz filio anthiochi occi
 ditur in iherusalem libro secundo capitulo deci
 motercio in principio. quando tamen se spera
 bat pontificandum.

Cap. clv.

Proximo anno scilicet regni grecoz. cxlij.
 miit anthiochus nobilis appollonium nestxi fi
 lium in egiptum scrutari an duces egipti sibi re
 sistere presumerent libro. ij. c. iij. ante medium.
 ibi. Misso autem. Causa autem differentie sic
 orta est scdm liram li. ij. cap. iij. Mortuo ptho
 lomeo epiphane quinto rege egipti. qui matri
 monio habuit deopatram sorozem anthiochi il
 lustris. successit ei filius suus philometoz nepos
 anthiochi in regno ad huc valde iuuenis. ideo
 anthiochus tempore puericie nepotis sui. qua
 si curas eius agens multas vsurpauit sibi ciui
 tates de regno egipti proximas scz regno sirie.
 quas cum reddere noluit. duces egipti zelantes
 pro rege suo ad huc iuvene ad bella se aptant.
 Cognoscens autem anthiochus a regni negoti
 is se alienatum. venit in multitudine graui per
 toppen in egiptum contra nepotem suum. li. j.
 cap. j. ante medium ibi. Et intrauit in egiptum
 scz anno. cxlij. regni grecoz. et fugit nepos ei⁹
 ptholomeus philometoz a facie eius in alexan
 dziam egipti ad fratrem suum minozem. et cec
 derunt vulnerati multi. Et eodem. cxlij. anno.
 qui est septimus annus regni anthiochi. ipse re
 uersus de egipto ascēdit in iherusalem vbi mul
 ta mala fecit. proculdubio tamen grata ipsi me
 nelao. et factus est luctus et gemitus per vni
 uersam iudeam li. j. c. j. in medio. et sublatis fe
 re omnibus bonis templi et ciuitatis reuersus ē
 in terram suam.

Cap. clvj.

Et post duos annos qui est annus regni greco-
rum. et regni anthiochi nonus. et regni phi-
lometoris sui nepotis. xv. annus. iterum venit an-
thiochus in egiptum in multitudine graui li. j. c. j.
post mediu. Et quando se ad hoc preparauit scz
anno. c. lxxij. sepius visi sunt equites per dies. xl.
per aera super irim discurrentes li. ij. c. v. in pn-
cipio. Et cum esset anthiochus in egipto. vanus
rumor dixit eum esse mortuum. quo audito iason
plurim cum mille viris insultum fecit in irim. sed ni-
hil proficiens. reuersus est in amantem. postea
exul. venit in egiptum. et demum misere mortuus est
spuro sparciatas id est laedemonios in grecia ca-
rens sepultura li. ij. c. v. post mediu. Anthiochus
vero obsedit philometorem cum fratre suo iunioze
in alexandria. et romani ab eis inuocantur. Mit-
tuntur igitur pompilius cum decreto romano. quez
videns anthiochus osculatus est eum. quia nouit
eum cum esset obses rome. Sed pompilius mi-
me placatus. fecit cum baculo quem manu tenebat
circulum in litore maris dicens. Non exeat de cir-
culo nisi dicas prius te pugnaturum cum romanis.
aut statim de egipto exiturum. Anthiochus vero
his territus verbis. promisit se de egipto statim
exiturum. quia credidit curiam esse proximam.
Et fugiens de egipto anno scz proximo quo in-
trauit venit iherosolimam animis efferatis dolose
sub nomine pacis suspicans iudeos se deserturos
et tributum amplius negaturos. occidit in triduo
vtriusque sexus octoginta milia. vixit. xl. milia
et non minus vendidit li. ij. c. v. in medio. Et
xv. casleu id est nouembri conuente sibi mene-
lao. erexit abhominandum ydolum desolationis id
est iouis olympij super altare in templo dei li. j.
cap. j. in medio ibi. Et post duos annos. Et mi-
sit lras ad oes ciuitates vt illud adorarent. et le-
ges dei penitus dereliqueret. Et dimissis in ar-
ce dauid castrum fortissimo montis syon multis
macedonibus ac de templo ablati. M. octingē-
tis talentis argenti reuersus est anthiochiaz. di-
missa irim in tribulatione maxima. Cui remisit
quendam crudelissimum philippum genere frigem
in prepositum. et creuit menelaus in malicia con-
tra populum dei. In via vero cum rex iter ageret p-
samaritam edificauit delubrum id est templum super
verticem montis garisim. iouis peregrini vel hos-
pitalis dei maximi id samaritis pte timore pete-
tibus et pristinum templum in garisim resutantibus
et se cognatos iudeorum non esse recognoscentibus
sed sidones. Quibus et prepositum andronicum
non illum qui oniam occidit. ibidem reliquit. iun-
cto sibi menelao li. ij. c. v. in fine. Postea alchi-
mo pontificium dedit. Vide isra. c. clx. Circa hec te-
pora precipitari fecit in aliqua suarum ciuitatum
sed non in irim scdm lram duas mulieres circum-
cidentes suos infantes ad vbera earum infantibus

suspensis. et sanctum senem eleazarum male tracta-
uit nolentem promittere suilla li. ij. c. vi. Item septem
fratres cum matre sua ibidem. c. vij. Et in ierusa-
lem templum plenum erat luxurijs et comestationibus
nec labbata. nec alij dies festi seruabantur. Et
in die natalis anthiochi violenter ducebantur
offerre deo bacho. quem sibi rex singulariter crede-
dit esse propiciu. et eadem coronati cogebantur co-
nzare li. ij. c. vi. in principio. Cap. clvij.

His et similibus vi Judas machabeus.
suis nephandis. mathathias vir in lege fidelis filius
iohannis simplex sacerdos non pontifex. et ex si-
lis ioarib li. j. c. xiiij. in medio. qui ioarib fuit
de prima sorte ponendi in cesu. j. palupp. xxiij.
scz sacerdotum de sacerdotibus inlutatis a dauid
in ampliatione cultus diuini. recessit a irim do-
lorose. sedens in monte iudee modyn inter iop-
pe et irim quatuor leucis a ioppe. dans multa
salutis monita filiis isrl verbo et facto vt p-
p- mo. c. ij. per totum. Et tandem relinquens mo-
dyn habitauit pte angustis cum legis dei zelatori-
bus et quinqz filiis suis in montibus. demum ibi
dem mortuus est. et sepultus in modyn ano. c.
xvi. regni grecorum in siria li. j. c. ij. in fine. post
q vno tantu ano ducatum siue populi magistra-
tum tenuit. Quo mortuo. iudas machabeus in
operibus vir leoninus filius eius populi ducatum
suscepit. ano scz xvij. regni ptholomei philo-
metoris prefati regis septi egipti. qui est annus
regni grecorum. c. lxxvi. Et regni anthiochi illustris
annus decimus. etatis vero quinte. cccc. xxi. scdm
henricum de hruordia. Mudi vero scdm beda et
eusebium quintimillesimo xvij. Hoc est ante xpi
natiuitate. clxxj. vt plurimum placet doctoribus
Alij tamen minus ponunt. Et sex annis ducatum tenuit
quarto autem ano sui ducatus et pontificium susce-
pit. qd tribus annis simul cum ducatu tenuit. scdm
iosephum li. xij. antiquitatum. c. vltimo. In pri-
mo ano sui ducatus deicit appolloniu ducenti
samarie. et auferens gladium suu pugnauit cum
eo quoad vixit li. j. c. ij. ibi. Et congregauit. Se-
cundo deicit seron ducem sirie interozis. et occi-
dit eum cum octo milibus viroz scdm iosephum in-
ter quos erant tricenti famosi. ideo dicitur li. j.
cap. ij. q tantum occidit quingentos scz de com-
muni vulgo. Item ano secundo deicit duces mis-
sos contra se per lisiam scz ptholomeum filium dori-
mini. Nicanorem et gozgam cognatos anthio-
chi illustris. qui tunc profectus fuit de athiochia
in persidem pro pecunia extorquenda in ciuitate
te elimayda comendas regnum lisie cognato suo
a flumine eufraten vsqz ad flumen egipti quod
dicitur rinocozula. vbi sunt fines asie inferioris
Simul ac filium suum iuuenem anthiochum eupato-
rem. anno scz regni grecorum. c. lxxvij. li. j. c. ij. in me-
dio. et cap. iij. et regni anthiochi anno. xj. Item
tercio anno ducatus sui qui est regni grecorum

annus. c. lviij. et regni antiochi qui tunc fuit
in peride annus. xij. et ptolomei annus. xix. de
iuit liliam in propria persona li. j. c. iij. in me
dio ibi. Et sequenti anno. x. fugans eum in anthi
ochiam et occidens quinqz milia viroz. Debit
mudavit templum prophanatum fere iam tribus
annis a gentibus pollutum. Et iudas fit ponti
fex. Rursumqz pugnat contra getes scz filios esau
et ammon li. j. c. v. p. totum. et li. ij. cap. viij. in
principio.

Cap. clviij.

Item anno ducatus sui Eupator filius
quarto et pontificatus antiochi illustris
primo. qui est annus regni regnat.
grecoz. c. lxiij. et philometozis. xx. et regni athi
ochi illustris. xij. ipse antiochus miserabiliter
moritur in peride cadens de curru li. j. cap. vi. et
li. ij. c. ix. per totum. Mortuo igitur antiocho
illustri eodem anno cepit regnare filius eius an
tiochus eupator nonus rex sirie p. motione li.
sie custodis regni et pcuratoris ano scz. xx. ptho
lomei. et. c. lxiij. anno regni grecoz. et duobus
annis tm regnavit et occisus vt infra. In diebz
illis perdidit gorgias dux ydumee pugans cu
iuda. xxv. milia. Itē. xx. milia trucidavit iudas
in duabus turribus. li. ij. c. x. in medio. Item eo
dem anno p. siliit iudas cu thimothxo li. ij. c. viij.
ante finē. quem quidē thimothxu prius devicit
li. j. c. v. in medio. et hic perdidit thimothxus vi
ginti milia quingentos. et equites sexcentos.
Et tandē thimothxus occisus est cu cerea frē suo
in quoda presidio li. ij. c. x. post mediū. qz quin
qz angeli dei erant presidio iude. Item itez
poidit hic liliam general regni sirie pcurator. xi
milia peditū et mille sexcentos equitū. et tandē
ipse cu paucis fugit. Et qz vidit rem celitus ge
stam. assistente iude angelo in alba veste et au
reis armis. ideo psuasit regi vt cu iuda pacē fa
ceret. quod et fecit. et lege caute datā lrarum re
gis eupatoris. romanoz qui tunc erant anthio
chie. et liliē li. ij. c. xi. per totum. quia in veritate
fuit ille annus. c. lxiij. regni grecoz scdm liram.
nā annus diuersimode incipit. Item ante hāc
initam pacem cōsiliit iudas cu nicanore filio pa
trocli et gorgia li. ij. c. viij. quos cōtra iudaz vo
cauit philippus procurator in iherusalē constitu
tus cōtra iudeos per antiochiū illustrem veni
entem secundo de egipto li. ij. c. v. in fine. et vix
effugit nicanor. et mercatores male tractabat iu
das. qz disponebāt dare vnum talentum argēti
pro. xc. iudeis. Nā rex antiochus illustris et eu
pator filius eius erāt tributarij romanoz. dan
tes singulis annis duo milia talenta argenti ip
sis romanis. et hec talenta voluit redēnisse nica
nor cu suis. in iudeis vendendis ipsis mercatori
bus et dare romanis illo anno loco tributū. et ve

risimile est qd antiochus tpe huius conflictus
adhuc vixit. sed quod simul factū est. simul scri
bi non potest. Post hoc iudas ioppitas simul
ac iamniā succēdit igni li. ij. c. xij. in principio
Eodem tpe lilia prefato absente. qui suavit pa
cem regi vt dcm ē. thimothxus alius ab illo qui
li. ij. c. x. in fine occisus fuit. sub tpe pacis infe
stat iudeos cum appollonio gennei filio. Zero
nimo demophonte et nicanore principe cipri nō
tamen illo qui venit de roma cum demetrio li. ij.
cap. iij. contra quos iuit iudas et in via confle
xit cum arabibus et habitacibus casphin. Demū
dositheus et solipater consortes iude thimothxu
vium apprehēderunt. qui relaxavit multos iu
deos quos captiuos habuit vt eum viuum di
mitterent. quod et fecerunt. Iudas vero in alio
exercitu. xxx. milia gentium prostravit. Et in ci
uitate effron. xxv. milia. Tandem per scitopo
lim idest bethsan statim ante festū penthcostes
venerunt in ierusalem et purificati aqua lustra
tionis de qua numeri. xx. seruerunt deo. Post
penthcosten confligit iudas cum gorgia prepo
sito ydumee qui vix effugit. et septimo die veit
iudas in odollam ciuitatem et ibi sabbatū egit
cum suis aqua lustrationis purificati. In illo ta
men conflictu iudas quosdam perdidit. in quo
rum tunicis dum sepulcris tradi debebant pater
nis inuenta sunt quedam donaria ydolorum id
est quedam preuiose res cultui ydolorum dedi
cate. quas apud iamnias acceperunt. tamen cō
tra legem deutro. vij. De quo tamen in agone
mortis penituerunt scdm liram. et thomam su
per. iij. sententiaz. dis. xlv. q. v. in solutione p
mi argumenti. ideo iudas. xij. milia dragmas ar
genti pro peccatis eorum misit in ierusalem.
Dec omnia li. ij. c. xij. per totū

Cap. clxiij.

In fine ani. c. lxiij. regni grecozum li. ij. c. xij. in
principio scz circa principium secudi anni regni
ipsius eupatoris. qui est quintus annus duca
tus ipsius iude. et secundus pontificatus eiusdē
vent eupator cōtra iudam illectus fraudulosis
querimonis iniquoz. Et habens centumdecz
milia peditum. et viginti milia equitum. et ele
phantos. xxxij. li. j. c. vj. ante medium. Et me
nelao per regem occiso. confligit iudas bis cum
rege. semel in nocte de quo li. ij. c. xij. et semel
demane de quo li. j. c. vj. in medio. et perdidit
rex quatuordecim milia. Deinde iudei ob defectū
cibozum dant bethsuram saluis eozum corpori
bus. et rex fecit iudaz ducē partis sirie vsqz ad
ptholomaidam. et iurat rex pacem quam non
seruat. ideo templum spoliatur. et murus ierusa
lem deicitur. Racio vero quare rex hanc pacem
fecit habetur libro primo cap. sexto ante finem.
quia liliam cui pmendavit antiochus illustris
regni et filiū suū eupatorē qñ iuit in peridem.

audito q̄ philippus fuit reuersus de p̄sente mor-
tuo anthiocho illustri / et dñaretur i anthiochia
absente eupatore. accessit ad eupatorē et sua sit
sub pretertu famis vt de iudea recederet et pacē
faceret cum iudeis / quia timuit q̄ ipse amoue-
retur ab officio regni presente philippo. cui an-
thiochus illustris moriens cōmendauit regnū
et filiū in perside vt faceret eū post se regnare.
dans sibi dyadema stolam et anulum li. j. c. vi.
ante mediū. Venit igit̄ eupator in anthiochia
et inuenit philippū ibidē dñantē quē obpugnā-
do de ciuitate cū suo exercitu fugauit. et eupa-
tor post modico tpe regnauit / et occisus est.

Cap. clx.

Anno philometo Demetrius filius
ris. xxij. qui est iu seleuci regnat.
de ducatus annus sextus. et regni grecoꝝ. clj. s.
in eius inicio li. j. c. vij. in principio qd̄ est p̄ sino-
dochen triennio post mortē anthiochi illustri
li. ij. c. xij. in principio. venit demetrius filius
seleuci fratris anthiochi illustri de roma cum
multitudine nauū ad portum tripolis cum Ni-
canore cognato suo. nō tamē illo principe capi-
de quo li. ij. c. xij. in principio. et tandem venit
in tirū et regnauit in ciuitatibus maritimis. pa-
trius enim suus anthiochus illustris priuauit
eū regno patre suo seleuco mortuo. ideo descen-
dit demetrius romam agere cōtra eū / sed nihil
p̄fecit. Cu vero audiuit anthiochū mortuū in
p̄sente exiit romam sperans se regnum recupe-
rare / quod et fecit. quia sui comprehendit̄ eu-
patorē filiū anthiochi illustri et lissiam et occi-
derunt eos demetrio non presente / quia sic an-
nuit demetrius / cū non licuisset cognatos suos
occidisse in conspectu eius. Et sedit demetrius
anthiochie in solio paterno sirie rex decimus et
xiiij. annis sc̄d̄ n̄ textum regnauit. Venit autez
alchimus aaronita sc̄d̄m quosdam ad eū cum po-
pulo multo. alij tamen dicūt q̄ fuit gentilis na-
tus idest non fuit de eleasar. et accusauit iudam
criminibus multis sc̄z supersticiosum et bella nu-
trientē. quia vidit iudam potētiorē se quā ep̄i-
phanes iniuste intrusit eum in summum sacer-
dotē contra iudam. sed coinquinatus fuit omni
gentilitate prout mandauit ep̄iphanes li. j. c. j.
Sed quia obtulit demetrio coronā aureā et pal-
mam in signū victorie / et talos templi idest va-
sa offerozia in modū turris facta. ideo prouoca-
tus rex querimonis eoz̄ misit nicanorem agna-
tum suum prepositum elephantozum in ierusa-
lem vt iudam viuū capiat. et alchimum in sū-
mum sacerdotium restituat / de quo iniuste con-
questus est se fore electum. Conflisit igitur pri-
mum Nicanor cū symone et preualuit nicanor.
Dehinc horrens sanguinis superuacua effusio-
nem. missis legatis fecit pacem cum iuda. habi-
tauitq; vterq; in ir̄lm exercitu dimisso. et dixit

iudas horrem horatū nicanoris quia d̄scep̄t eū
Sed ob hoc alchimus detulit nicanorem apud
regem quasi segniter agentem in regis cōmisso
Iudo rex iratus scripsit nicanori vt indilate vin-
ctum mittat iudam in anthiochiam. qui plus re-
gem metuens q̄ pacem diligens / nititur frau-
dulenter apprehendere iudam / quod iudam mi-
nime latuit / ideo clanculo in samaria vadit. Ni-
canor vero requirit eum de manibus sacerdotū
in templo. qui dum quesitum non inuenit / tho-
rose iurat / templum solo se adequaturum / et al-
tari suffosso / bacho id consecraturum / nisi iudā
vinctum tradant. Sacerdotes vero orabant do-
minū celi ne hoc permitteret. Raziam vero vi-
rum omni veneratione dignum in ir̄lm. missis
quingentis militibus iussit vinciri. qui seipsum
precipitans moritur euisceratus / ne ad ydolatri-
am cogereetur / aut gentes deū blasphemarent in
eo. ideo ab homicidio excusatur sicut sampson
Iudicū. xvi. Et saul. j. Re. ultimo. cap. clxj.

Postea comperit nicanor iudam fore in sama-
ria / et dato edicto vt iudei eum bellando contra
iudam sequerētur exit querens eū li. j. c. vij. an-
finem. Et li. ij. c. xv. in principio. Et cu sabbatū
bellando violare vellet correptus a iudeis dixit.
Si deus vester vt dicitis potens est in celis / cu-
ius diem sabbatum me celebrare debere vultis
scitote q̄ et ego potens sum in terris. Judas ve-
ro hortabatur suos sperare non in armis / sed in
deo / quia dixit se in somnijs vidisse Jeremiam
et oniam iā occisū p̄ andronicū li. ij. c. ij. orasse
pro eis. et Jeremiam sibi gladiū d̄disse aureū
ad abijciendos inimicos. Et facta oratione / con-
flisit cum nicanore / et cecidit nicanor cū. xxxv.
milibus. xij. die februarij anni. clj. regni greco-
rū. et persequens exercitū eius / vnū non dereli-
quit. Linguam vero nicanoris qua blasphemauit
iussit minutatim diuidi et auibus dari. Na-
num cū humero abscisam et capite duxit in ir̄lm
et caput in summa arce suspendit. Et nouum fe-
stum anhuatim celebrandum. perpetuis t̄pibus
eadem die instituit. sc̄z. xij. adar idest februarij
sc̄d̄m lunationē. sc̄d̄m quā omēs mēses apud iu-
deos supputari debebant. Et postea idem man-
datū ad iudeos dispersos in egipto et oriēte mi-
sit. li. ij. c. j. anno sc̄z. clxxxvij. hos annos incipi-
endo a. xij. anno regni assueri. quando iudei fu-
erunt benigne liberati de manu aman. hester. ij.
Et hic finitur liber secundus machabeoz̄ qui no-
est historie prosecutio / sed tantū libri primi qui
tantū est de canone epilogatio. Jason em̄ cire-
neus scripsit quinq; volumina de gestis macha-
beoz̄. que in secundo libro succincte sunt abbre-
uiata / per modum cuiusdam ep̄le a iuda et totū
senatu iudeoz̄ tēpore secundi demetrii regis du-
ocxiimi sirie. qui cepit anno regni grecoꝝ. clxx.
ipsis iudeis disp̄sis vt d̄m̄ est. Et facta prefacōe

Incipit libri processus cap. ij. ibi De iuda vero machabeo 2c. Et indicuntur in eadem epistola due solemnitates a iudeis seruande. s. templi purificatio facta a iuda. xxv. die nouembrii li. j. c. uij. et li. ij. c. x. in principio. Et festu nouu de inopinata victoria nicanoris vt dictum est. Et q cum hoc debebant seruare die ignis qn scz ano sexto darij regis babilonis consummato templo. post captiuitatem annoz. lxx. j. eloze. vj. dñs dedit igne ex crassa aqua qua sacrificiu fuit per fusu li. ij. c. j. Et. j. q. j. Sicut eunuchus Poltea iudas fedus inqt cu romanis. li. j. c. viij. per totum Interim audiens demetrius cecidisse nicanorem cu suis. iratus misit ano. clj. regni grecoz. mense primo. Hic est anus regni demetrii secundus. et ducatus iude annus sextus. philometozis vero annus. xxxij. bachidem cum alchimo cui concessit summum sacerdotium in berea cu. xx. milibus pedituz. et duobus milibus equituz Et hui post multa. bello ingrauito. post multas gloriofas victorias. cecidit iudas non longe a galgalis anno pontificij sui tercio. pro patris legibus et ciuium salute moriens virtuose li. primo cap. ix. ante medium. et. xij. li. antiquitatu. c. vltimo. Post quem ionathas frater eius annis. xvij. preledit. li. j. c. ix. in medio. Dehic symo frater ei. anis vij. Deinde johes ircanus filio symonis anis. xxxij. Post que aristobolus filius eius et frater alexandri anno vno. Dehic alexander frater eius annis. xxxij. Post quem alexandra vxoz eius annis noue. Inde ircanus filius alexandri anis trigintatribus. Et tandem preledit vlamus scz antigonus filius aristoboli vt infra patebit. Ionathas vero conflixit cu bachide bis et contritus est exercitua bachidis. et tandem iurauit pacem iudeis. li. j. c. ix. in medio et infra Alchimus vero dies accepit breues in pontificatu. nam secundo anno ionathz percussus est apoplexia et paralisi a deo li. j. c. ix. in medio.

Anno. clx. regni grecoz. qui Alexander est annus ionathz nonus. et philometozis regis egypti. xxxj. demetrii vero. x. venit alexander nobilis filius eupatozis filij ephanis ptholomaidam. et receptus est in regem vnde amu sirie. et septem annis scdm textum regnauit. scz vsqz ad annum. clxvj. li. j. c. xj. ante medium. qn demetrius secundus alexandro decapitato in arabia regnare cepit. Alijs tamen dicentibus q nouem annis et decem mensibus regnauerit. quia discrepat historiographi a textu Hic tempore puericie a facie fugit demetrii. timens ab eo appetitu regnandi occidi. Semper autem rex factus dilexit iudeos. vt ptz li. j. cap. decimo per totu. Alexander vero occidit demetrium et accepit cleopatram filiam ptholomei regis egypti matrimonio anno. clxij. regni gre-

coz. Et genuit ex ea anthiochum adolescentez siue sodite. que triphon prodiciose occidit. et regnauit p eo li. j. c. xij. Ipse vero demetrius duos filios reliquit. scz demetrium sibi equiuocum et anthiochu qui dictus est sotixr. Ptholomeus vero philometoz rex egypti. vir dolosus exijt egyptu cu exercitu immenso. abstulitqz filia suaz cleopatraz alexandro genero suo. et dedit ea demetrio filio demetrii. et veniens anthiochia inposuit capiti suo dyademata asie et egypti. Quod vt agnouit in cilicia alexander fugit in arabia. et ibi hui decollatus. missu est caput eius ptholomeo. qui et iusto dei iudicio mortuus est die tercia li. j. c. xj. ante medium.

Sequitur cap. clxij.

Demetrius vero filius de Demetrius filio demetrii adhuc viuente alexandro predicto pfecte cepit regnare. ano. clxvij. li. j. c. xj. ante medium. Et regnauit duodecimus rex sirie annis octo. Anno em. clxvij. cepit ambire regnu. sed perfecte non statim reguit. Hic quide anus fuit anus ptholomei euergetis regis egypti septimi anus tercius. qui quide euergetes annis regnauit vigin tinoue. Hic demetrius multu honorat ionatham i ptholomaida. ideo ionathas misit sibi tria milia virozum. gracia quozum in regno permansit demetrius. sed beneficij immemor demetrius alienauit se a ionatha libro primo capitulo vnde cimo in medio.

Anno tercio euergetis Anthiochus filius Triphon pditoz qui pzi alexandri nobilis us erat partiū alexandri. regnat. sed eo decapitato. adhsit demetrio filio demetrii tulit anthiochu soditem siue ponticu filiu eiusde alexandri ex cleopatra filia philometozis de arabia. et imposuit sibi diadema. licet adhuc paruulo. vt regnaret in siria rex decimustercius. sed quarto anno regni sui euz occidit prodiciose li. pmo cap. xij. Hic anthiochus confederatus est cum ionatha et multa dabat illi. Ideo ionathas in galilea percussit de exercitu demetrii. amore anthiochi tria milia virozum libro primo. capitulo vndecimo ante finem Dehinc ionathas firmat amicitias cum romanis. et onialrege sparciatarum. idest lacedemonioz libro primo capitulo duodecimo in principio et infra. Et iterum pugnat ionathas contra demetrium. Itē ano quinto euergetis. qui est ionathz decimus octauo anxlauit triphon ad regnum sirie. ideo disposuit perdere anthiochum dominum suum sed timuit ionathan. et venit ionathas contra euz cu quadraginta milibus virozum. et dolose sub spe federis pphedit ionatham i ptholomaida.

et occidit euz cum duobus filijs suis / et mille vi-
ris in baschaman li. j. c. xij. in fine. et cap. xij.
Post quem symon frater eius ascendit in pon-
tificatu anno sexto euergetis. qui est annus re-
gni grecoꝝ. clxx. et p̄sedit annis. vij. li. j. c. xij.
post principiu. et pacē habuit a preljs nocuis
omibus diebus suis. Eodē āno occidit dololus
triphon anthiochū filiū alexādi dñi suum. et
regnavit pro eo. iij. annis. Ideo anno regni gre-
coꝝ. clxxij. euergetis vero. vij. demetrius rex si-
rie / filius demetrii quē ionathas prius expugna-
bat noie anthiochi filij alexandri. occidens tria
milia virozū li. j. c. xi. in fine. a regno voluit ex-
pellere triphonē. et abiit in mediā p̄ auxilio et
iussit eu capi viuu arfaces rex medie et p̄sidis.
et misit eū in vincula longo tpe li. j. c. xij. ideo
symon et tota terra pacem habuit. Et iterū sy-
mon fedus cū spartanis et romanis renouavit
ibidē añ mediū et infra. Et ablatū est iugū gēti-
um a iudeis āno. clxx. Et cepit populus annota-
re facta sua in literis et tabulis ab inicio ducat⁹
symonis illi sacerdotis et principis iudeoz li.
j. c. xij. in medio. quia symō sp̄reto triphone cō-
federatur demetrio anteq̄ captiuatur. ab arfati-
de rege medie et p̄sidis. qui etiā fecit eū sūmū
sacerdotē li. j. c. xij. et mansit apud hereditatez
symonis principatus et pontificatus vsq; ad he-
rodem ascalonitā / sub quo natus est verus pon-
tifer x̄ps ih̄sus Nath. ij. et Ps. cix.

Cap. cxliij.

Et anno .x. euergetis idest regni grecoꝝ anno
clxxij. quartusdecimus rex sirie anthiochus fra-
ter demetrii statim Anthiochus filius ultimi
predicti cepit regna demetrii regnat.
re. et. xi. annis regnavit. Eusebius tamen dicit
xv. Josephus anthiochum illum dicit fuisse fra-
trem demetrii predicti / sed doctoribus hoc non
placet. Hic misit lrās symoni de insulis maris
anteq̄ adeptus est regnum. vt symō iuuaret eū
li. j. c. xv. in principio. Sed symoni pactum nō
seruauit. Et post illum anthiochum li. machabe-
oz nullum alium ponit sirie regē. Sed eusebi⁹
post illuz ponit demetriū itez predictū / et duos
anthiochos et philippū. Iste anthiochus vicit tri-
phonē. et reuertitur regnū sirie ad sobolem de-
metrii filij seleuci. Iste anthiochus misit centē-
beū contra symonem. et iohannes filius symo-
nis abstulit ei duo milia viroz. et cessauit infe-
stare iudeos. Postea scz anno regni grecoꝝ in si-
ria. clxxvij. li. j. c. ultimo. et anno euergetis. xij.
et symois vij. anthiochi vero āno. xij. occisus est
symon prodiciose a ptolomeo filio abobi circa
ibrico / genero suo in ianuario cū duobus filijs
suis iupa et mathatia et quibusdā seruis. appe-
titu principandi. Et successit ei iohannes irca-
nus filius symonis. qui dicebatur ircanus a de-
uictis iranis. Et sc̄m comestozē p̄sedit ānis

xxxiii. sc̄z eusebiū vero ānis. xvi. religios⁹. strē-
nuus. atq; propheta sc̄m iosephū fuit Hic pri-
mum contulit cōtra ptolomeū viz sororis sue
quia symonē prodiciose occidit. et samariam ciui-
tatē solo adequauit. quam postea ascalonita in-
staurauit et sebaſte eā nominauit. Iohāne isto
mortuo successit ei aristobolus filius eius frater
alexandri / qui itez assumpsit diadema regni. et
restitutū ē regnū iudee qd̄ fuit interruptū annis
.ccclxxv. et mensibus tribus a tpe zedechie vice-
simi regis iuda. iij. l. xliij. et. ij. palipp. xxx
vj. Hic est fascicul⁹ totius historie machabeoz.

Cap. cxlv. et ultimū.

Iste aristobol⁹ quatuor fratres habuit scz antigo-
nū et tres alios. Iohannes igitur ircanus mori-
ens videns inter filios neminē sufficere / pro re-
gimine populi constituit vxozē suā sibi successa-
ram. quā postea aristobolus cū tribus iunioribz
fratribus misit in carcerē / vt posset ip̄e regna re-
constituens antigonū secundogenitū secundum
in regno suo. et vno āno reguit tm̄. Quo mor-
tuo sñ h̄rede. successit ei i regno alexandr ianne-
us filius ircani / et tercius frater eius homo ne-
quissimus habens vxozē noie alexandriā. q̄ du-
os sibi genuit filios scz ircanū et aristobolu. hic
alexandr. xxxiiij. annis sc̄m comestozē. sed sc̄z
eusebiū. xxxvij. p̄sedit / et multa mala fecit iude-
is. Tandem moriens reliquit vxozī regnū sc̄s
iudeos odio habere filios propter sui demerita.
que alexandra nouē annis regit. et hircanū pri-
mogenitū pontificē fecit. et post mortem suam
regnaturum quia modestus erat. Aristobolum
vero sicut seueruz priuatim viuere coegit. Hic
diebus defecit regnū sirie / et transiit in ditionē
romanoꝝ Post mortem alexandre aristobolus
priuauit hircanū regno. tamen in honore eum
apud se constituit. Quo minime tamen conten-
tus. aristobolum romanis et regi arabū et arme-
nie accusauit. et tandem tpe scauri ducis roma-
noꝝ in iudea / facta est iudea per pompeum ro-
manis tributoria. et aristobolus romam perdu-
ctus est cū filijs. et hircanus pontificium recepit
per iuliu templo expugnato et ierlm̄ accepta per
pompeiu. Noluit tamen iulius hircanum regez
nominari / sed tm̄ pontificē. De isto aristobolo
natus fuit filius nomine antigonus. qui hūc hir-
canum elapsis multis diebus cepit. et ludibrijs
multis affecit. auriculasq; eius propr̄ijs dentibz
amputauit. vt sic eum summo sacerdocio inabi-
lem faceret Contra hunc antigonu herodes a co-
lonita sic dictus / quia i ascalona castiꝝ maximū
habuit. nō tamen in ea natus fuit / quia de you-
mea fuit. cuius pater antipater ydumeus. et ma-
ter dicta cipris neptis fuit regis arabam. que si-
bi quatuor filios genuit. Iste herodes romani
iuit / et ab octauiano secundo imperatoꝝ regnū
iudeoz impetrauit. anno eius imperij decimo.

postq̄ ip̄e herodes galilee iā p̄fuit aliquibz āms
valde gloriose. ita vt pater galilee vocaretur. et
annis. xxxvij. in iudea regnavit. et ceptz a iuda
primo abstulit gen̄. xlix. cui⁹ āno regni. xxx. na /
tus est xps Luce. ij. qui est ānus imp̄ij octauia
ni. xlij. Et principij regni magni alexandri ān⁹
cccxxvij. Et ab inicio mūdi quitimillesimo. cxcix
Ex p̄dictis ptz q̄p̄ tota historia machabeoz vtri
usqz libri a morte athiochi magni li. ij. cap. j. ān
meoū vsqz ad mortē symonis li. j. c. vltimo. cō
tinet tm̄. lq̄. ānos. Et a morte symonis vsqz ad
xpi natiuitatē fluxerūt āni. cl. Ad laudē et glo
riā dei nūc et in euū. Amē. Finis ē. deo grās.

Sequit̄ tabula p̄ cui⁹ intellcū notabis q̄p̄ nu
merus p̄mus oñdit quotā folij incipiēdo a p̄ma
figura hui⁹ toci⁹. Apto igit̄ libro sp̄ hñtur qua
tuor colūne siue pagelle. p̄ma vēdicat sibi lrām
a. secūda. b. tertia. c. quarta. d. Si igit̄ q̄sitū ha
beē numero decio. a p̄mo sigē sic. p. a. j. et sic de
singulis. Et oīs colūna tripharie diuidit̄ scz per
vnu. duo. tria. idest. j. ij. iij. Isto notato statī pa
tebit q̄sitū. hic contentum.

A.

Abelina. xxij. a. ij.
Abrahe sepultura habetur. xvij. b. ij.
Aloā vbi factus sit. xvj. a. j. et sepultus. a. ij.
Accaron ciuitas. xvij. c. j.
Accon. xvij. b. ij. Acheldemach. vij. c. ij.
Adorabant iudei ad occidentē et quare. ij. b. ij.
Adomyn locus est. xij. d. j.
Affech ciuitas. xxi. b. j.
Ager damascenus. xv. d. iij.
Alexander magnus regnat. xxv. b. ij.
Alexander nobilis regnat. xxvij. a. iij.
Altare olocasti. iij. b. j.
Altare quadruplex in lege moyli. iij. b. iij.
Altare thimiamatis. iij. b. j.
Amalech terra. xv. a. iij.
Anthioch⁹ epiphanes regnat. xxv. d. iij.
Anthiochus filius alexandri. xxvij. b. ij.
Anthiochus fili⁹ vlei demetrii regt. xxvij. c. ij.
Anthiochia vbi sit. xx. a. iij.
Anatbot villa. xij. c. ij.
Antigonus princeps. xxvij. d. ij.
Archa dñi vbi stabat in scōscōz. iij. b. iij.
Archa dñi in sylo diu erat. j. d. iij.
Arimathia idest ramatha. xvij. a. ij.
Arabie tres sunt. x. d. iij.
Aristobolus p̄ncipatur. xxvij. d. ij.
Asoz ciuitas. xx. c. j.
Archas castrum. xix. c. ij. Aradiū. xix. c. j.
Arx dauid idest turris dauid. ij. d. iij.
Ascolona. xvij. c. iij.
Asinus vbi xpo fuit adductus. x. a. iij.
Assur duplex. xvij. b. j.
Atrū quadruplex circa tēplū dñi. iij. c. ij. et in
Aytus. xvij. c. j. fra.

Ayalon. xvij. b. ij.

Auz tulit salemon de ophir. xxv. a. j.

B.

Salaam ariolus venit cōtra isrl. xxiiij. a. j.
bahurim. xij. c. iij. Sasan. xxij. d. iij.
baptisatus quando fuit xps. xij. c. j.
berithus. xix. a. iij. Serabee. xvij. c. iij.
bethachar. xv. a. iij. Bethagla. xiiij. c. iij.
bethania duplex. ix. d. ij.
bethsaida duplex. xxij. c. iij. Bethfage. x. a. ij.
bethleem. xv. b. j. Bethozon. xvi. d. ij.
bethxl. xii. d. iij. Bethsames. xvij. a. j.
bethsura. xv. c. ij. Bethsan. xxi. b. ii.
bethsech. xv. c. ii. Sibliū. xix. b. j.
botz afferunt exploratores. xv. d. ii.
botrus ciuitas. xix. b. j.

C.

Cadesbarne. xxiii. a. i.
Candelabz aureum. iij. a. iij.
capelle tres sunt in bethania. ix. d. iij.
cayphas ciuitas. xx. c. ii.
capharnaum. xxii. a. i.
caphue terra. xxi. a. ii.
cariathiarim. xvi. d. iij.
carth fluuus. xiiij. a. ij.
catho locus est. xvij. b. ij.
Cedron torrens. vij. c. iij.
cedes neptalim. xxi. d. iij.
cena dñi vbi fuit. xvij. b. ij.
cenacula et cubicula templi. iij. d. iij.
cesarea triplex. x. d. i. et. xvij. a. ij.
chana galilee. xxij. a. i.
chenereth idest tiberias. xxij. b. i.
cesarea philippi. xix. d. i.
cherubin duo erant in lateribus arce. iij. c. iij.
ciuitas dauidis. ij. d. iij. Coclea tēpli. iij. a. i.
coll' achille. xv. a. ij. Cōuall illustris. xij. b. iij.
corrosaim. xxij. a. i.
crucifigendi an omnes flagellabatur. xvij. a. iij.
cruz xpi vbi fuit inuenta. xvij. b. i.

D.

Dabir idest cariatseptax ciuitas. xvi. d. i.
damascus. xx. b. i.
dauid multa fecit p̄ tēplo dñi cōstruēdo. ij. a. ij.
decapolis et eius fines. xxi. b. ij.
dedicatio templi salemonis. ij. d. ij.
dyospolis. xvij. b. iij.
demetrius filius demetrii regnat. xxvij. b. ij.
demetrius filius seleuci regnat. xxvij. c. ij.
doch castrz. xiiij. a. i.
domus pilati. xvij. a. iij. vide lithostratoa
domus zacharie. xv. c. iij.
dotbaum. xxij. a. iij.

E.

Ebal et garizim montes. xiiij. a. iij.
ebzon noua. xvi. a. ij. Ebzon vetus ibidē. c. i.
edissa ciuitas idest rages. x. c. iij.
Egiptus. xxv. a. iij.

Euilat terra. xxv. a. ij.
eleuterus fluuius. xvij. d. ij. Emaus. xvi. d. ij.
emon opidu. xxi. a. ij. Endor villa. xxij. c. ij.
eunuchus regine cadacis baptisat. xvi. c. ij.
eupator rex sirie regnat. xxvij. a. j.

. G .
Fons rogel vij. d. ij.
Fons gyon vij. a. j. Fons siloe vij. c. j.
Fons helizei xij. a. j. Fons ortoz xix. c. ij.

. H .
Babaa saulis xvij. d. ij.
gabaon xii. b. ij. Halgala ix. d. ij.
galaad terra xxiii. c. ij. Halilea ix. d. ij.
gaza xvii. c. ij.
getxnon locus circa iherlm viii. c. ij.
gerasa idest genezareth xxiii. a. ij.
gethsemani ix. c. ij. Beth xvii. b. ij.
gymyn xxi. a. ij.
gradus. xv. ante templum. ij. a. ij.

. I .
Hay xiii. b. ij.
helizeus vallatur a castris xxiii. b. ij.
herodium castrum xii. d. ij.

. J .
Jacob vbi dormiuit ij. c. j.
Jacobus minor sepelitur ix. c. j.
Jason idest ihesus fuit symoniacus xxvi. a. j.
Jania portus maris est xvij. b. ij.
Jesrael xxi. c. j.
Jerusalem iacet in decliui montis vi. d. ij.
Jerusalem est altissima preter silo vii. b. ij.
Jerusalem est in eode loco vbi prius vi. d. ij.
Jerusalem multa habet noia vi. c. ij. Et est in me-
dio terre x. b. ij.
Jerusalem claudebatur triplici muro vi. d. j.
Ihericho quis costruxit vi. c. j. et ij.
Ihericho vbi sit sita xiiii. b. ij.
Job est liber historicus et de amicis eius xix. d. ij.
Joppe siue Jassa xvii. a. ij.
Jordanis oritur xix. d. ij.
Jordanis vbi intrat mare galilee xx. a. j.
Joseph venditur in egipto xxiii. b. ij.
Iter sabbati quid sit ix. d. ij.
Iturea regio xx. c. ij.
Judas machabeus suscipit ducatu xvij. d. j.

. K .
katherina virgo in monte synay xxiiii. b. i.
katbo locus est xviii. b. ij.

. L .
Lachis xvi. d. ij.
Lapides. xii. tulit iosue de iordane xiii. d. ij.
Lazarus qñ fuit resuscitatus x. a. i.
Lebna duplex xvij. a. ij. Et xviii. a. ij.
Leuca. stadii miliare differunt x. b. ij.
Leuite fuerunt exortes in diuisione terre sancte.
Lioda. i. diopolis xvii. b. ij. xij. a. ij.
Lithostratos locus iudicij in iherlm xii. d. ij.

Luteres. x. in atrio sacerdotum. ij. b. j.

. M .
Macharonta castz arabie xxiii. c. ij.
machametus rex arabie xvi. a. ij.
machmas xvii. d. ij. Mageddo xxij. c. ij.
magdalon castz xxiii. b. iii.
mahon desertu xv. a. ij.
mambre et eius conuallis xvi. c. ij.
mansiones multas habuit israel circa mare ru-
brum xxiiii. d. j.
mare mortuu xiiii. b. ij. Mare eneu ij. a. ij.
mare rubz xxiii. c. ij.
marisgalilee quantitas xx. a. ij.
maria egiptiaca vbi fleuit vii. b. ij.
mello est in ierusalem locus viii. b. ij.
mesra xxi. a. ij.

Mensa ppositiois panu scõz iij. a. ij.]

Caluarie vii. a. j.
Quarentena mons xiii. c. j.
moria ix. a. j. gyon vij. c. ij.
olueti ix. d. j. Syon viii. b. j.
offensionis duplex viii. d. ij.
Dan xii. a. j.
garizim et mos ebal xiii. a. ij.
engaddi xiiii. d. ij.
carmelus xv. a. ij. galaad xxij. c. ij.
phasga xxiii. a. j. Syna xxiiii. a. ij.
modyn xvi. d. ij.
Thabor xxiii. b. ij.
antelibanus xix. a. ij.
gelboe xxi. b. ij.
libanus xix. b. ij.
leopardorum xix. c. ij.
bethulie xxij. a. ij.
fortis xx. c. j.
tabule xxij. d. j.
carmelus duplex xx. c. ij.
Musac. corhan. et gazophilacium
differunt. ij. d. ij.

. N .
Naason xxiii. b. ij. Nazareth xxij. c. j.
Naym ciuitas xxiii. c. ij. Neelescol xv. d. ij.
Neptalim xxiii. b. ij. Nobe ciuitas xv. d. ij.

. O .
Oblationes diuerse hebreoz. v. c. ij.
Ocolla xvii. a. j. Osanna interpretat x. a. ij.
Ostium templi iij. d. j.

. P .
Palestina idest philistim x. d. j.
Panes propositiois iij. a. ij.
pelles salemonis que sint ij. a. ij.
pharan solitudo xxiiii. a. j.
petra deserti xxiiii. a. ij.
piscine quatuor in ierusalẽ viii. c. j.
philistim vbi sit x. d. j.
Porta speciosa iiii. d. ij. Porta dauid vii. c. ij.
Porta iudiciaria vii. a. ij. Porta vet. vij. a. ij.
Porta ephraim viii. a. ij. Porta gregis ix. b. j.

Porta sterquilinij ix b ij. Porta anguli ibide
Porta aqz sū siloe ix b iij. Porta aurea iij d iij
Porticus templi multiplex iij a ii. et iij d iij.
ppicatoriū iij c ij. Probatica piscina ix a ij.
Ptholomaida idest accon xviii b iij.
Puteus aquaz viuentium xviii c ii.

. Q . Quarentena mons xiii c j.

. R .

Rama benyamyn xvii d iij. et xii d ij.
Rama quatuor sunt ibidem.
Ramathaim sophim xvii a ij
Regnum iuda et israhel quō differūt x c ij.
Roma villa xxi a ij.

. S .

Sanctū et sc̄m̄factorū quō differūt iij a j. et b ij
sacrificia erant diuersa in lege v c iij. et infra.
sacrificia duo fiebant omni die iij c j.
Salemon qñ edificauit templū ij c ij.
Salemon an sit saluus viij. d iij.
salem duplex vi c ij.

samaria ciuitas et regnum xx c iij.

samaritani vnde erant ibidem d iij.

sarepta sidontoz xviii d iij. Saron xviii b ij.

Seleucus regē xxv d ij. Segoz opidū xiiij d j.

Semyn vallis xxi d ij.

sensus literalis est prestantior alijs j. c. j.

sepulch̄ xpi vii b ij. Sepulch̄ ysaye viii d ij.

sepulchrū marie virginis ix c ij.

sepulchrū Iosaphad ix d j.

Scitopolis idest bethsan xxi b ij.

sephoz opidū xxi b iij.

Septuaginta interpretes. xxv c j.

Sichem ciuitas xiii a ij. Sidon citas xix a j.

silo mons xviii a j. Sirie plures erat x c ij.

sohot xv d j. Spelunca duplex xvi a ij.

spelunca helie xx c iij.

Stadiū. leuga et miliare differūt x b iij.

statua salis xiiii d ij. Suna ciuitas xxi a iij.

. T .

Tabernaculū et templū differūt ij a iij.

tabernacula cedar vbi erat xxiij d ij.

thabor mons xxiij b iij.

tabula mons xxiij d j. Tamna xvii a j.

thabe ciuitas xii. b j. Thera xv a j.

templa tria fuerūt famosiora. j d j.

templum iherosolomitānū j. d iij. vide saleon.

templū multa significat ij b ij.

templi salemonis dispositio. ij c ij.

Terre sancte longitudo xij a ij. et b iij.

terfa ciuitas xx d iij.

terre sancte distributio xij a ij. et b iij.

tiberias idest thnereth xxi b j.

tripolis xix b ij. Tirus ciuitas xviii d j.

tribus decē vadunt in assinos et qñ xx d iij.

Tophet idest gehennou viii c ij.

turris nebulosa vii d ij. Turris dauid ibid d iij

turres tres fecit brodes ix b j.

. U .

Vallis iosaphad ix c j. Vallis achoz xiiii b j

vallis bñdictionis xiiii d iij.

vallis raphaim xv d ij.

vallis lacrimaz ibidem d iij.

valua tēpli iij d j. Vasa templi ibidē d ij.

velū tēpli duplex iij a j. Vestes hebreoz sacre.

via duplici itē de irz i syna xxiij c ij. v. a. ij

vje longitudo de lubec in irim xvij b ij.

vie curuantur aliqñ in terra sancta propter mō

tana xxiij b ij.

. Z .

zph opidum. xv. a. j. Deo ḡs.

xps non legitur predicasse in tribu iuda xij b iij

xps qñ annunciatū ix d iij.

xps vbi ascendit alinum x a iij.

xps vbi orauit in orto ix c iij.

xps quando fuit passus. x a j.

xps ductus est a dyabolo in irim xij c iij.

xps vbi est baptisatus xij c j. et d iij.

xps emētes et vedētes bis eiecit d atrio xij c iij

xps post passionē p̄medit in litore xxiij d iij.

xps bis refecit turbas. xxiij. d. iij.

. Z .

zph opidum. xv. a. j. Deo ḡs.

Et sic finit tractatulus totius
sacre historie elucidatiuus quātū
ad tēpli salemonis oēs circūstāciā
Et totū ciuitatis irim displicōes
cū suis vallibz. mōtibz. fōtibz. edi
ficijs notabilioribz intus et extra
Et quod p̄ciosū ē totū tēre scē situ
acōes locoqz distāciā ⁊ elōgacōz
nō tm̄ ad vni⁹ passagij modicā e
uarracōes velut nri cōsueuerē ob
nubila tetricidie enarrare pegrini q̄
viē ad. xē miliaria tēra illā ascēden
do pagrāt Sz ad totū tēre scē loca
famosiora ⁊ oēs circuitū q̄bz bene
masticatis statī sciet aliq̄ loco tē
tus audito q̄rsū dircē i plagis tēre
habeat. vt q̄sqz p̄dicatoz nō sicut
oclo nocticozaris obtuso iudicet
istis de locis. sz velut aq̄linaris in
q̄litoz fiat eozūde verissim⁹ enar
rator. p̄ q̄ ip̄e sūm⁹ laudet ceptri
ger nunc et in euum.

B. 12